

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU

2021

20 - 26 Eylül Günleri

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

**Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başkanlığı**

İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	3
20-26 EYLÜL 2021 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	4
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	4
YOKSULLUK VE GERİLEMENİN TESCİLİ; OVP	7
ÇEKİRDEK	9
TÜİK VERİSİ OLAN RESMİ İŞSİZLİK BİLE TIRMANIŞTA!	10
İŞKUR VERİLERİ DE İŞSİZLİK ARTIŞININ HIZLANDIĞINI GÖSTERİYOR!	11
İNŞAATLAR DEĞİL SEKTÖRÜ ÇÖKÜYOR	12
BORÇLAR ÖDENEMİYOR!	13
ENFLASYON, ASGARİ ÜCRETİ ERİTİYOR	14
FITCH'TEN DÜNYAYA TÜRKİYE UYARISI	17
BÜTÇEDEKİ DELİK HER GEÇEN GÜN BÜYÜYOR	18
TÜRKİYE NÜFUSUNUN DÖRTTE BİRİ 3 KAMU BANKASINA BORÇLU	19
BURS ERİDİ	20
SATILIK HAVALİMANI TAM GAZ ZARARDA!	21
YATIRIM YİNE HALKA DEĞİL!	21
İKTİDAR ZAM YAPMADIM İLLÜZYONU İÇİN SANAYİYE FAHİŞ ZAM YAPACAK	22
İŞ DE YOK AŞ DA YOK	23
TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ İKRAMİYELERİNDE YÜZDE 1 BARAJ ŞARTI	24
SALGININ ON SEKİZİNCİ AYINDA EN AZ 1209 İŞÇİ COVID-19 NEDENİYLE HAYATINI KAYBETTİ	25
TÜRKİYE, İKİNCİ ÇEYREKTE YÜZDE 21,7 BÜYÜRKEN EN AZ 61 BİN 736 ESNAF KEPENK KAPATTI	26
COVID-19'UN İŞÇİ BİLANÇOSU AĞIR	27
AKP'NİN 63 MİLYON AVROLUK ZARARI: KULLANILAMAYAN METROBÜSLER ÇÜRÜDÜ	28
'ASRIN PROJESİ' FATİH KARADELİĞE DÖNÜŞTÜ	28
DAĞITILAN TABLET SAYISI 2 MİLYON MU, 665 BİN Mİ?	30
TERMAL TURİZM ALANI TOPLU KONUT BÖLGESİNE DÖNÜŞTÜRÜLÜYOR	32
MEDİPOL, İBB'DEN YOLUNU BULMUŞ	33
DEPREM TOPLANMA ALANINA ÇÖKMÜŞLER	33
MÜTEAHHİT BELEDİYESİNİN PARASINI ALDI, HİZMET BİNASINI YARIM BIRAKTI	34
MİLYONLUK YATIRIM ÇÜRÜMEYE TERK EDİLDİ	35
İBB'YE İMAR PLANI ENGELİ	36
HACİZCİ ŞİRKETE ÖDÜL GİBİ İHALE	36
SALGINDA KADIN İŞGÜCÜNÜN ARTAN KIRILGANLIĞI VE DERİNLEŞEN TOPLUMSAL CİNSİYET	
EŞİTSİZLİKLERİ	37
TÜRKİYE'DE ANNELİK NEDENİYLE OLUŞAN MAAŞ FARKLILIKLARI YÜZDE 30	38
LÜKSSEVER REKTÖR	38
TCDD'YE GENEL MÜDÜR DAYANMIYOR	39
ROMAN YURTTAŞLARIMIZIN TALEPLERİ RAPORU	40
DİYANET DEVLETİN ANAHTARINI İSTİYOR	45
YAZ SAATİ UYGULAMASININ GEREKÇESİ YOK!	47
AKP'NİN 20 YILINDA HIZLA YOKSULLAŞTIK	48
AİLELER BUHRANDA DAĞILIYOR, TEK ADAM REJİMİ HANELER YOKSULLUK VE ÇARESİZLİK İÇİNDE	
BIRAKIYOR	50
AKP BÜROKRASİSİ DİKİŞ TUTMUYOR	52
İŞİNE GELİNCE ATATÜRK!	53
156 BİN ÇOCUK EĞİTİMDEN KOPTU	53
ÖZEL OKUL BALONU PATLAMAK ÜZERE	54
SINIFLAR KALABALIK, TEMİZLİK PERSONELİ YOK	55
VALİZ HAZIR AMA KALACAK YER YOK	57

EĞİTİMDE MAKAS İYİCE AÇILDI	59
MEB İSTATİSTİKLERİ İLE EĞİTİM	60
HEKİMLERE 'JET HIZI MUAYENE' BASKISI	63
MUĞLA'DA ORMAN BIRAKMAYACAKLAR	64
TEHLİKE ÇANLARI ÇALYOR	65
PARİS ANLAŞMASI İÇİN NEYİ BEKLİYORSUNUZ?	66
ŞİDDET EN ÇOK HANE İÇİNDE	66
CAHİLİYE DÖNEMİ!	67
'DAHA ADİL BİR DÜNYA' DİYENLERİN ASIL ÖNCELİĞİ 'DAHA ADİL BİR TÜRKİYE' OLMALI	68
BÖLGEDE YALNIZLAŞAN, İTİBAR KAYBEDEN ÜLKEMİZ!	69
ÜLKEYE EN BÜYÜK SABOTAJ ERDOĞAN ŞAHSİM HÜKÜMETİ	73

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu doğru olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti için sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkelerini kapsar olmasıdır. Söylemleriniz tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiği son derece önemlidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemini unutmamalıyız.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşısındaki duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşısındaki ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlış gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemğe sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

20-26 EYLÜL 2021 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*25 Eylül 2012’de bozkırın tezenesi lakaplı halk ozanı Neşet Ertaş hayatını kaybetti.

*25 Eylül - 1 Ekim Türkiye İtfaiyecilik Haftası

*26 Eylül 1932’de Türk Dil Kurultayı toplandı.

*26 Eylül Türk Dil Bayramı

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

-İşsizlik Yeniden Yükselişte

• Haziranda bir önceki aya göre 2,1 puan azalarak yüzde 10,6’ya gerileyen (mevsim etkisinden arındırılmış) işsizlik oranı Temmuzda, 1,4 puan artarak yeniden yüzde 12’ye yükseldi. Geniş tanımlı işsizlik oranı (işsizler + eksik istihdamdakiler + iş aramayan işsizler) ise bir önceki aya göre 1,2 puanlık yükselişle 23,6’ya çıktı.

• Çalışabilir yaştaki (15 yaş ve üzeri kurumsal olmayan nüfus) nüfusun 85 bin kişi artarak 63 milyon 744 bin kişiye çıkarken, istihdamdakiler 125 bin kişi artarak 28 milyon 730 bine, işsizler ise 506 bin kişi artarak 3 milyon 92 bine yükseldi. Dolayısıyla iş gücü 631 bin kişi artarak 32 milyon 632 bine yükseldi.

• Buradan bakınca temmuzda işsiz sayısında yaşanan artış, iş aramaya başlayan 631 bin kişiye karşılık Türkiye ekonomisinin sadece 125 bin kişiye yeni iş sağlayabilmesinden kaynaklandı. Dolayısıyla da işsiz sayısı 506 bin kişi arttı. Temmuzda umutsuzların, diğer bir ifadeyle iş aramadığı için işsiz sayılmayan işsizlerin sayısı da 426 bin kişi arttı.

• Temmuzda, tarım sektörünün istihdamı 17 bin kişi, hizmetler sektörünün istihdamı ise 454 bin kişi artarken, “üretim ve ihracat rekorları kıran!” sanayi sektöründe istihdam 287 bin kişi azaldı. İnşaat sektörünün istihdamında ise 60 bin kişilik azalma oldu. Temmuzda sanayi ve inşaat sektörlerinin istihdamında yaşanan daralmanın salgına karşı alınan önlemler kapsamında verilen desteklerin son bulmasından kaynaklandığı ifade ediliyor.

• İstihdamda yaşanan artışın 94 bini kağıt dışı istihdamda oldu. Kayıtlı istihdamda ise sadece 31 bin kişilik artış oldu. Hizmetler sektöründe kayıt dışılık artıyor.

• **Gerçek İşsizlik Yüzde 23,6:** Temmuzda, 3 milyon 902 bin olan işsizlerin yanı sıra, 1 milyon 417 bin kişiyi bulan eksik istihdamdakiler ve 3 milyon 140 bin kişiyi bulan iş bulma umudu olmadığı için iş aramayan bu nedenle de işsiz sayılmayanlar dahil edildiğinde gerçek işsiz sayısı 8 milyon 460 bin kişiye, bunların oranı da yüzde 23,6’ya çıkıyor.

• **Genç İşsizlik Yüzde 23,1:** Gençler (15-24 yaş arası) arasındaki işsizlik oranı ise temmuzda yüzde 23,1 oldu. Türkiye’deki 3 milyon 902 bin işsizden 1 milyon 128 binini iş arayan gençler oluşturuyor.

-Kayıtlı İşsiz Sayısı Yeniden 3 Milyonun Üzerinde

• Temmuz ayında TÜİK’in istatistiklerine de yansıyan işsiz sayısındaki artış, İş-Kur’un verilerine göre ağustos ayında da devam etti. İş-Kur’a kayıtlı iş arayanların sayısı ağustosta önceki aya göre 199 bin kişi daha artarak 3 milyon 195 bine yükseldi.

• Ağustosta işinden çıkarıldığı için işsizlik ödeneği almak için İşsizlik Sigortası Fonuna başvuranların sayısı da 151 bin 159 kişi oldu. Ağustosta 115 bin 781 kişiye işsizlik ödeneği bağlandı. Temmuzda 214 bin 837 kişi başvurmuş ve 88 bin 267 kişiye ödenek bağlanmıştı.

• İşsizlik Sigortası Fonu, önceki aylardan da işsizlik ödeneği alanlarla birlikte ağustosta toplam 342 bin 372 kişiye toplam 488 milyon lira ödeme yaptı. İşsizlik Sigortasından yararlanan işsizlerin sayısı toplam işsizlerin yüzde 10’unu bile bulmuyor.

• İşsizlik Sigortası Fonu’nun birikimi de Ağustos ayında 1,4 milyar lira artarak 88,4 milyar liraya çıktı.

-Merkez Bankasının Rezervi

• **Brüt Rezerv (Varlık):** Merkez Bankasının, **brüt rezervi** (altın + döviz); 27 Ağustos – 3 Eylül haftasında 993 milyon dolar artarak **119 milyar 197 milyon** dolara yükseldi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Geçen hafta **döviz rezervi** 90 milyon dolar artarak **78 milyar 46 milyon** dolara yükselirken, **altın varlıkları** 843 milyon dolar artarak **41 milyar 151 milyon** dolara çıktı.
- **Borçlar (Yükümlülük):** Merkez Bankasının bilanço içi döviz ve altın borçları geçen hafta 534 milyon dolar azalarak 104 milyar 790 milyon dolara inerken, bilançosunda gözükmeyen (bilanço dışı) **döviz ve altın swap borçları** ise 582 milyon dolar artarak 67 milyar 410 milyon dolara yükseldi.
- Swap dahil toplam **döviz ve altın borçları** 48 milyon dolar artarak **172 milyar 200 milyon dolara** çıktı.
- **Net Rezerv:** Böylece Merkez Bankasının (*kamunun Merkez Bankasındaki mevduatı da borç kabul edildiğinde*) swap borçları dahil **net rezervi, 890 milyon dolar iyileşerek (eksi) -51 milyar dolar oldu.**
- IMF ile 2002 yılında imzalanan Stand-by anlaşması ile tanımlanan analitik bilançoya göre ise (kamunun döviz mevduatı Merkez Bankası borcu **sayılmadığında**) net rezervi (eksi) – **39,5 milyar** dolar olarak hesaplandı.

-Sıcak Para Büyüyor

- Yabancıların Türkiye'deki hisse senedi, iç borçlanma kâğıdı, banka mevduatı ve swaplardan oluşan **sıcak para stoku** 27 Ağustos - 3 Eylül haftasında, 643 milyon dolar artarak **78 milyar dolara** çıktı. Ancak sıcak para stoku hala yıl başındaki düzeyinin 11,1 milyar dolar altında bulunuyor.
- Kur ve fiyat hareketlerinden arındırıldığında geçen hafta yabancılar net olarak 98,8 milyon dolarlık hisse senedi, devlet iç borçlanma kâğıtlarını net 1,5 milyon dolar azalttılar, 3,5 milyon dolarlık da şirket borçlanma kâğıdı satın aldılar. Swap alacaklarını da 120 milyon dolar azalttılar.
- Yabancıların mevduatları ise 43 milyon dolar arttı.
- Yabancı yatırımcıların 3 Eylül itibarıyla Türkiye'deki portföylerinin 24,1 milyar dolarlık kısmı hisse senedi, 9,5 milyar dolarlık kısmı kamu ve özel sektör borçlanma kâğıdı ve repo, 30,8 milyar dolarlık kısmı döviz ve TL mevduatlarından, 13,6 milyar doları da swap alacaklarından oluşuyor.
- Yabancı yatırımcılar kur ve fiyat değişimlerinden arındırıldığında bu yıl 1 Ocak – 3 Eylül günleri arasında hisse senedi ve iç borçlanma kâğıtlarında net olarak 630 milyon dolarlık alım yaptılar. Swap alacaklarını da 7,1 milyar dolar azalttılar. Dolayısıyla **yıl başından bu yana net sıcak para çıkışı (kur farklarından arındırılmış) 6,5 milyar** dolar oldu.

-Kredi ve Mevduat Gelişmeleri

Mevduat

- Bankalardaki toplam mevduat, 9,4 milyar lira artarak 3 trilyon 911 milyar liraya yükseldi.
- TL cinsinden mevduatlar 10,1 milyar lira artarak ve 1 trilyon 765 milyar liraya çıktı.
- 1 milyar 106 milyon dolar artarak 261,1 milyar dolara yükselen döviz ve altın cinsinden mevduatların TL karşılığı ise kurda yaşanan azalışın etkisiyle 717 milyar lira azalarak 2 trilyon 155 milyar lira oldu.
- **Dolarizasyon:** Döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payı (dolarizasyon oranı) da yüzde 55 oldu. Yurt içi ve yurt dışı kaynaklı toplam mevduatın yarısından çoğunu yabancı para cinsinden açılmış mevduatlar oluşturmaya devam etti.
- **Dolarizasyon;** gerçek kişilere ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 55,9 oldu. Gerçek kişilere ait döviz mevduatları 31 Ağustos – 6 Eylül günleri arasında 1 milyar dolar artarak 165,8 milyar dolara çıktı.

Krediler

- Bankaların verdiği krediler (*bankaların bankalara verdiği krediler hariç*) 31 Ağustos – 6 Eylül günleri arasında, 8,5 milyar liralık daralmayla 3 trilyon 900 milyar liraya geriledi.
- Bu günler arasında TL krediler 6,8 milyar lira azalırken, döviz cinsinden kredilerin TL karşılığında ise kur düşüşünün de etkisiyle 1,8 milyar liralık azalış oldu. Döviz kredileri gerçekte ise dolar cinsinden 536 milyon dolar artarak 165,2 milyar dolara yükseldi.

-Vatandaşın Toplam Borcu 1 Trilyon Sınırını Aştı

- **Bankalara Ve Finansman Şirketlerine:** BDDK'nın bankalara baskı yaparak kısıtlamaya çalışmasına rağmen, vatandaşların bankalara ve finansman şirketlerine olan borcu (takipteki borçları da dahil) 27 Ağustos – Eylül günleri arasında 5,3 milyar lira artarak 943,7 milyar liraya yükseldi. Bu borcun 20,7 milyar lirası vadesinde ödenmediği için takibe alınan kredi ve kredi kartı borçlarından oluşuyor.
- Bankalar ve finansman şirketlerine olan borcun 756,7 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinden, 187 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 2,8 milyar liralık, kredi kartı borçlarında ise 2,6 milyar liralık artış oldu.
- **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen takipteki borçları da 15,2 milyar lirası tüketici kredilerinden, 5,5 milyar lirası da kredi kartlarından olmak üzere toplam 20,7 milyar lira düzeyinde bulunuyor.
- **Varlık Yönetim Şirketlerine Borç:** Bu arada bankaların vatandaştan zamanında tahsil edemedikleri için takibe aldıkları ancak daha sonra da varlık yönetim şirketlerine sattıkları alacaklarından kaynaklanan vatandaşın borcu da Mart 2021 sonu itibarıyla 30,3 milyar lira olarak açıklandı.
- **TOKİ'ye Olan Borç:** Vatandaşların taksitli konut alımları nedeniyle Toplu Konut İdaresine (TOKİ) olan borçları ise 26,4 milyar lira düzeyinde bulunuyor.
- **Toplam Borç:** Böylece **vatandaşların**, bankalara, finansman şirketlerine, varlık yönetim şirketlerine ve TOKİ'ye olan (tahsili gecikmiş borçlar da dahil) **toplam borcu 1 trilyon lirayı geçti.**

-Faiz Oranları

Kredi Ve Mevduat Faiz Oranları

- 3 Eylül itibarıyla bankaların bir yıl vadeli TL cinsinden mevduata uyguladığı yıllık faiz oranı bir önceki haftaya göre 0,25 puan azalarak yüzde 18,41'e geriledi, ticari kredi faizleri ise 0,77 puan artarak yüzde 20,65'e yükseldi.

Merkez Bankası Fonlama Faizi

- Merkez Bankasının çeşitli yollardan bankalara verdiği paranın (10 Eylül'de 326,9 milyar lira) ağırlıklı ortalama faizi de 10 Eylül itibarıyla yine yüzde 19 oldu.

İç Borçlanma Kağıtlarının Faizi

- İki yıl vadeli devlet tahvili 10 Eylül günü kapanışta yüzde 17,91 faiz oranıyla (**gösterge faiz**) işlem gördü.
- Beş yıl vadelinin faizi de yüzde 17,62'ye 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise yüzde 17,25'e yükseldi.
- **Faiz oranları iki yıl vadelide 0,48 puan düştü, 5 vadelide yüzde 0,14 ve 10 yıl vadelilerde 0,27 puan azaldı.**

Risk Primi (CDS)

- Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası- 5 yıl vadeli*) ise geçen hafta yüzde 0,27 oranında azalarak 10 Eylül itibarıyla **357,82** oldu.
- CDS'i Türkiye'den yüksek ülke olarak bir ter Arjantin bulunuyor. Türkiye diğer tüm ülkelerden daha yüksek bir risk primine sahip bulunuyor.
- Risk primi son 5 yılda en düşük noktaya 152,28'le 5 Ocak 2018 tarihinde inmiş, en yüksek noktaya da 643,15 değerle 10 Mayıs 2020 tarihinde çıkmıştı.

-Türk Lirasının Reel Değeri Yerlerde

- Merkez Bankasının, 2003 yılındaki ortalama değerini 100 kabul ederek oluşturduğu TÜFE bazlı reel kur endeksine göre Türk lirasının reel değeri Ağustos 2021'de 62,89 oldu.
- Buna göre TL'nin reel değeri, (kur artışı enflasyondan arındırıldığında) 2003 yılından bu yana yüzde 37,11 oranında azaldı. AKP'nin iktidara geldiği Aralık 2002'ye göre de Türk lirası reel olarak yüzde 34,62 oranında değer kaybetti.
- TL'nin reel değeri 2001 krizinde en düşük 75,01'e kadar düşmüştü. TL şu anda reel olarak 2001 krizindeki değerinin yüzde 16 altında bulunuyor.

-Karşılıksız Çek ve Protesto Edilen Senetler

- Ocak-Temmuz 2021 döneminde 83 bin 965 çek karşılıksız çıktı. Karşılıksız çeklerin parasal tutarı ise 7 milyar lira oldu. Geçen yıla göre karşılıksız çek sayısında yüzde 36,7, bunların parasal tutarı ise yüzde 14,6 oranında azaldı. Karşılıksız çek sayısında yaşanan azalmada nisan ve mayıs aylarında karşılığı olmayan çeklere karşılıksız işlemi yapılmasının yasaklanmış olmasının da etkisi bulunuyor.
- Bu dönemde toplam 11 bin 245 kişinin çeki karşılıksız çıkarken, 26 bin 977 kişiye de çek kesme yasağı getirildi.
- Aynı dönemde vadesinde ödenmediği için 256 bin 77 çek de protesto edildi. Protesto edilen senetlerin parasal tutarı ise 7,2 milyar lira olarak gerçekleşti. Protesto edilen senet sayısında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 33,6 azalırken, parasal tutar ise değişmedi.

-İcra Dairelerindeki Dosya Sayısı 22,9 Milyon

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre bu yıl 1 Ocak- 10 Eylül günleri arasında icra ve iflas dairelerine toplam 5 milyon 4 bin yeni dosya geldi. Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 956 bin adet arttı.
- Aynı dönemde 4 milyon 334 bin icra dosyası da sonuçlandırıldı.
- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı ise bir yıl öncesine göre (10 Eylül 2020 tarihine göre) 41 bin azalarak 22 milyon 880 bin oldu.

-İnşaat Maliyetleri Yüzde 45, Konut Fiyatları Yüzde 29 Arttı

- TÜİK'in verilerine göre **inşaat maliyetlerindeki** artış temmuz ayında da devam etti. Temmuzda bir önceki aya göre yüzde 2,63 olan inşaat maliyetlerindeki artış yıllık olarak ise yüzde 44,76'ya kadar çıktı.
- İkamet amaçlı binaların inşaat maliyeti ise temmuzda bir önceki aya göre yüzde 2,5, geçen yılın aynı ayına göre ise yüzde 44,22 oranında artış gösterdi.
- Merkez Bankasının verilerine göre ise konut fiyatları haziranda bir önceki aya göre yüzde 2,7, geçen yılın haziran ayına göre ise yüzde 29,2 oranında artış kaydetti. Konut birim fiyatı (metrekare fiyatı) haziranda 4 bin 545 lira olarak hesaplandı. Son bir yılda metrekare fiyatında bin 141 liralık artış yaşandı.
- Fiyat artışı yeni konutlarda aylık bazda yüzde 3,2, yıllık bazda ise yüzde 33 olarak gerçekleşti.
- İnşaat maliyetlerindeki yüksek oranlı artışlar konut fiyatlarının gelecek aylarda da yükselerek devam edeceğine işaret ediyor.

YOKSULLUK VE GERİLEMENİN TESCİLİ; OVP

2011'deki 2023 hedeflerinin gerisindeki yeni OVP ile yoksullaşma ve gerileme tescil edilirken, Cumhurbaşkanı Erdoğan 2053 vizyonu söylemine sarıldı!

2022-2024 dönemi Orta Vadeli Plan (OVP) hedefler, iktidarın 10 yıldır patinaj yaptığını, tek adam yönetimine geçilen son üç yılda ise ekonomideki kayıpların hızlandığını ortaya koydu. 2011'deki 2023 hedeflerinin gerisindeki yeni OVP ile yoksullaşma ve gerileme tescil edilirken, Cumhurbaşkanı Erdoğan şimdi de 2053 vizyonu söylemine sarıldı!

Yasa uyarınca yeni bütçe yasa tasarısı TBMM'ye gönderilmeden önce eylül ayında resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe konulması gereken üç yıllık OVP, 5 Eylül gece yarısı resmi gazetenin mükerrer sayısında Cumhurbaşkanı onayı ve imzasıyla açıklandı. Geçmiş dönemde ve tek adam sistemine geçildikten sonra da ekonomi bürokrasisi, iş dünyası, yabancı misyon temsilcilerinin davet edildiği şaşaalı tanıtım toplantılarının aksine bu kez, OVP'nin gece yarısı mükerrer resmi gazetede yer alması, Hazine ve Maliye Bakanının sadece ertesi gün iki satırlık bir tweet mesajıyla OVP'yi duyurması, iktidarın artık ortaya yeni bir vizyon koyamadığını, insanları geleceğe dönük olarak umutlandırarak sözünün kalmadığını apaçık göstermektedir.

2022-2024 OVP'si ile iktidar sürekli yinelediği 2023 hedeflerinden vazgeçtiğini, 10 yıldan bu yana halka gerçekleşmesi söz konusu olmayacak bir hayal pazarladıklarını ilan etmiştir. 2011 yılında seçim kampanyasında ilan edilen 2023 hedefleri, 2013 yılında da 10. Kalkınma Planı'nda yer aldı. 2014 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde de yine Tayyip Erdoğan tarafından 2014-2023 Vizyon Belgesi adı altında seçim beyannamesi olarak kamuoyuna açıklandı ve meydanlarda halka vaatler olarak sunuldu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

GSYH'nin (Milli Gelir) 2 trilyon dolara çıkacağı, kişi başına düşen milli gelirin 25 bin dolar olacağı, Türkiye'nin dünyanın ilk 10 ekonomisi arasında gireceği, ihracatın 500 milyar dolara, turizm gelirininin 75 milyar dolara yükseleceği, işsizliğin ve enflasyonun yüzde 5'e düşeceği vaatleri 2011'den bu yana iktidar tarafından sürekli şekilde yinelenmiştir.

Ancak 5 Eylül 2021'de yayınlanan OVP ile iktidarın yıllardır halka yalan söylediği, resmen teyit edildi. Açıklanan yeni OVP'de 2022-2024 dönemi milli gelir hedefleri şu şekilde;

2022 GSYH 850 milyar dolar-Kişi Başına 9.947 dolar

2023 GSYH 925 milyar dolar-Kişi Başına 10.703 dolar

2024 GSYH 1 trilyon 002 milyar dolar-Kişi Başına 11.465 dolar

Açıklanan hedefler yıllardır yinelenen, vizyon belgelerinde, seçim beyannamelerinde, vaatler listesinde, 2013 ve 2019'daki 10'uncu ve 11'inci kalkınma planlarında yer alan tutarların yarısı düzeyinde. 2023 için 2 trilyon dolarlık hedef 925 milyar dolara, 1 trilyonun da altına inmiş. 2013'te 12 bin 582 dolar olan kişi başına düşen milli gelir tutarına ise OVP'nin üç yıllık dönemi sonunda, 2024'te bile ulaşamıyor.

Kaldı ki önümüzdeki 3 yıl boyunca yüzde 5 olarak hedeflenen büyüme hızı göz önünde tutulduğunda bu rakamlarında tutturulması oldukça güç.

Daha üç hafta önce 'işsizlik düşüyor, 19 yılda 9 milyon kişiye istihdam yarattık' diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı altına imza attığı OVP'ye koyduğu hedefler yalanlıyor. İşsizliğin bu yılsonunda yüzde 12,6 olacağı, sırasıyla 2022'de yüzde 12, 2023'te yüzde 11,4 ve 2024'te yüzde 10,9 olarak üç yıl boyunca çift hanede seyredeceği öngörülüyor.

Yıllardır tüm OVP'lerde yer alan 2023 için yüzde 5 enflasyon hedefi rafa kalkarken, OVP'de 2022-2024 döneminde enflasyonun dünya ortalamalarına göre yüksek kalmaya devam edeceği, bu yılsonunda yüzde 16,2, 2022'de yüzde 9,8, 2023'te yüzde 8 ve 2024'te yüzde 7,6 olması hedefleniyor.

İktidarın ihracatta her ay yeni bir rekor açıklamasına karşılık OVP dönemi boyunca dış ticaret açığının yıllık 50 milyar doları altına inmeyeceği, 'cari fazla verme' iddiasının söz konusu olmayacağı, turizm gelirlerinde ise 2019'un 29,8 milyar dolarlık düzeyine ancak 2023'te ulaşabileceği öngörülüyor.

Daha önceki OVP'lerde başta enflasyon olmak üzere hemen çoğu hedefin hiç tutmadığını, büyük sapmalar yaşandığını ve negatif anlamda hedeflerin aşıldığını göz önünde bulundurduğumuzda, 2022-2024 OVP'si de alt alta dizilmiş rakamlardan ve tutmayacak hedeflerden ibaret bir belgeden başka bir şey değildir.

Daha da önemlisi AK Parti hükümetlerinin Erdoğan'ın başbakanlığında ve şimdi de üç yıldan bu yana tek adam iktidarında halka açıkladıkları hedeflerin ve vaatlerinin tümünün iflasının ilan edildiği bir OVP'dir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ve başında bulunduğu iktidar geçmiş 10 yılın heba edildiğini, patinaj yapıldığını ve son üç yılda da geriye gidişin başladığını imzaladığı bu OVP ile resmen kabul ettiği gibi, gelecek üç yıl için de umut olmadığını açıklanan hedeflerle itiraf etmektedir.

Yayınlanan OVP'de daha da vahim olan kamu maliyesinin ve merkezi yönetim bütçe hedeflerinin durumudur.

2022-2024 OVP'sinde en geç 17 Ekim'de TBMM'ye sunulması gereken 2022 Merkezi Yönetim Bütçesi'ne ilişkin büyüklükler ve ödenek artışları yanında, bütçeden faiz ödemelerine ayrılacak tutarlar, iktidarın içinde bulunduğu açmazı, borç-faiz çemberinde sıkışmış olduğunu en açık şekilde göstermektedir. Yurtiçinde her hafta 2-3 hazine ihalesi açarak borçlanan, dış kaynak bulmakta sıkıntı çektiği için, yurtiçinde dövize ya da altına endeksli borçlanmaya giden iktidarın 2022 bütçe hedeflerine bakıldığında faiz ödemelerinin bütçe kaynaklarını slip süpürdüğü, yatırıma, toplumsal-sosyal gereksinimlere adeta kaynak kalmadığı anlaşılmaktadır.

2021 bütçesinde 179,5 milyar TL olarak yer alan faiz harcamaları kaleminin, 2022'de 240,4 milyara, 2023'te 290,9 milyara ve 2024'te 320,3 milyar TL'ye yükseleceği, üç yılda yaklaşık olarak ikiye katlanacağı görülmüyor. Bütçedeki faiz ödemelerinin payının 2024'te yüzde 14,8'e yükseleceğinin öngörülmesi ise gelecek üç yıl boyunca kaynakların ciddi şekilde faize ayrılmak zorunda kalacağını sergilemektedir. Öyle ki, bütçeden yapılacak faiz ödemeleri ikiye katlanırken, devlet yatırımlarının ise aksine gerileyerek, 2024'te yüzde 5,3 oranında azalacağı OVP'de yer alıyor. Özellikle ifade etmek isterim ki; bu tabloyu çok kısa sürede tam tersine çevirmek olanaklıdır.

Bunun tek çaresi;

İç ve dış piyasalara güven verecek,

Piyasalarla kavga ederek inatlaşmayacak,

Hukuka, adalete, demokrasiye, insan hak ve özgürlüklerine saygılı, şeffaf, kamu kaynaklarının akılcı ve verimli kullanılmasını, hesap verilebilirliği, her alanda öngörülebilirliği süratle devreye sokacak,

Yolsuzluk ve rüşvetin üstüne gidecek cesareti yanında, böyle bir kamburu ve şaibesi olmayan, tüm toplum kesimlerinin sesine kulak veren, **ortak aklı benimseyen bir iktidarın iş başına gelmesidir.**

Böyle bir iktidar değişikliği, kısa sürede ülkemizin saygınlığını ve güvenilirliğini kazanmasını beraberinde getirerek, ülke risk primini aşağı çekerek, düşük faizli yabancı ve doğrudan yatırım sermayesi girişlerinin yanı sıra, hızla yurt dışında yatırıma yönelen yerli yatırımcının heyecanını kamçılacak, üretimin önünü açarak enflasyon, döviz ve faizin hızla düşüşüne zemin yaratacaktır. Ekonomiye ve yönetime güvenle dövize talebi gerileyerek, 260 milyar dolara varan döviz mevduatlarında çözülme başlayacak, TL'ye güven ve değeri yükselecektir. Başta yargı, özerk düzenleyici-denetleyici kurullar, Merkez Bankası, TÜİK, Hazine vb. kurumların bağımsızlığı ve saygınlığı iade edilerek, devlet çarklarının işlemesini sağlayacaktır.

Kendi imzaladığı OVP'de bile gelecek üç yıl boyunca hiçbir alanda doğru dürüst düzelmeye öngöremeyen, hedef koyamayan, 10 yıl önceki vaatlerinin hayal ve halkı aldatmaya yönelik olduğunu yeni OVP ile resmi olarak tescil eden mevcut iktidarın, bunu sağlayabilmesi ve başarması olanaksızdır. Türkiye'nin çözülemeyecek hiçbir sorunu yoktur. Ülkenin en büyük sorunu ve çözümlerin önündeki en büyük engel **bizzat iktidarın kendisidir!**

ÇEKİRDEK

Merkez Bankası, faiz politikasında "Çekirdek Enflasyonu" esas alacağını açıkladı!

Merkez Bankası'nın faiz politikasında ÇEKİRDEK ENFLASYONU esas alacağını açıklaması, küresel piyasalarda ABD ve AB Merkez Bankalarının açıkladığı sıkılaştırma politikalarının tam aksine, faiz indirimi için manevra alanı açma, parasal genişlemeye geçişin ve erken seçimin net habercisidir. Merkez Bankası'nın güvenilirliğinin bir kez daha sorgulanmasına yol açan bu adımla, Merkez Bankası üzerinde var olduğu bilinen ağır siyasi baskı iyice somutlaştı!

Merkez Bankası (MB) Başkanı Şahap Kavcıoğlu göreve gelmesinden bu yana enflasyon raporları ve Para Politikası Kurulu (PPK) tutanaklarında, faiz politikasına yönelik olarak sürekli şekilde yinelenen değerlendirmeler, güven sağlamak için piyasalara verilen taahhüt ve mesajların tam tersi bir politikaya geçişin işaretini, geçen hafta verdi. Merkez Bankası Başkanı bundan böyle faiz politikasının belirlenmesinde manşet enflasyona (TÜFE) değil, Çekirdek Enflasyona odaklanacaklarını ilan etti. Oysa göreve gelmesinden bu yana yaptığı açıklamalarda tam aksine; 'yüzde 5 oranındaki orta vadeli enflasyon hedefini tutturana kadar, politika faizinin gerçekleşen ve beklenen enflasyonun üzerinde olacağını piyasalara taahhüt ettiklerini' ifade etmişti.

Geçtiğimiz hafta bir anda bu politikadan 180 derecelik dönüş işareti vererek manşet enflasyona değil de çekirdek enflasyona odaklanmayı gündeme getiren Merkez Bankası Başkanının son açıklamaları, ağır siyasi baskı altında olduğunu, her an görevden azledilme ihtimaline karşı, kendisine Cumhurbaşkanının tepkisini hafifletecek bir hareket alanı açma çabasına yöneldiğini göstermektedir. Merkez Bankası Başkanının savunduğunun aksine, dünya merkez bankaları, özellikle gelişmiş ekonomilerdeki merkez bankalarının politika faizinde çekirdek enflasyonu baz almaları gibi bir uygulama söz konusu değildir. Bir anda çekirdek enflasyonla politika faizinin ilişkilendirilmesi, tamamıyla günü kurtarma ve konjonktüre bağlı olarak atılacak faiz indirimi adımına gerekçe yaratma amaçlıdır.

TÜİK'in ağustos ayı rakamlarıyla yüzde 19,25'e yükselen TÜFE (manşet enflasyon), Merkez Bankası'nın yüzde 19 oranındaki politika faizinin üstüne çıkmış durumdadır. Buna paralel olarak, iç ve dış piyasalarda oluşan yaygın beklenti, Merkez Bankası'nın aylardır piyasalara verdiği mesajlar doğrultusunda, politika faizini enflasyonun üzerine çıkartacak bir adım atması ya da en iyimser yaklaşımla, bu ayki PPK'da da yüzde 19'da sabit tutmaya devam etmesidir. Kaldı ki bu bile TL tasarruf sahipleri açısından 'negatif getiri ve TL'den çıkma' nedenidir.

Merkez Bankası Başkanının politika faizini çekirdek enflasyonla ilişkilendirme kararının perde arkasında yatan gerekçe ise ağustos ayında çekirdek enflasyonun yüzde 16,67 olarak açıklanmasıdır. Merkez Bankası yönetimi, iktidarın baskısını bertaraf edebilmek için ağustos ayında politika faizinin 2,33 puan altında gerçekleşen çekirdek enflasyonu gündeme getirerek, TÜFE'ye göre faiz artışı yapmak yerine çekirdek enflasyon politika faizi

düzeyine (%19) gelene kadar zaman kazanma, ya da 2,33 puanlık farkı gözeterek en az bu düzeyde, 200-250 baz puanlık bir faiz indirimine gitmenin yolunu aramaktadır.

TÜİK'in enflasyon hesaplamalarında 'özel kapsamlı TÜFE' kategorisinde 'C' olarak tanımlanan çekirdek enflasyon, 'enerji, akaryakıt, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içecekler, tütün mamulleri ve altında' gerçekleşen fiyat artışlarından arındırılmış enflasyonu tanımlamaktadır. Temmuz ayında yüzde 18,95 olan manşet enflasyon ağustosta yüzde 19,25'e yükselirken, temmuzda yüzde 17,22 olan C göstergesi (çekirdek enflasyon) ise yüzde 16,76'ya gerilemiş görünmektedir.

Merkez Bankası Başkanı ve yönetimi aylardır gündeme dahi almadıkları çekirdek enflasyondaki bu durumu bir fırsat görerek, manevra yapmaya faizi artırmamak veya indirmek için bahane üretmeye yönelmektedir.

Gerçek ekonomide, fiyat artışları, maliyetler, kiralara, akaryakıttan elektriğe, doğalgaza, maaş artışlarına varana kadar hükümetin yaptığı tüm zamlarda, TÜFE esas alınmaktadır. Vatandaşın gelirindeki erime TÜFE üzerinden hesaplanmaktadır. Gerçeği ve doğrusu da budur.

Vatandaş markete, pazara, akaryakıt bayisine gittiğinde, elektrik faturasına zam geldiğinde 'çekirdek enflasyonda akaryakıt, benzin, gıda yok ben bu zammı ödemiyorum' deme imkânına sahip midir? O halde Merkez Bankası'nın vereceği faiz de çekirdek enflasyona göre değil, resmi manşet enflasyona (TÜFE) göre belirlenmelidir.

Aksi durumda TL'deki gerçek kaybı telafi edici bir faiz verilmediği takdirde TL'den kaçış, dövize talep ve enflasyondaki yükseliş daha da hızlanacaktır.

Merkez Bankası Başkanı'nın çekirdek enflasyonu esas alma açıklamasından sonra, faizlerde bir artış olmayacağı hatta belki de faiz indirimine gidileceği beklentisiyle döviz talebi arttı ve dolar kuru 20 kuruş birden yükselerek 8,28'den 8,48 TL'ye çıktı.

Daha da önemlisi, TÜİK'in yüzde 19,25'lik resmi rakamının da gerçek enflasyonu yansıtmadığı, hissedilen-yaşanan enflasyonun yüzde 30'un üzerinde olduğunun genel kabul görmesidir. Merkez Bankası Başkanı Kavcıoğlu da daha önce düzenlediği basın toplantısında fiyat artışlarındaki gerçek düzeyin yüzde 30 olduğunu dile getirerek TÜİK rakamlarının tartışmalı olduğunu kabul etmişti.

Kaldı ki TÜFE'nin yüzde 19'u aştığı bir ekonomik ortamda, Merkez Bankası'nın çekirdek enflasyona endekli şekilde erken bir faiz indirimi kararı alması, açıklanan yeni Orta Vadeli Plan'da (OVP) yılsonu için yüzde 16,2 olarak hedeflenen enflasyonu da geçersiz ve anlamsız hale getirecek, hızlı bir enflasyon yükselişini tetikleyecektir.

Merkez Bankası'nın bu politika değişikliğinin küresel düzeyde de bir karşılığı ve inandırıcılığı yoktur.

Küresel düzeydeki son gelişmelere bakıldığında, ABD Merkez Bankası (FED) Başkanı Jerome Powell, önceki hafta tahvil alımlarında azaltmaya gideceklerini, COVID19 nedeniyle uyguladıkları parasal genişleme politikasından aşamalı şekilde parasal sıkılaştırmaya geçeceklerini açıkladı. Diğer deyişle faiz artışı sinyali verdi.

Benzer yönde bir açıklama da Avrupa Merkez Bankası (ECB) Başkanı Christine Lagarde'tan geldi. ECB'nin tahvil alımları yoluyla piyasalara nakit Euro enjeksiyonunda 2022'den itibaren azaltmaya gitmeyi planladığı duyuruldu.

Küresel piyasalar ve merkez bankaları buna göre önlem olarak politika belirlemeye başlarken, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın baskısıyla Merkez Bankası'nın faiz indirimine gidip, parasal genişleme politikasına geçmesi, TL'yi daha değersiz hale getireceği gibi, ülke risk primini, döviz kurlarını ve enflasyonu da tamamiyle kontrolsüz şekilde yükselişe geçirecektir. Merkez Bankası Başkanı gerekirse makamını ve koltuğunu kaybetme pahasına, Merkez Bankası'nın kurumsal bağımsızlığını savunmalı, **zamansız ve erken bir faiz indiriminin yanlışlığını, yaratacağı ağır ekonomik hasarın boyutlarını** Cumhurbaşkanı'na izah ederek, ikna etmelidir.

TÜİK VERİSİ OLAN RESMİ İŞSİZLİK BİLE TIRMANIŞTA!

Resmi işsizlik, normalleşme ve işyerlerinin açılmasına rağmen yüzde 10,6'dan yüzde 12'ye çıktı!

Temmuz 2021 İşsizlik İstatistikleri, bir ayda 506 bin kişinin işsiz kaldığını gösterdi. Normalleşme ve işyerlerinin tamamiyle açılmasına rağmen yüzde 10,6'dan yüzde 12'ye çıkan resmi işsizlik oranındaki bu sert yükseliş, önemli ölçüde iktidarın çalışanların, işverenlerin, sendikaların çağrılarına kulak tıkayıp, işsizlik sigortası fonundan (İSF) yapılan salgın desteği ödemelerini 30 Haziran'da sonlandırmasından kaynaklandı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Temmuz 2021 İşgücü ve İstihdam İstatistikleriyle, temmuz ayında, bir önceki aya göre 506 bin yeni işsiz artışı olduğunu, resmi işsizlik oranının da bir ayda 1,4 puan birden yükseldiğini açıkladı.

TÜİK haziran ayında ise işsizliğin 2,5 puan gerileyerek 10,6'ya indiğini, işsiz sayısının bir ayda 823 bin kişi azalarak 3 milyon 399 bine indiğini duyurmuştu.

Temmuz ayında bu kez 506 bin kişi artarak 3 milyon 902 bin kişiye yükselen işsiz sayısının yanı sıra, resmi işsizlik oranı da yüzde 12'ye çıktı. Geçen ay haziran verileri açıklandığında işsizliğin düşüşe geçtiğini, daha da düşeceğini söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklanan yeni veriler karşısında sessizliği tercih etmesi manidar.

COVID19 salgını sürecinde uygulanan kapanma ve sokağa çıkma yasakları ardından haziranda 'kontrollü normalleşme', temmuz ayında ise 'tam normalleşmeye' geçişle birlikte kapanma önlemleri kaldırıldı.

Lokanta, restoran, kafe, kiraathaneler de dâhil olmak üzere binlerce işyerinin açılması, seyahat kısıtlamalarının kaldırılması, otellerin - tatil köylerinin açılmasına rağmen işsiz sayısının bir ayda yarım milyon artması, 5 Eylül'de yayınlanan Orta Vadeli Plan (OVP) işsizlik hedeflerinin tutmayacağını somut şekilde sergiledi. Yılsonu için OVP'de yer alan yüzde 12,6'lık işsizlik hedefiyle temmuz ayı oranındaki fark 0,6 puana indi.

Bu da yılsonunda öngörülen OVP hedefinin ciddi şekilde sapmaya uğrayacağını, tutturulamayacağını işaret ediyor.

Özellikle turizm sezonunun sona ermesiyle toplam istihdamın yüzde 56,2'sini karşılayan hizmetler sektöründe, otel ve tatil köylerinde 1,2 milyon mevsimsel istihdamın sona ereceği dikkate alındığında, yılsonunda oldukça yüksek bir işsizlik oranı ve işsiz sayısı karşı karşıya kalınmaz görünüyor.

Bir ayda 506 bin yeni işsiz ortaya çıkmasında ve önümüzdeki aylarda daha da artacak olmasında önemli etkenlerden birisi, işverenlerin, esnafın, sendikaların tüm uzatma çağrılarına kulak tıkayan iktidarın, işsizlik Sigortası Fonu'ndan (İSF) yapılan Kısa Çalışma Ödeneği (KÇÖ), Nakit Ücret Desteği (NÜD) ve işten çıkartma yasağı uygulamalarını 30 Haziran'dan itibaren sonlandırması.

COVID-19 salgınıyla birlikte geçen yıl uygulamaya konulan bu ödeme ve çıkartma yasağı kararlarının kaldırılmasıyla bu olanaklardan yararlanan yaklaşık 4 milyon kişi ortada bırakıldı. TÜİK KÇÖ ve NÜD'ten yararlananları işsiz saymadığı için işsiz sayısı resmi olarak daha düşük gösteriliyordu.

İSF ödemelerinin durdurulmasıyla, işyerleri açıldığı halde anlaşıldığı kadarıyla binlerce kişi işverenlerce işe başlatılmadı. Haziran sonundaki bu kararın temmuz ayı işsizlik oranına ve işsiz sayısına negatif olarak ciddi bir yansımalarının olduğu görülüyor. Bu yansımaların etkileri muhtemelen ağustos ve eylül verileri açıklandığında daha da şiddetlenecek.

Kaldı ki, yüzde 21,7 olarak açıklanan 2021 ikinci çeyrek büyüme hızına rağmen, bu büyümenin ciddi bir istihdam artışı yaratmadığı, ağırlıklı borçlanarak ve banka kredisi ya da kredi kartıyla yapılan özel tüketim harcamalarındaki çok büyük artışın ekonomiyi kısa süreli canlandırmasından kaynaklandığı görülüyordu. Temmuz ayından itibaren yılın son iki çeyreğinde büyümede yavaşlama olacağını bugünden söylemek yanlış olmayacaktır!

İŞKUR VERİLERİ DE İŞSİZLİK ARTIŞININ HIZLANDIĞINI GÖSTERİYOR!

TÜİK'in yanı sıra istihdam resmi veri yayınlayan diğer kuruluş İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun (İŞKUR) açıkladığı ağustos ayı verileri işsizlik artışının hızlandığını gösteriyor. İşten çıkartma yasağı, KÇÖ ve NÜD ödemelerinin haziran sonundan itibaren sonlandırılmasıyla birlikte İŞKUR'a yapılan kayıtlı işsiz başvuruları temmuz-ağustos aylarında 244 bin kişi artarak, toplam 3,2 milyon kişiye yükseldi!

Oysa işten çıkartma yasağının uygulandığı dönemde İSF'den 'işsizlik ödeneği' almak için başvuranların sayısı 96 bine kadar inerken, yasağın ve desteklerin kalkmasıyla birlikte, sadece temmuz ayında işsizlik ödeneği almak için İSF'ye başvuran yeni işsiz sayısı 232 bin kişi. Bu sayı son 1,5 yıldan bu yana İŞKUR'a sadece bir ayda yapılan en yüksek işsizlik maaşı başvurusu.

Bir ayda 506 bin yeni işsize karşılık İŞKUR'a başvurunun 232 binde kalması, işsiz kalanların büyük bölümünün, işsizlik aylığı başvuru kriterlerini karşılayamadığını gösteriyor...

Salgın süresinde işten çıkartma yasağı, KÇÖ ve NÜD ödemeleri nedeniyle, İŞKUR'dan işsizlik aylığı alanların sayısında çok ciddi düşüş yaşandı. 2019 Temmuzunda 657 bin kişi İŞKUR'dan işsizlik aylığı alırken, 2020 nisan ayından itibaren kapanan işyerlerindeki milyonlarca kişiye KÇÖ-NÜD ödemelerinin başlatılması ve işten çıkartma yasağıyla birlikte bu sayı 2020 sonunda 262 bin kişiye kadar indi. İŞKUR'un son rakamlarına göre, bu yılın temmuz ayında ise işsizlik aylığı alanların sayısı 248 bin. Buna karşılık temmuz ayında 232 bin yeni kişi işsizlik aylığı almak için başvuruda bulunmuş durumda. Muhtemelen önümüzdeki aylarda bu sayı hızla yeniden tırmanacak.

İktidar salgın süresince bütçeden karşılıksız destek, hibe, nakit desteği yerine ısrarla İSF kaynaklarını kullanmayı tercih etti. Bu da fon kaynaklarını hızla eritti. İktidarın bu yaklaşımıyla 2019 sonunda 131,5 milyar TL olan İSF parasal varlığı, salgın sürecinde 2021 Temmuz sonu itibarıyla 86,9 milyar TL'ye indi.

Bunun üzerine iktidar, normalleşmeye geçiş gerekçesiyle haziran sonunda İSF'den ödemeleri durdurmak zorunda kaldı. Haziran sonunda söz konusu ödemelerin kesilmesiyle temmuzda nispeten fondaki erime yavaşlarken, iktidarın fon kaynaklarını istismar etmesiyle, 1,5 yılda İSF kaynakları 44,6 milyar TL eridi. Şimdi hızla artacak yeni işsizler için fondan yapılacak işsizlik maaşı ödemelerinin ciddi şekilde yükselişe geçmesiyle İSF varlıklarındaki erime de iyice hızlanacak.

TÜİK rakamlarıyla temmuz ayında toplam işgücü 32 milyon 632 bin kişiye yükselirken, 15-24 yaş arası genç nüfusta işsizlik oranı yüzde 23,1 oldu. Toplam istihdamın yüzde 56,2'si hizmetler sektöründe yer alırken, temmuz ayında istihdam edilenlerin sayısı bir önceki aya göre tarım sektöründe 17 bin kişi, hizmet sektöründe ise 454 bin kişi arttı. Yüzde 21,7'lik büyümeye iç tüketimden sonra en büyük katkıyı veren sanayi sektöründeki üretim artışının ve büyümenin yavaşladığı ise istihdam rakamlarında kendisini gösteriyor. Temmuz ayında sanayi sektöründeki istihdam 287 bin, inşaat sektöründeki istihdam ise 60 bin kişi azaldı.

TÜİK'in 'atıl işgücü' olarak nitelendirdiği 'geniş tanımlı işsizlik' oranı da temmuz ayında hazirana kıyasla 1,2 puan artış göstererek **yüzde 23,6'ya** çıktı. Dolayısıyla yüzde 12 olarak açıklanan resmi işsizlik rakamına karşılık, 32 milyon 632 bin kişi olan toplam işgücünün gerçekte yüzde 23,6'sı işsiz. Bu da **gerçek işsiz sayısının** 3 milyon 902 bin değil, **7 milyon 701 bin kişi** olduğunu ortaya koyuyor.

İNŞAATLAR DEĞİL SEKTÖRÜ ÇÖKÜYOR

İnşaat maliyet endeksindeki artış temmuz ayında yüzde 45'e yaklaşarak son iki yılın en yüksek düzeyine ulaşırken, konut fiyatlarında ve kiralardaki artış alarm veriyor. İktidarın plansız-programsız şekilde devreye soktuğu kentsel dönüşüm projeleriyle sadece İstanbul'da 100 bin dolayında ailenin kiralık ev araması yanında üniversitelerin açılacak olmasıyla da yüz binlerce öğrencinin ülke genelinde illerde kiralık ev araması konut-kira-inşaat alanında olağanüstü bir tabloyu karşımıza çıkartıyor!

TÜİK'in açıkladığı verilere göre inşaat maliyet endeksi temmuz ayında haziran ayına göre aylık yüzde 2,56, geçen yılın aynı ayına göre de yıllık yüzde 44,76 artış gösterdi. Haziran ayında da yıllık yüzde 42,9 artışla son iki yılın en yüksek düzeyine ulaşan inşaat maliyet endeksi temmuz ayında da yükselişini sürdürerek yeni bir artış rekoru daha gösterdi.

Endeksin alt kalemlerine bakıldığında bir önceki aya göre malzeme endeksi yüzde 3,13, işçilik endeksi yüzde 1,06 yükselirken yıllık bazda ise malzeme endeksinde yüzde 56,41, işçilik endeksinde yüzde 21,01 artış gerçekleşti.

Bina inşaatı maliyet endeksi de bir önceki aya göre aylık yüzde 2,63, geçen yılın aynı ayına göre de yüzde 45,15 yükseldi. Bina dışı yapılar için inşaat maliyet endeksi de bir önceki aya göre yüzde 2,28, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 43,39 yükseldi.

İnşaat maliyet endeksindeki bu yükselişler paralel şekilde konut fiyatlarına ve kiralara da yansıyor. Çimento üreticilerinin çimentoya bir yılda yüzde 200'ü aşan oranda zam yaptıkları gerekçesiyle konut inşaatı müteahhitleri konfederasyonu İMKON, 9 Eylül'den itibaren ülke genelinde 15 gün süresince inşaatları durdurma ve çimento siparişi vermeme eylemi başlatırken, Ticaret Bakanlığı çimento fiyatlarındaki yükselişi dizginleyebilmek için çimento ve klinker ihracatına kısıtlama getirdi. Çimento üreticileri birliği Türk Çimento ise ihracat kısıtlamasına karşı çıkarak, sektörün halen 30-35 milyon ton kapasite fazlası olduğunu, ihracat engellenirse Türkiye'nin döviz gelirlerinin azalacağını, cari açığının artacağını savunuyor.

Bütün bu gelişmeler inşaat-konut sektöründe ciddi sıkıntıların olduğunu gösteriyor. Elektrik ve doğalgaz zamları çimento ve diğer inşaat malzemesi üreticileri için ağır bir girdi maliyetine yol açarken, çimento sektöründe

kartelleşme ve fiyat anlaşması iddialarının ortaya atılması, Rekabet Kurulu'nun inceleme başlatması çağrıları da sorunların bir diğer boyutu.

Konut satışlarının düşmesine karşılık konut satış fiyatlarının olağanüstü boyutlarda artması, giderek düşük ve orta gelirli kesimlerin en ücra semtlerde bile konut sahibi olabilmemesini olanaksız hale getiriyor.

Bu yüzden de kiralık konut talebi hızla yükselirken, bu kez de kiralar yüzde 200-400 arasında artışa geçti.

Özellikle İstanbul başta olmak üzere büyük kentlerdeki kiralar ödenemez hale gelirken, yıllardır bekletilen ve bir anda plansız-programsız şekilde hızlandırılan kentsel dönüşüm projeleri nedeniyle, sadece İstanbul'da 100 bin konutun yıkılması ve buralarda oturanların yeni konutları inşa edilene kadar kiralık konut piyasasına girmeleri, kiraları çok yukarılara taşıdı.

Konut üreticilerinin ve kiralık konut aracılılarıyla emlakçı derneklerinin yaptıkları açıklamalara bakıldığında konut satın alma ve kiralama piyasasında bugüne kadar görülmemiş bir olağanüstülük yaşanıyor.

Benzer durum sadece büyük şehirlerde değil, üniversitelerin açılmasının kararlaştırılması ve çoğu ilde Kredi Yurtlar Kurumu'nun (KYK) yurtlarının yetersiz olmasından ötürü kiralık ev arayışına giren yüzbinlerce üniversite öğrencisinin de kiralık konut piyasasına katılmasıyla ülke genelinde konut kiralarında hızlı bir yükseliş söz konusu.

Kiralık konut talebinin ulaştığı boyutlardan dolayı, Yargıtay'ın her ay enflasyona endekli olarak belirlediği kira artış oranları da anlamsız hale gelmiş durumda. Kamu-Sen tarafından yapılan açıklamada da memur maaşlarının yüzde 65'inin kira ve gıda harcamalarına ayrılmak zorunda kalındığı gündeme getirilerek, iktidarın kira ve gıda fiyat artışlarına önlem alması istendi.

Yaklaşan kış mevsimi nedeniyle çoğu kentte evsizlik sorununun sosyal bir sorun haline geleceği gözlenirken, iktidarın bu konuda bir adım atmaması, ortaya bir çözüm modeli ya da kiralara tavan sınır vb. uygulamasına gidilmemesi kabul edilemez.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, enflasyonla mücadele çerçevesinde marketlerdeki ve Pazar yerlerindeki fahiş fiyatların, etiketlerin yaygın şekilde denetime alınacağını ifade ediyor. 2019 yılında da benzer uygulamalarla, polisiye önlemlerle, fahiş fiyat komiteleriyle, AK Partili belediyelere tanzim satış çadırları kurdurarak, göstermelik adımlar atarak hem üreticileri hem tüketicileri mağdur ettiler!

BORÇLAR ÖDENEMİYOR!

Vergi ve SGK prim borçlarının yapılandırılmasında başvuru ve ilk taksit ödeme süreleri bir ay uzatıldı. 30 milyonu aşkın borçlu mükelleften yapılandırma başvurusunda bulunanların sayısı 2,5-3 milyon dolayında. 400 milyar TL'yi aşan vergi ve 200 milyarı aşan SGK alacaklarında şu ana kadar yapılandırılan tutar 101 milyar TL. Mükelleflerin yapılandırma taksitlerini ödeme güçlerinin olmadığı, başvuruların çok düşük kaldığı anlaşılıyor.

İktidarın 6 ay içinde ikinci kez çıkartmak zorunda kaldığı vergi ve SGK borçlarıyla, kamu alacaklarının yapılandırılmasına ilişkin vergi barışı düzenlemesinde, 31 Ağustos'ta dolan başvuru süresi ve 30 Eylül'de dolacağı belirtilen ilk taksit ödeme süresi Cumhurbaşkanı kararıyla birer ay daha uzatıldı. Böylece yapılandırma başvuru süresi 30 Eylül'e, ilk taksit ödemesi de 31 Ekim'e uzadı.

400 milyar TL'yi aşkın gecikmiş vergi borcu ve 200 milyar TL'yi aşan SGK prim borcu bulunan yaklaşık 30 milyon mükelleften başvuranların sayısı 2,5-3 milyon düzeyinde. Altı ay önceki yapılandırmada da başvurular çok düşük kaldığı ve başvuranların büyük bölümü ilk taksitlerini ödeyemediği için iktidar yeniden yasa çıkartmak zorunda kalmıştı.

O zamanda uyarılarımız ve önerimiz dikkate alınmadı. Gecikme ve ceza faizlerinin silinmesi, mükellefin beyan edeceği ödeme gücüne göre bir yapılandırma takvimi belirlenmesi en sonuç alıcı ve akılcı yol olmasına karşılık, iktidar bugüne kadarki sonuç alamadığı 12 yapılandırma yasasındaki yanıltıcı ısrarını sürdürdü. Yİ-ÜFE'ye endekli faiz, gecikme faizi ve gecikme cezasıyla zaten ödenemez hale gelen, katlanarak artan vergi ve SGK borçlarını aynı yöntemle tahsil etmekte ısrarcı oldu.

Neredeyse 1,5 yılı aşan COVID19 salgını süresince işyerleri kapalı olan, kirası, faturası biriken, kredi borçları ertelenen milyonlarca mükellefin 2-3 ay önce geçilen normalleşmede tüm kayıplarını telafi etmesi, borçlarını ödemesi ve bir de üste yapılandırma taksitlerini ödeme gücüne kavuşmasının olanaksızlığı apaçık ortada. O nedenle iktidar gerçekten vergi-prim alacaklarını tahsil etmek, bütçeye nakit akışı sağlamak istiyorsa, makul,

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

akılcı, mevcut ekonomik koşullara uygun, borcunu kapatmak isteyen mükelleflerin zorluklarına anlayış gösteren bir tutum benimsemelidir. Başvuru sayısı ve yapılandırılan borç tutarı bu yapılandırmanın da fiyaskoyla sonuçlanacağını, süre bir ay uzatılsa da yapılandırma taksitlerinin büyük kısmının en çok 1-2 taksit sonra yine ödenemeyeceğini göstermektedir.

Nitekim salgının en mağdur kesimlerinden olan küçük esnaf, sanatkâr ve KOBİ'lerin çatı örgütü Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu (TESK) iktidara çağrıda bulunarak, yapılandırma başvurusu süresinin yılsonuna, ilk taksit ödemelerinin de 2022 yılına ertelenmesini talep etmiştir.

TESK Başkanı, COVID-19 salgını dolayısıyla 1,5 yıldır iş yeri kapalı olan esnafın borçlarını kapatmasının haziranda başlayan normalleşmeden sonraki birkaç aylık kısa sürede mümkün olmadığını gündeme getirerek ekonomik koşulların dikkate alınmasını istemektedir.

İşletmelerin tek borcunun vergi ve SGK primleri olmadığını,

Kapanma döneminde bankalara, tedarikçilere, mal sahiplerine, elektrik-doğalgaz şirketlerine borçların ertelendiği ve şimdi ödemeye başlandığı, borçlara karşılık verilen çek ve senetlerin ödenemediği,

Güncel vergi ve SGK ödemelerinin yapılmaya çalışıldığı kaydedilerek, tüm bunların üzerine yapılandırma taksitlerinin gelmesi ve bir taksit ödemesi dahi geciktiğinde yapılandırmanın bozulmasının esnaf, işletmeler ve KOBİ'leri üzerinde ağır baskı yarattığı, vurgulanıyor.

Oldukça haklı bu çağrılar ve talepler iktidar tarafından dikkate alınmalıdır. İktidar salgın süresince doğru düzgün destek vermediği kesimlerin durumunu göz önünde bulundurmalıdır.

İktidar müteahhitlerinin garanti ödemeleri düzenli olarak ödenirken, milyonlarca dolar-euro tutarındaki kiralari 2024'e ertelenirken, vergi borçları silinirken, milyonlarca kişinin mağdur edilmesi, cezalarla-gecikme faizleriyle, icra-haciz tehditleriyle ekonomik baskı altına alınması çözüm değildir.

Şayet gerçekten çözüm ve sonuç alınmak isteniyorsa,

TBMM açılır açılmaz sosyal medyaya sansür yasaları yerine öncelikle yapılandırma yasası akılcı şekilde birkaç maddeyle süratle yeniden düzenlenmeli, başvuru ve ödeme planları mükelleflerin ödeme güçleri ve ekonomik koşullara uygun biçimde yapılandırılarak 2022 başından itibaren yürürlüğe girecek şekilde olmalıdır.

Aksi halde belirttiğim gibi iktidar, gelecek yılın başında yeni bir vergi barışı, SGK borçları yapılandırması çıkartmak zorunda kalacaktır. Bu ise her koşulda vergisini SGK primini ödemeye çalışan mükellefleri cezalandırmak yanında **ödeyemeyenlerin borçlarını daha ödenemez hale getirecektir!**

ENFLASYON, ASGARİ ÜCRETİ ERİTİYOR

Açlık sınırı 3 bin TL'ye dayandı

BİSAM 2021 Ağustos ayına ilişkin açıkladığı Alım Gücü Araştırması'na göre 18 yıllık zaman zarfında açlık sınırı 6,6 katına çıktı. Aynı dönemde enflasyon ise 5,63 katına yükseldi. Açlık sınırı ağustos ayında asgari ücretin üzerindeki seyrini sürdürerek 3 bin TL'ye dayandı.

Birleşik Metal-İş Sendikası Araştırma Merkezinin (BİSAM) 2021 eylül ayına ilişkin açıkladığı Alım Gücü Araştırması, asgari ücretlinin artan gıda fiyatları karşısında hemen hemen tüm ürünlerde alım gücünü ciddi şekilde yitirdiğini ortaya koydu.

BİSAM, ağustos 2021 dönemi için açlık sınırının 2 bin 977 TL, yoksulluk sınırının 10 bin 299 TL olduğunu belirtti.

Araştırmanın detayları şöyle:

Dört kişilik bir ailenin sağlıklı beslenmesi için aylık yapması gereken harcama tutarı 2 bin 997 TL oldu. Bu harcama tutarı sadece gıda için yapılması gereken minimum tutardır. Açlık sınırı üzerinden hanehalkı tüketim harcamaları esas alınarak yapılan hesaplama sonuçlarına göre ise yoksulluk sınırı 10 bin 299 TL olarak gerçekleşmiştir.

Sağlıklı beslenmek için her aile ferdinin alması gereken kalori miktarı farklılık göstermektedir. Yetişkin bir erkeğin sağlıklı bir biçimde beslenmesi için tüketmesi gereken gıdaların aylık karşılığı 799 TL'dir. Bu değer yetişkin bir kadın için 772 TL, 15-18 yaş bir genç için 848 TL, 4-6 yaş arası bir çocuk için 559 TL'dir. Sağlıklı bir biçimde beslenmenin toplam aile bütçesine maliyeti ise 2 bin 977 TL olarak tespit edilmiştir. Bu tutar söz

konusu ailenin sadece gıda harcamaları için yapması gereken zorunlu tutardır. Eğitim, sağlık, barınma, eğlence, ısınma, ulaşım gibi giderler ile birlikte bir ailenin yapması gereken harcama tutarı 10 bin 299 TL'ye ulaşmaktadır.

18 Yılda Açlık Sınırı 6,6 Kat Arttı

2003 yılının ağustos ayında 4 kişilik bir aile, günlük minimum 15 liraya sağlıklı beslenebilirken, bugün ancak 99,25 liraya sağlıklı beslenebilmektedir. Buna göre 18 yıllık zaman zarfında açlık sınırı 6,6 katına çıktı. Aynı dönemde enflasyon ise 5,63 katına yükseldi. Buna göre açlık sınırındaki artış genel enflasyonda yaşanan artışın üzerinde gerçekleşti.

Buna göre yetişkin bir kadının sağlıklı beslenmesi için yapması gereken günlük harcama tutarı 25,72 TL, yetişkin bir erkeğin 26,63 TL, 15-18 yaş arası bir gencin 28,26 TL, 4-6 yaş arası bir çocuğun ise 18,64 TL'dir.

Sağlıklı Beslenme İçin En Önemli Harcama Kalemi Süt ve Süt Ürünleri

Günlük harcamalarda Ağustos 2021'de en yüksek maliyet grubunu süt ve süt ürünleri grubu 35,12 TL'lik harcama gereksinimi ile oluşturmaktadır. Et, tavuk ve balık grubu için yapılması gereken minimum harcama tutarı ise 20 TL'dir. Sebze ve meyve için yapılması gereken harcama miktarı 15,93 TL, ekmek için yapılması gereken harcama tutarı günlük 6,42 TL'dir. Katı yağ ve sıvı yağ ise 7,07 TL'lik masraf yapılması gereken ürün gruplarıdır. Yumurta için 1,58, şeker, bal, reçel ve pekmez için ise 4,54 TL harcama yapılması gerekmektedir.

Daha dar bir gruplandırmaya göre harcamalarda süt ve süt ürünlerinin payı yüzde 35,4 ile en yüksek paya sahiptir. Et, yumurta ve kuru baklagil grubunun payı yüzde 27,7 ile ikinci sıradadır. Sebze ve meyvenin harcamalar içindeki payı yüzde 16'dır. Ekmek, makarna vb. için ise pay yüzde 9,2'dir. Diğer gıda harcamalarının toplam içindeki payı ise yüzde 11,7'dir. Bu ay mevsimsel etki ile sebze ve meyvenin payı azalırken, diğer tüm harcama kalemlerinde artış yaşanmıştır.

Aile Bireyine Göre Harcama Gereksinimi

Her bir aile ferdinin sağlıklı beslenmesi için gereksinim duyduğu gıda grubu ve alması gereken kalori miktarı farklılık göstermektedir. Örneğin tüketilmesi gereken ekmek miktarı kadın ve erkek açısından anlamlı düzeyde farklıdır. Süt ve süt ürünleri tüketiminde 15-18 yaş arasındaki bir gencin harcama gereksinimi, yetişkin erkek ve kadından fazlayken, yumurta 4-6 yaş grubu için daha önemlidir. Günlük 99,25 TL'lik harcama içinde en maliyetli tüketim 9,80 TL ile 15-18 yaş arası bir gencin tüketmesi gereken süt ve süt ürünleri miktarıdır. 4-6 yaş arası bir çocuğun tüketmesi gereken yumurta miktarı yetişkinlerden fazladır.

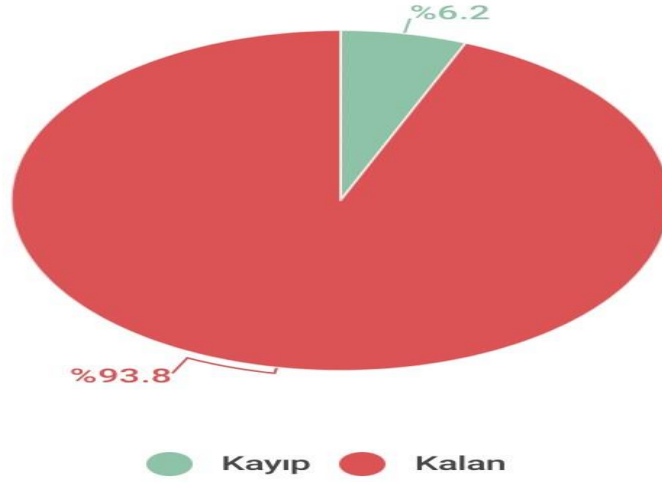
Açlık Sınırı İzmir'de 3 Bin 256 TL, İstanbul'da 3 Bin 143 TL

Araştırma kapsamında üç büyük ile ait Ağustos 2021 dönemi açlık sınırı verileri de hesaplanmıştır. Buna göre İzmir'de açlık sınırı 3 bin 256 lira olarak belirlenmiştir. İzmir'i, İstanbul 3 bin 143 liralık açlık sınırı ile takip etmektedir. Ankara'da ise açlık sınırı 2 bin 906 lira olarak tespit edilmiştir.

Asgari Ücretli Alım Gücünü Yüzde 6,2 Oranında Kaybetti

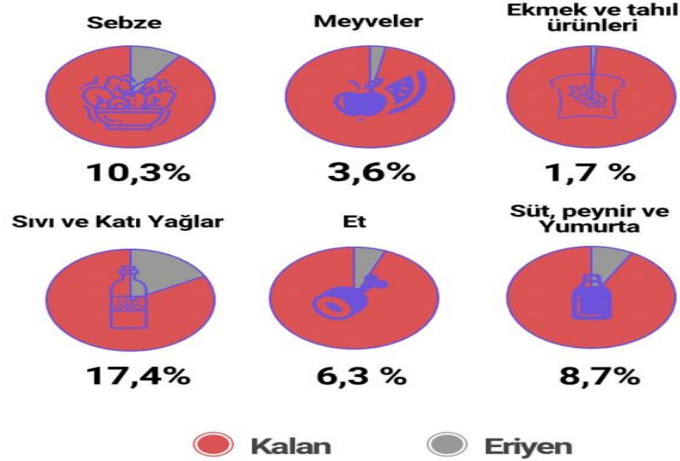
BİSAM'ın Alım Gücü Araştırması Dönem Raporu'na göre ise, resmi enflasyon bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 19.3 artış gösterirken, gıda fiyatlarındaki artış yüzde 29.8 oldu. Buna göre bir önceki yıla göre yüzde 21.5 artışla 2826 lira olan asgari ücret, resmi verilere göre bile gıda fiyatları karşısında alım gücünü ciddi oranlarda yitirdi. Buna göre asgari ücretli geçtiğimiz yılın aynı ayına göre gıda karşısında alım gücünü reel olarak yaklaşık yüzde 6.2 oranında kaybetti.

**ASGARİ ÜCRETİNİN GIDA ÜRÜNLERİ
KARŞISINDA ALIM GÜCÜ KAYBI
AĞUSTOS 2020-AĞUSTOS 2021**

En fazla alım gücü kaybı yaşanan gıda grubu yüzde 17.4 ile sıvı ve katı yağlar olurken, sebzelerde alım gücü kaybı yüzde 10.3'e ulaştı. Asgari ücretlinin geçen yılın aynı ayına göre süt, peynir ve yumurta grubunda da yüzde 8.7'lik bir kaybı söz konusu. Ette alım gücü kaybı yüzde 6.3 iken meyvede bu oran yüzde 3.6, ekmek ve tahıl ürünlerinde yüzde 1.7 olarak gerçekleşti.

**ASGARİ ÜCRETİNİN GIDA MADDELERİNDE
ALIM GÜCÜ KAYBI
AĞUSTOS 2020-AĞUSTOS 2021**

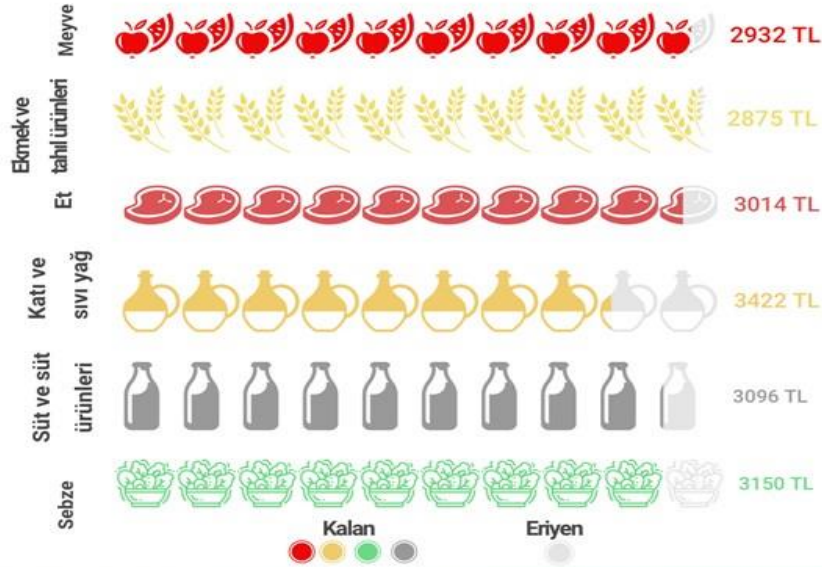
Asgari ücretlilerin alım gücü kaybının ne düzeyde olduğunu anlamak açısından, alım gücü kaybı yaşanan gıda grupları ve en çok alım gücü kaybı yaşanan ürünler için bir hesaplama yapıldı. Bu hesaplamada 2020 yılı ağustos ayı için asgari ücretlinin alım gücü ana madde grupları bazında hesaplandı, asgari ücretlinin aynı mal grubundan ürünü 2021 yılı ağustos ayında alabilmesi için ücretinin ne olması gerektiği tespit edildi.

Buna göre bugün asgari ücretin, geçtiğimiz yılki kadar katı ve sıvı yağ alabilmesi için 3 bin 422 lira, sebze alabilmek için 3 bin 150 lira, süt ve süt ürünleri alabilmek için 3 bin 96 lira, et alabilmek için 3 bin 14 TL lira olması gerekiyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

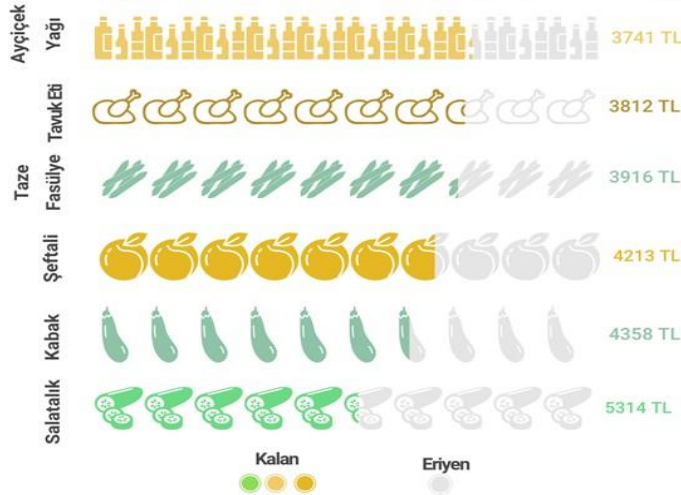
2020 YILI AĞUSTOS AYI İLE AYNI MİKTARDA ÜRÜN ALMAK İÇİN BUGÜN ASGARİ ÜCRET NE OLMALI?

GIDA ÜRÜN GRUPLARINDAN SEÇİLMİŞTİR. AÇIK RENKLER ALIM KAYBI YAŞANAN ALANI GÖSTERMEKTEDİR. ALIM GÜCÜ HESAPLAMALARINDA 2021 YILI ASGARİ ÜCRET AĞI DAHİL 2825 TL OLARAK ELE ALINMIŞTIR.

En çok alım gücü kaybı yaşanan gıda ürünleri için ise asgari ücretlinin geçen sene ağustos ayındaki alım gücüne ulaşması için ciddi farklar söz konusu. Örneğin salatalık fiyatlarında yaşanan artış karşısında alım gücünü yaklaşık yarı yarıya yitiren asgari ücretlinin, geliri ile geçtiğimiz seneki kadar salatalık alabilmesi için ücreti 5 bin 314 lira olmalı. Bu tutar kabakta 4358 lira, şeftalide 4213 lira, taze fasülyede 3 bin 916 lira, tavukta 3 bin 812 lira, ayçiçek yağında 3 bin 714 lira.

2020 YILI AĞUSTOS AYI İLE AYNI MİKTARDA ÜRÜN ALMAK İÇİN ASGARİ ÜCRET NE OLMALI? (EN ÇOK ALIM GÜCÜ KAYBI YAŞANAN GIDA ÜRÜNLERİNE GÖRE)

FİTCH'TEN DÜNYAYA TÜRKİYE UYARISI

Fitch Ratings, bankaların faaliyet kârlılıklarının güçlü kalmaya devam ettiğini ama negatif reel mevduat faizi, enflasyon baskısı ve düşük güvenle dolarizasyonun artabileceğini söyledi.

Fitch yayımladığı Türk bankaları raporunda, sorunlu kredilere ilişkin ertelemenin üçüncü çeyreğe kadar devam etmesi, yeniden yapılandırılmalar ve artan kredi tahsilatlarının bankaların varlık kalitesi metriklerini desteklemeye devam ettiğini söyledi.

Fitch, bankaların faaliyet kârlılıklarının komisyon ücretlerindeki artış, risk maliyetlerindeki azalma ve net faiz marjlarındaki iyileşmeyle 2021'in ikinci çeyreğinde güçlü kalmaya devam ettiğini belirtti.

Raporda "Negatif reel mevduat faizi, enflasyon baskısı, düşük güvenle dolarizasyon artabilir" diyen Fitch, Türk lirası cinsinden kredi büyümesinin ikinci çeyrekte özel bankalar tarafından sürdürüldüğünü vurguladı.

Türk lirası cinsinden ticari kredilerin özel bankaların öncülüğünde 2021'in ikinci büyüme devam ettiğini belirten Fitch, Döviz göre düzeltilmiş kredi büyümesinin yüzde 1,9 ile sınırlı kaldığını ve döviz cinsinden kredilere olan iştahın azaldığını kaydetti.

"Liraya Olan Düşük Güven"

Bankaların çoğunun gerilimli piyasa şartlarına rağmen sendikasyon kredilerini Nisan-Mayıs 2021 döneminde çevirdiklerini veya artırdıklarını belirten Fitch, "Bu durum, bankaların fonlama piyasalarına, 2020'nin ilk yarısına göre daha yüksek maliyet ile olsa da, erişme kabiliyetleri olduğunu teyit etti" değerlendirmesini yaptı.

Fitch Ratings, daha önce Türkiye'de Temmuz ayı enflasyonundaki yükseliş sonrasında Bloomberg HT ile paylaştığı yorumlarda reel mevduat faizlerinineksiye geçmesiyle halihazırda yüksek olan dolarizasyonun daha da artabileceğini belirtmişti.

"Türk lirasına olan güvenin zayıflaması ve mevduat sahiplerinin kur oynaklığından elde edebilecekleri kazançlara yönelmesiyle dolarizasyon daha da artabilir" diyen Fitch Ratings Avrupa, Orta Doğu ve Afrika Bankacılık Direktörü Ahmet Kılınc, Türkiye'de bankacılık sektöründe dolarizasyonun yüzde 55 ile zaten yüksek olduğunu ve son yıllarda da keskin bir şekilde yükseldiğini söylemişti.

BÜTÇEDEKİ DELİK HER GEÇEN GÜN BÜYÜYOR

Müteahhitlere tasarruf yok

Tasarruf genelgesi, iktidarın bütçeye yük oluşturan büyük harcamalarının hızını kesmedi. Müteahhitlik harcamaları bir ayda 4 milyar TL'yi geçerken şehir hastanelerine ödenen kiralar ise milyarlarla ifade ediliyor.

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanlığı ve Meclis'i dışında tutarak açıkladığı tasarruf genelgesinin, kamunun bütçenin kara delikleri olarak isimlendirilen harcamaları üzerinde de hiçbir etkisi olmadı. Hemen hemen tüm harcamalar artarken Erdoğan'ın örtülü ödenek harcaması da sekiz ayın sonunda 1,8 milyar TL'ye yaklaştı. Müteahhitlik harcamaları ve hizmet binası kiralalarına ödenen tutarlar da hız kesmedi.

Erdoğan'ın kullanımında olan gizli hizmet giderleri kaleminden ağustos ayı sonunda yapılan harcama tutarı 1 milyar 762 milyon TL'ye çıktı. Ağustos ayındaki 336 milyon TL'lik harcama 2021 yılının en yüksek üçüncü harcaması oldu. Temmuz ayında 77 milyon TL'ye düşen örtülü ödenek harcamaları bir ayda beş kata yakın arttı. Sekiz ayın sonunda yapılan harcama tutarı şimdiden 2 milyar TL'lik 2020 yılı toplamına yaklaştı.

Tasarruf Lafta Kaldı

Bütçe harcamaları Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın imzasıyla yayımlanan tasarruf genelgesinin öncekilerde olduğu gibi uygulamaya geçmediğini de gösterdi.

Haziran ayı sonunda 3 milyar lira olan hizmet alımları sadece 225 milyon lira gerileyerek 2 milyar 775 milyon TL oldu.

En büyük kara deliklerinden biri olan taşıt kiralama ve alım harcamaları arttı, hizmet binası kiralaları şehir hastaneleri nedeniyle milyarlarla ifade edilmeye başlandı.

Lüks Taşıt Vazgeçilmez

İktidarın lüks merakinin en büyük yansıması olan taşıt alımları tasarruf genelgesinden etkilenmedi. Sekiz ay sonunda taşıt alımlarına harcanan tutar 159 milyon TL'ye ulaştı. Bunun 39,5 milyon TL'sini demiryolu taşıtı alımlarından oluşurken 119 milyon lirası kara taşıtı alımına harcandı. Ocak ayında hiç taşıt alımı yapılmazken şubat ayında 334 bin, martta 17 milyon, nisanda 20 milyon, mayısta 23 milyon, mayısta 23 milyon, genelgenin yayımlandığı haziran ayında 17 milyon TL harcandı. Temmuz ayı harcaması genelgeye karşın 38 milyon TL'ye, ağustos ayı harcaması da 42 milyon TL'ye çıktı.

Pandemi koşullarına karşın artarak süren başta Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın katılımıyla yapılan temel atma ve açılış törenleri başta olmak üzere daha çok iktidar propagandasına sahne olan toplantıların maliyetleri de bütçe rakamlarına yansıdı. Haziran ayındaki 13 milyon liralık harcama ağustos ayı sonunda 30 milyon liraya yaklaştı.

Propaganda Harcaması

Gazete alımlarının kısıtlanması nedeniyle tartışılan tasarruf genelgesinin bu alandaki etkileri de görülmeye başlandı. Haziranda 3 milyon TL harcanan basılı yayım alımı ve yayımı temmuzda 6 milyon TL'ye çıktı, ancak ağustosta 2.5 milyon TL'ye geriledi.

Bu düşüğe karşın bu kalem altında yapılan görüntülü yayım alımları ve yapımları harcamaları arttı. Haziran ayındaki 970 bin liralık harcama ağustos sonunda 3.7 milyon TL oldu.

İktidarın kendisine yakın belli çevrelere rant aktarma aracına dönüşen bina kiralama giderleri de sekiz ayın sonunda 6,5 milyar TL'ye ulaştı. Şehir hastanelerini yapan şirketlere kira ödenen bu kalemden ocak ve nisan aylarında ayrı ayrı yapılan 1,6 milyar TL'lik ödemeler temmuz ayında 2,2 milyar TL'ye çıktı.

Müteahhitlere milyarlar aktarılmaya da devam edildi. Sekiz ayın sonunda 15 milyar TL'ye ulaşan müteahhitlik giderleri adı altında en yüksek harcama 4.2 milyar TL ile ağustos ayında yapıldı. Sekiz ay sonunda bu kalemden aslan payı toplam 5 milyar TL ile hizmet binası yapım giderlerine aktarıldı.

İLK 8 AYDAKİ ÖDENEK HARCAMALARI

1 milyar 762 milyon TL
ÖRTÜLÜ ÖDENEK
HARCAMASI

159 milyon TL
TAŞIT ALIMLARINA
HARCANAN TUTAR

6,6 milyar TL
HİZMET BİNALARI
KİRASI

Büyük Pay Karayollarına

Hazine yardımları Ağustos ayındaki 3,3 milyar TL'lik tutar ile 24 milyar TL oldu. Bu ödenekten de en büyük yardım 15.5 milyar TL ile Karayolları Genel Müdürlüğü'ne yapıldı. 7 milyar TL de Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'na gitti.

TÜRKİYE NÜFUSUNUN DÖRTTE BİRİ 3 KAMU BANKASINA BORÇLU

Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan'ın açıkladığı verilere göre, 82 milyonluk Türkiye'de nüfusun yüzde 25'i, 3 kamu bankasına borçlu.

Pandeminin de etkisi ile tırmanışa geçen ekonomik krizin boyutları, Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan'ın açıkladığı rakamlarla gözler önüne serildi. Bakan Elvan'ın verdiği bilgilere göre; 82 milyonluk Türkiye'de nüfusun yüzde 25'i, 3 kamu bankasına borçlu. Kamu bankalarının stok takipteki bireysel kredi tutarı ise 12,7 milyar lira.

CHP Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın soru önergesini yanıtlayan Bakan Elvan, Türkiye'de faaliyet gösteren 53 bankadan sadece 3'ünü oluşturan kamu bankalarına kredi borcu olan yurttaş sayısını, 21 milyon 437 bin 937 olarak açıkladı.

Stok Takipte Olan Kredi Tutarı 12,7 Milyar TL

Elvan'ın açıkladığı rakamlara göre; 82 milyonluk Türkiye Cumhuriyeti nüfusunun yüzde 25'i sadece 3 kamu bankasına borçlu. Kamu bankalarının stok takipte olan kredi tutarı ise 12,7 milyar TL.

Bakan Elvan, soru önergesine verdiği yanıtta şu bilgileri paylaştı:

"Kredi Kayıt Bürosu'ndan temin edilen verilere göre; Mart 2021 dönemi itibarıyla kamu bankalarının bireysel kredi kullandırmış olduğu stok müşteri sayısı 21.437.937'dir. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) veri tabanında yer alan verilere göre; kamu bankalarının aynı dönem itibarıyla stok takipteki bireysel kredi tutarı ise 12,7 milyar TL'dir."

'İktidar Algı Operasyonları İle Ülkeyi Yönetmeye Devam Ediyor'

Bakan Elvan'ın açıkladığı bilgileri değerlendiren CHP Bursa Milletvekili Aydın, şunları söyledi: "Soru önergemize, 6 ay sonra lütfedip yanıt verdiler. Yandaş medyada her şey dört dörtlük, güllük gülistanlık, Almanya bizi kısıyor. Ancak sahaya çıkın, esnafı gezin, iş insanları, çiftçi, köylünün yanına gidin, durum tam tersi, herkes kan ağlıyor. Kredi borçlarından, dükkanlarının giderlerini, elektrik faturalarını ödeyememekten şikayetçi. İktidar bunlarla uğraşmak yerine, algı operasyonları ile ülkeyi yönetmeye devam ediyor. İşinizi gücünüzü bırakın,

vatandaşın sorununu çözmeye odaklanın. Millet İttifakı iktidarında, bu çözülemez denilen sorunları çözüp, halkın gerçek dertlerini gündeme getirip, çözüm üreteceğiz.”

Elvan'ın Yanıtsız Bıraktığı Sorular Dikkat Çekti

Kamu bankalarına olan borçlu yurttaş sayısını açıklayan Bakan Elvan'ın, CHP'li Aydın'ın bazı sorularını yanıtsız bırakması dikkat çekti. Bakan Elvan, “Kamu bankalarının icra yoluyla aldığı mülk sayısı (konut, dükkan vs) kaçtır? Kamu bankalarının icra yoluyla elde ettiği tesislerin miktarı nedir? Yine kamu bankaları aracılığıyla borcunu ödeyemeyen çiftçiden alınan tarım arazileri hektardır” sorularına yanıt vermedi.

BURS ERİDİ

KYK bursu her geçen gün değer kaybediyor. 2016'da 134 dolara denk gelen burs, aradan geçen beş yılda 85 dolara kadar geriledi. Alım gücü düşen öğrenci ise önce hayallerinden vazgeçiyor.

AKP iktidarı eliyle inşa edilen yoksulluktan öğrenciler de payına düşeni alıyor. Öğrenciler, hayatta kalabilmek için savaşıyor, sürekli mücadele içinde olmak zorunda kalan ve yıkılmadık fakat ayakta da sayılmayız diye içinde bulunduğu trajik durumun komedisini yapan bir konumda yer alıyor. Geçim sıkıntısıyla boğuşan öğrenciler, okurken çalışmaya mahkûm bırakılıyor. Yaşam standartlarının altında varlığını sürdürebilmek için çırpınan öğrencilerin başvurduğu çözüm ise 'ne iş olsa yaparız' hikâyesine kadar uzanıyor. Çoğu öğrencinin geçim kaynağı olan Kredi ve Yurtlar Kurumu (KYK) bursu ve ya kredisiyle aylık giderler arasındaki uçurum büyüyor.

Öyle ki öğrenciler her sabah simit, üçgen peynir, küçük ayran gibi basit bir kahvaltı yaparak aylık KYK'larının dörtte birini harcamış oluyor. 2021 yılında lisans eğitiminde KYK bursu 650 TL, yüksek lisans bin 300 TL ve doktora bin 950 TL olarak ödeniyor. Öğrenciler, yurt, yemek, ulaşım gibi zorunlu harcamalarını dahi karşılayamadıkları için miktarı yeterli bulmuyor. Öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılaması giderek zorlaşırken burslar ise enflasyonun altında kalıyor. Örneğin lisans öğrencileri için KYK burs ve kredi miktarı 2016'da 134 dolar iken, 2021'de 85 dolara kadar düştü. İktidarın büyüme söylemlerini destekleyen Türk Lirası bazındaki artış ana akım medya desteğiyle de öğrencilerin gelirleri ve bunun aracılığıyla da yaşam kalitesi artmış gibi gösterilmeye çalışıldı. Ancak gerçekte öğrenciler giderek daha zor koşullar altında yaşamaya, sosyal yaşamlarından kısmak zorunda kalmaya itildi. Geçtiğimiz yıllarda ve şu an burs/kredi alan öğrencilerle görüşerek 5 yıl içerisinde burslardaki 'artışın' hayata yansımalarını inceledik.

KYK'ye başvurular cevapsız

KYK Genel Müdürlüğü Kredi Dairesi Başkanlığı tarafından açıklanan 2020-2021 verilerine göre, ülkede yüksek öğrenime 7 milyon 940 bin öğrenci kayıtlı.

Bu rakama göre, KYK kredisi alan öğrencilerin sayısı ise 969 bin. Burs alanların sayısı ise yalnızca 447 bin. Burs alanların oranı yüzde 5,6'da kaldı. 2020-2021 eğitim yılı itibarıyla ülke genelinde bulunan 773 KYK yurdunda kalan öğrenci sayısı ise 678 bin. Bu verilere göre yaklaşık yüz öğrenciden sadece sekizi KYK yurdunda kalıyor.

Mezun olduktan sonra da KYK öğrenim kredisi alıp geri ödeyemeyenlerin sayısı 6 milyona yaklaştı.

SATILIK HAVALİMANI TAM GAZ ZARARDA!

2012'den bu yana yıllık ortalama sapması yüzde 96 olan Zafer Havalimanı'ndan uçmayan yolcular için toplam 46 milyon Euro garanti ödemesi yapıldı.

Satılık havalimanı tam gaz zararda!

Açıldığı 2012 yılından bu yana tutturamadığı garanti ödemeleriyle gündemde olan Zafer Havalimanı, 2021 yılının ilk 8 ayında da şaşırtmadı. Havalimanını ocak-ağustos döneminde 4 bin 255 iç hat, bin 470 dış hat yolcusu ziyaret etti. Havalimanına 2021 yılının ilk 8 ayı için 878 bin 488 yolcu garantisi verilmişti. Hata payı yüzde 99 oldu. Bu yılın sadece 8 ayı için devletin kasasından 4 milyon 650 bin 822 Euro daha çıkacak. Zafer Havalimanı'nın müteahhidi ve işletmecisi IC İçtaş firması, zarar ettirdiğini belirterek ağustosta havalimanını satışa çıkarmıştı.

Soygun Belgesi

CHP Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz, "AKP'nin Zafer Havalimanı'ndaki Yap-İşlet-Devret modeli, soygun belgesi" dedi. 2012'den bu yana yıllık ortalama sapması yüzde 96 olan havalimanından uçmayan yolcular için toplam 46 milyon Euro garanti ödemesi yapıldı.

Devlet 2044'e kadar zararı ödemeye devam edecek

Havalimanını işleten şirkete yolcu başına iç hatlarda 2 Euro, dış hatlarda 10 Euro ödeniyor. İşletme süresi 29 yıl 11 ay olan havalimanı için devlet kesesinden uçmayan yolcular nedeniyle 2044'e kadar para çıkacak.

YATIRIM YİNE HALKA DEĞİL!

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın hazırladığı Yatırım Rehberi, iktidarın kamu kaynaklarını yine istihdam getirecek sektörlere değil, güvenlik ve savunma sanayine aktaracağını gösterdi.

Yatırım Programı Hazırlama Rehberi, AKP'nin bütçe tercihlerini yine büyük oranda halktan yana değil, güvenlikçi politikalarından ve sermaye gruplarından yana kullanmayı sürdüreceğini gösterdi.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan Yatırım Rehberi'ne göre, Saray'ın gelecek üç yıl boyunca öncelikli yatırım alanı savunma sanayii olacak. İstihdam getirici projelerle çift hanelerden inmeyen işsizliği azaltması beklenen iktidar, bu beklentiyi üç yıl daha karşılamayacak. Rehberde, 2022 ve 2024 yılları arasında, kamu tahsislerinde Kamu Özel İşbirliği (KÖİ) modeliyle yürütülen projeler de dahil olmak üzere, öncelikli yatırım alanı savunma sanayii olacak. İHA ve SİHA'larla zengin edilen şirketler öncelikli olarak desteklenecek. Önümüzdeki üç yılda yatırım yapılacak diğer alanlar, enerji ve turizm sektörleri olacak.

İmalat Sektöründe De Savunma Ve Güvenlik

AKP, imalat sanayiinde de savunma ve güvenlik sektörüne öncelik verecek. İmalat sanayiinde gelecek yıllarda yapılacak yatırımlarla ilgili şu ifadeler yer aldı: "Üretimin idamesine yönelik projelere, halk ve çevre sağlığı, AB'ye uyum ve uluslararası yükümlülüklerimiz açısından gerçekleştirilmesi gerekli olan projelere, yurtiçi hammaddenin değerlendirilmesine yönelik projelere, savunma sanayii projelerine, yerli ve özgün raylı sistem araçları ile hava araçlarının geliştirilmesi projelerine öncelik verilecektir."

Göç Yollarına Yeni Merkezler

Suriye ve Afganistan'da yaşanan çatışmaların ardından sınır önlemlerini almayarak Türkiye'yi sığınmacıların en çok tercih ettiği ülke konumuna getiren Saray, göç yollarına "zorunlu hallerde" yeni merkezler inşa edecek. Göç alanında veri sistemlerinin geliştirilmesine, göçmenlerin ve yurtdışında yaşayan vatandaşların ekonomik ve sosyal durumlarının tespitine yönelik araştırma projelerine öncelik verileceği ifade edilen rehberde, "Düzensiz göçle mücadele kapsamında yapılan geri gönderme merkezleri ve sığınma evi yatırımlarında mevcut yatırımların tamamlanmasına öncelik verilecek, yeni proje teklifi sadece mevcut imkanların kullanılması ile çözülemeyecek zorunlu hallerde yapılacak ve bu projelerde göç yolları üzerindeki illere öncelik verilecektir" denildi.

Yerli Malı Kamu Özel İşbirliği

Yap-İşlet-Devret ve garanti ödemeleri ile yandaş şirketlerin zengin edilmesini sağlayan Kamu Özel İşbirliği (KÖİ) projeleri de Yatırım Programı Hazırlama Rehberi'nde yer aldı. Havalimanları, karayolları ve köprü projeleri başta olmak üzere, kamu kaynaklarını kullanmak yerine özel şirketlere işletme hakkı da devredilerek hayata geçirilen projelerden vazgeçmeyeceğini ortaya koyan Saray, rehberde, bu projelerde artık yerli malı kullanılacağını bildirdi. Rehberde, KÖİ projelerine ilişkin şu ifadeler yer aldı: "KÖİ modeli, harcama etkinliğinin kamu

kaynaklarının kullanımından daha yüksek olduğu durumlarda kullanılacaktır. KÖİ yöntemiyle yapılmasını teminen Cumhurbaşkanlığı yetkisi için teklif edilen projelerin teknik, finansal, ekonomik, sosyal ve hukuki açılardan yapılabilirliğini, öngörülen katkı payı, doğrudan ödeme ve garantiler de dahil olmak üzere risk analizlerini ve harcama getirisi analizini içeren ön yapılabilirlik etüdünün hazırlanması zorunludur. KÖİ modeli ile uygulananlar dahil olmak üzere kamu yatırımlarında yerli malı kullanılmasına öncelik verilecektir.”

Yatırımlarda Dolar Kuru 9.27 TL

TL karşısında rekorlar kıran doların yükseliş eğilimini sürdüreceği ve 9 TL'yi geride bırakacağı da rehberdeki hedeflerde kendisine yer buldu. Rehberde, güncel kura göre 8.45 seviyesinde olan doların, 2022 ve 2024 yılları arasında hayata geçirilecek projelerde ortalama 9,2747 TL olarak hesaplanacağı bildirildi.

İKTİDAR ZAM YAPMADIM İLLÜZYONU İÇİN SANAYİYE FAHİŞ ZAM YAPACAK

Elektrik zammı için formül arayışında olan iktidar; mesken tarifesi yerine sanayi, ticarethane ve tarımsal sulama tarifelerine fahiş zam yapmayı değerlendiriyor... Sanayiye zam fiyatları artırır, vatandaşı enflasyona ezdirir.

İktidarın Uyguladığı En İyi Politika Zam Yapmak

İktidar artan elektrik maliyetleri nedeniyle faturalara yapılacak zamlarla ilgili formül arayışında. Vatandaşların tepkisi üzerine iktidar mesken abonelerine daha az; sanayi, ticarethane ve tarımsal sulama abonelerine ise daha çok zam yapmayı değerlendiriyor. Meskenlerde zam yapılmadığı algısı yaratmak için sanayiye fahiş zam yapılırsa fatura yine vatandaşa kesilecek. Bütün temel ürünler ve gıda kış aylarında zamlanacak. Geliri düşen vatandaşımızın bütçesi kışın yapılacak bu zamlarla adeta sabote edilecek.

İktidar Politika Geliştirilmedi

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (EPDK) 1 Ekim 2021 tarihinde açıklayacağı elektrik tarifesinde; son dönemde yaşanan kuraklık, uluslararası piyasalarda doğalgazın fiyatının yükselmesiyle artan maliyetler nedeniyle büyük bir zam yapılması bekleniyor. Maliyetlerin artacağı neredeyse aylar öncesinden bilinmesine karşın iktidar herhangi bir politika geliştirilmedi.

Tek Politikaları Zam Yapmak

İktidar aylar öncesinden ülkemizde yaşanacak kuraklığı görmezden geldi. Pandemi sonrası uluslararası enerji fiyatlarında yaşanacak artışa karşın herhangi bir politika uygulamadı. Oysa bu dönemde yapılacak kaynak yönetimi ve elektrik üretimine ilişkin planlamayla elektrikteki maliyet artışının etkisi vatandaşlara yansıtılmayabilirdi. Ancak geldiğimiz aşamada iktidar bugüne kadar uyguladığı en iyi politika olan “faturayı vatandaşa keserek zam yapmayı” hayata geçirmeye hazırlanıyor.

İktidar Zam İçin Formül Arıyor

Elektrik faturaları son üç yıl içerisinde 2 kattan daha fazla (yüzde 122 oranında) zamlanmıştır. Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun açıklamaları başta olmak üzere elektrik zamlarıyla ilgili yaptığımız açıklamalar kamuoyunda ses getirince vatandaşımız elektrik faturalarına karşı haklı tepkilerini dile getirmiştir. Vatandaşların artan tepkisinden çekinen iktidarın, yapılacak elektrik zammıyla ilgili formül arayışında olduğu belirtilmektedir.

Meskene Az, Sanayiye Fahiş Zam

İktidarın değerlendirdiği formüllerden birine göre; 1 Ekim'de yapılacak zammın doğrudan vatandaşlara yansıtılmaması için mesken tarifesinde daha az bir zam yapılması yönünde bir adım atılabileceği belirtiliyor. Artan maliyet artışının karşılanması için sanayi, ticarethane ve tarımsal sulama tarifelerine ise fahiş zamların yapılabileceği kaydediliyor.

Sanayiye Zam Enflasyonu Tetikler

Üretim faaliyetinde bulunan sanayi Türkiye'de en büyük elektrik tüketimini yapan abone grubunu oluşturuyor. Sanayi abone tarifesine yapılacak fahiş zam, sanayicimizin artan maliyeti nedeniyle dünya genelinde rekabetini düşürmesinin yanı sıra yaratacağı domino etkisiyle kış aylarında enflasyonu tetikleyecektir.

Vatandaşın Bütçesine Sabotaj

İktidarın mesken tarifelerine az zam yapıldığı illüzyonu yaratmak için sanayi, ticarethane ve tarımsal sulama abonelerine yapacağı fahiş zamların faturası yine vatandaşa kesilecek. Sebze, meyve, temel gıda ve temizlik

ürünlerinde kış aylarında büyük zamlar yaşanacak. Bu durum hâlihazırda geliri düşen vatandaşın bütçesinin gizli olarak adeta sabotaja uğraması anlamına gelecek.

Vatandaşlar Lehine Tercih Yapın

Vatandaşların tepkisi nedeniyle iktidarın uygulayacağı bu politika zaten artan hayat pahalılığını daha da artıracak. Bir kez daha uyarıyoruz: İktidar bu gibi algı oyanlarıyla uğraşmasın. İktidar şirketler değil, vatandaş lehine tercih yaparsa ne doğrudan ne de dolaylı zam yapmasına gerek yok. Elektrikte artan maliyetler; şirketlere verilen destekleme ödemeleri, dağıtım bedeli, vergi ve fonlar üzerinden karşılanabilir. Bu kararı almak iktidarın elinde.

İŞ DE YOK AŞ DA YOK

MMO'nun analizine göre sanayide büyüme yaşansa da istihdama olumlu katkı yapmadı. Sanayi büyümesi son 10 çeyrekte ortalama yüzde 6 büyüme gösteriyor, istihdam ise çeyrek başına yüzde 1 artmıyor.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası (MMO), sanayinin sorunları bülteninin 73'üncüsünü büyümenin işgücü, bölüşüm ve istihdama etkisi konusuna ayırdı.

TÜİK, Merkez Bankası, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, BDDK verileri kullanılarak yapılan analizde izlenen büyüme çizgisinin kalitesizliğine dikkat çekilerek işgücünün bundan yararlanmadığı, hatta önceki döneme göre gelir payı kaybettiği, bu tür büyümenin istihdam yaratmadığı, işsizliği azaltmadığı ve sürdürülebilir olmadığı, faiz indirimiyle devamında ısrarında ise önemli kırılmalara yol açacağı görüşlerine yer verildi.

Buna göre analizde ortaya çıkan başlıklar şöyle:

Ülke ekonomisinin 2021'in ikinci çeyreğinde, beklendiği gibi, sansasyonel bir büyüme oranı yüzde 22'ye yakın açıklanırken bunun arka yüzünde, 2020 ikinci çeyreğinde yüzde 10,4'lük küçülmenin matematiksel etkisi olacağı biliniyordu. Bu baz etkisinin ötesinde gerçekleşen büyüme ise sürdürülebilir görünmediği gibi, sonuçları açısından, özellikle emek için "hayırlı" bir büyüme olmadı.

Kalitesiz Büyümede İşgücü Kaybetti

Enflasyon içinde büyüme, bazı dönemlerde kredi pompalamasıyla, iç talep kısıktılarak, ucuza ihracat göze alınarak sağlanıyor görünse de bu, kaliteli bir büyüme değil. Sürdürülebilir olmadığı gibi, sonuçları, bölüşümü emek lehine değiştirecek türden değil, tersine, emek kesimi için yoksullaşma yaratıyor.

2021'in ilk yarısında, 6 aylık büyüme yüzde 14 gibi bir oranı bulurken, bu büyümenin istihdam dostu olmadığı, yeterince iş yaratmadığı da TÜİK'in işgücü verilerinden ortaya çıkıyor. 2020 ikinci çeyreğinde 25 milyon 790 bin olan istihdam 2021 ikinci çeyreğinde ancak 28 milyon 234 bin oldu. Aynı sırada ikinci çeyreğin dar tanımlı işsizliği yüzde 12,4 ve geniş tanımlı işsizliği yüzde 25,4'ü buldu. Dar tanımlı işsiz sayısında bir yılda neredeyse azalma olmadı. Belli bir stratejisi olmadan günübürlük kararlarla, kredi pompalaması, yapay iç talep yaratılması, ama yan etki olarak yüksek enflasyon ve cari açık yaratan AKP tarzı büyüme çizgisinin, istihdam dostu olmadığı, son 3 yılın verileri analize katıldığında daha net görülebiliyor. Son 10 çeyrek yılda, büyümenin çeyrek yıl ortalaması yüzde 3,8 iken, istihdamda çeyrek yılbaşına büyümenin artmayıp yüzde 1,6 azaldığı görülüyor.

Sanayide Büyüme ve Düşük İstihdam

Ekonominin omurgası sayılan sanayideki büyümenin de çok sınırlı istihdam artışı ile seyrettiği gözleniyor. 2021'in 2. çeyrek büyümesi sanayi özelinde yüzde 40,5 gibi sansasyonel boyutta oldu. Ama 2020 ikinci çeyreğindeki küçülme de sansasyoneldi: Yüzde 16! Ne var ki, hızlı dibe vurup çıkma görüntüsü, sanayi istihdamında gözlenmedi. İşten çıkarma yasaklarının da etkisiyle 2020 ikinci çeyreğinde yüzde 4,2 gerileyen sanayi istihdamı 5 milyon 315 bin idi. 2021 ikinci çeyreğine gelindiğinde bu sayı ancak 6 milyon 73 bin oldu. Yüzde 40 büyümeye karşılık yüzde 14 sanayi istihdam artışı, sanayideki büyümenin de pek emek dostu olmadığını ortaya koydu.

Faiz İndirimi Dövizi Tırmandırabilir

Saray rejiminin baş edemediği enflasyon karşısında seçmene teselli ikramiyesi olarak sunacağı tek şey, büyüme. Bunun piyasada yaratacağı canlılıkla en azından bazı seçmenlerini elde tutması umuluyor. Bunun için de yüzde 19 olan politika faizini indirmek, hedefler arasında. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Merkez Bankası Başkanı ile görüştüm, faizleri düşürmemiz lazım" demesinin ardından 3 aydan fazla zaman geçti. Enflasyon biraz daha yükseldi ve politika faizinin üzerine çıktı. Ama faizi indirme kararlılığı değişmedi. TCMB Başkanı Şahap

Kavcıoğlu'nun 10 Eylül'de politika kararlarında manşet enflasyon yerine çekirdek enflasyonun dikkate alınacağını açıklaması ile faizde indirim hazırlıkları fiiliyata döküldü. TÜFE yüzde 19,25 iken gıda, alkolsüz ve alkollü içecek, elektrik, doğalgaz ve akaryakıt ile altın gibi fiyatı yönlendirilen ve mevsimlik şartlara bağlı C Endeksi ile ifade edilen çekirdek enflasyon yüzde 16,76 düzeyinde. Çekirdekteki bu düşüştü hareketle Merkez Bankası'nın 2 puan kadar indirim alanı var. 23 Eylül 2021'de politika faizi yüzde 17'ye indirilebilir. Merkez Bankası'nın 23 Eylül'deki toplantısının bir gün öncesinde ise ABD merkez bankası FED'in faiz kararı var. Faiz indirimiyle, dövize, hatta daha geniş çerçevede faize dayalı enstrümanlar dışındaki bütün finansal araçlara talep artabilir. TÜFE ile faizler arasında makas açıldıkça TL'den kaçmanın yolları aranacak para her türlü mal, hizmet ve faiz dışı finansal varlıklar arasında kendine sığınak arayacak. Enflasyondan korunmaya çalışacak.

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ İKRAMİYELERİNDE YÜZDE 1 BARAJ ŞARTI

2022-2023 yıllarını kapsayan, " Kamu Görevlileri Toplu Sözleşmesi'ne" göre, 4 ayda bir verilecek olan toplu sözleşme ikramiyesi 400 TL olarak belirlendi.

Ancak resmî gazetede yayımlanan toplu sözleşme tebliğine göre toplu sözleşme ikramiyesinden yararlanabilmek için, iş kolunda yer alan sendikaların ülke genelinde kayıtlı memurların yüzde 1'inde örgütlü olma şartı getirildi.

Kamu görevlilerin sendika ve toplu sözleşme hakkını düzenleyen "4688" sayılı yasanın 28.maddesine göre toplu sözleşme ikramiyesinden yararlanabilmesi için çalışanların sendika üyesi olması yeterlidir.

Bu düzenleme, mevcut yasanın tanımına açıkça aykırıdır.

Bunun yanı sıra bu düzenleme, Anayasa'nın eşitlik ilkesine ve Türkiye'nin imzalamış olduğu ve anayasamıza göre kanun yerine geçen, ILO'nun 87 ve 98. Maddelerine de açıkça aykırıdır.

Bu karar ile yaklaşık 193 sendika ve üyesi bu haktan yararlanamayacaktır.

Türkiye'de sendika üyesi olmayan ve sendika üyesi olabilmesi yasa gereği yasaklananlarda dahil olmak üzere yaklaşık 1,7 milyon memur ikramiye hakkından yararlanamamaktadır.

Kurum ve Kuruluşlar	Memur Sayısı	Sendika Üye Sayısı	İkramiyeden Faydalanacaklar	Sendikasız Olanlar	Üye Olamayan
Büro, Bankacılık ve Sigortacılık	282.317	157.739	144.651	124.578	801.331
Eğitim, Öğretim ve Bilim	1.224.644	781.534	763.369	443.110	
Sağlık ve Sosyal	647.512	383.594	366.962	263.918	
Yerel Yönetim	124.776	113.638	112.703	11.138	
Basın, Yayın ve İletişim	31.515	23.328	22.790	8.187	
Kültür ve Sanat	25.240	12.306	11.818	12.934	
Bayındırlık, İnşaat ve Köy	46.613	29.567	28.408	17.046	
Ulaştırma	28.609	19.008	18.694	9.601	
Tarım ve Ormancılık	79.099	59.583	58.277	19.516	
Enerji, Sanayi ve Madencilik	37.098	24.250	23.859	12.848	
Diyanet ve Vakıf	131.132	114.437	110.959	16.695	
	2.658.555	1.718.984	1.662.490	939.571	

Toplu Sözleşme İkramesinden Faydalanacaklar	1.662.490
Sendikasız Olanlar	939.571
ÜYE OLAMAYANLAR	801.331
İkramiyeden Faydalanamayanlar	1.740.902

Kaynak; ÇSGB 2021 MEMUR SENDİKALARI ÜYE SAYILARI

SALGININ ON SEKİZİNCİ AYINDA EN AZ 1209 İŞÇİ COVID-19 NEDENİYLE HAYATINI KAYBETTİ

İSİG Meclisi verilerine göre Türkiye’de salgının başladığı günden bugüne en az 1209 işçi, covid-19 nedeni ile yaşamını yitirdi.

2020 yılında;

- ✓ Mart ayının son yirmi gününde en az 14 işçi,
- ✓ Nisan ayında en az 105 işçi,
- ✓ Mayıs ayında en az 30 işçi,
- ✓ Haziran ayında en az 13 işçi,
- ✓ Temmuz ayında en az 16 işçi,
- ✓ Ağustos ayında en az 57 işçi,
- ✓ Eylül ayında en az 52 işçi,
- ✓ Ekim ayında en az 53 işçi,
- ✓ Kasım ayında en az 162 işçi,
- ✓ Aralık ayında en az 242 işçi, 2

2021 yılında

- ✓ Ocak ayında en az 81 işçi,
- ✓ Şubat ayında en az 38 işçi,
- ✓ Mart ayında en az 36 işçi,
- ✓ Nisan ayında en az 136 işçi,
- ✓ Mayıs ayında en az 121 işçi,
- ✓ Haziran ayında en az 15 işçi,
- ✓ Temmuz ayında en az 3 işçi,
- ✓ Ağustos ayında en az 22 işçi ve
- ✓ Eylül ayının ilk on gününde en az 13 işçi Covid-19 nedeniyle hayatını kaybetti.

Covid-19 nedenli iş cinayetlerinin istihdam dağılımına baktığımızda 1030 ücretli ve 179 kendi nam ve hesabına çalışan hayatını kaybetti. Yani ölenlerin yüzde 85’ini ücretliler yüzde 15’ini ise kendi nam ve hesabına çalışanlar oluşturuyor.

Salgının on sekizinci ayında Covid-19 nedenli iş cinayetlerinin işkollarına göre dağılımı şöyle:

- ✓ Sağlık, Sosyal Hizmetler işkolunda 429 emekçi,
- ✓ Ticaret, Büro, Eğitim, Sinema işkolunda 386 emekçi,
- ✓ Belediye, Genel İşler işkolunda 111 işçi,
- ✓ Savunma, Güvenlik işkolunda 72 işçi,
- ✓ Metal işkolunda 32 işçi,
- ✓ Tekstil, Deri işkolunda 30 işçi,
- ✓ Taşımacılık işkolunda 27 işçi,
- ✓ Konaklama, Eğlence işkolunda 19 işçi,

- ✓ Tarım, Orman işkolunda 14 işçi,
- ✓ Petro-Kimya, Lastik işkolunda 14 işçi,
- ✓ Basın, Gazetecilik işkolunda 14 emekçi,
- ✓ Banka, Finans, Sigorta işkolunda 11 işçi,
- ✓ Enerji işkolunda 9 işçi,
- ✓ Gıda, Şeker işkolunda 8 işçi,
- ✓ İnşaat, Yol işkolunda 7 işçi,
- ✓ İletişim işkolunda 5 işçi,
- ✓ Gemi, Tersane işkolunda 5 işçi,
- ✓ Ağaç, Kâğıt işkolunda 4 işçi; Madencilik işkolunda 3 işçi; Çimento, Toprak, Cam işkolunda 3 işçi hayatını kaybetti.

TÜRKİYE, İKİNCİ ÇEYREKTE YÜZDE 21,7 BÜYÜRKEN EN AZ 61 BİN 736 ESNAF KEPENK KAPATTI

Türkiye ekonomisi 2021 yılının ikinci çeyreğine göre yüzde 21,7 oranında büyüdüğü iddia edildi. İddia diyoruz çünkü bu büyümeden ne esnaf ne de şirketler yararlanabildi.

Türkiye’de yüzde 21,7’lik büyüme olduğu bu dönemde; en az **61 bin 736 esnaf kepenk kapatırken, 2021 yılının Ocak-Ağustos aylarında ise en az 48 bin şirket ve gerçek kişi ticari işletmesi de iflas ederek kapandı.**

Esnaf iflaslarının yüzde 35’i ise kapanma sürecinin bitip, normalleşme sürecinin başladığı Haziran ve ağustos aylarında gerçekleşti.

Esnaf İflaslarının Yüzde 35’i Normalleşme Sürecinde Yaşandı

Kapanma sürecinin bitmesiyle tekrar işlerinin düzeleceğini düşünen esnaflar, geçmiş borçların altında ezilmeye devam ediyor.

Salgın tedbirleri süresince sürekli olarak aç kapa yapılan, gelir kaybına göre hibe desteği verilmeyen ve bunun yerine banka kredilerine muhtaç hale getirilen esnaflar ayakta durmakta zorlanıyor. Öyle ki bu durum resmi verilere dahi yansımış durumdadır.

Esnaf ve Sanatkârlar Sicil Gazetesi verilerine göre bu yılın ilk 8 ayında meslekten ve sicilden terkinini yaparak iflas eden esnaf sayısı 61 bin 736’ya yükseldi. Bu iflasların 21 bin 731 ‘i ise normalleşme sürecinin başladığı Haziran ve Ağustos aylarında yaşandı.

Bir başka deyişle iflasların yüzde 35’i tam kapanmanın bittiği ve normalleşme döneminin başladığı Haziran ve ağustos aylarında yaşandı. Bu yılın ilk 8 ayında iflas eden her 100 esnaftan 35’i biri kapanmanın olmadığı üç ayda gerçekleşti.

2021	Sicil terkin	Meslek terkin
Ocak	9.190	1.982
Şubat	6.879	1.676
Mart	7.336	1.974
Nisan	5.650	1.425
Mayıs	3.022	871
Haziran	5.880	1.688
Temmuz	4.746	1.119
Ağustos	6.803	1.495

Esnaf ve Sicil Gazetesinde bir diğer çarpıcı veri ise tescil edilen esnaf sayısında görüldü. TESK verilerine göre ise bu yıl ocak-ağustos döneminde yeni tescil edilen esnaf ve sanatkâr sayısı ise geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 28 oranında azalarak 185 bin 126 oldu.

Büyüyen Ekonomide Şirketler İflas Etmeye Devam Etti.

Normalleşme süreci ile şirket ve gerçek kişi ticari işletmelerinde de tıpkı esnaflarda olduğu gibi iflaslar devam ediyor.

TOBB'un Ticaret Sicil istatistiklerine göre bu yıl ocak-temmuz döneminde toplam 9 bin 105 şirket tasfiye edildi, 18 bin 491 şirket ve gerçek kişi ticari işletmesi kapandı, 21bin 240 şirket de re'sen kapatıldı. **Dolayısıyla bu dönemde toplam 48 bin şirket ve gerçek kişi ticari işletmesi kapandı.**

TÜİK verilerine göre Türkiye ekonomisi sözde yüzde 21,7 oranında büyürken, esnaflara ve şirketlere bu büyümeden sadece iflas düşmüş oldu.

COVID-19'UN İŞÇİ BİLANÇOSU AĞIR

Covid-19 adım adım işçi sınıfı hastalığına dönüştürüldü. Salgının on sekizinci ayında en az bin 209 işçi Covid-19 nedeniyle yaşamını yitirdi. İş cinayetleri en çok sağlık ve sosyal hizmet işkollarında yaşandı.

Salgın döneminde hayat adeta durma noktasına gelirken ekonominin çarkları işçilerin alın teri ile döndürüldü. Sermaye birikiminin sürmesi için mal ve hizmet üretiminin halk sağlığını öncelediği bu dönemde 'evde kal' çağrılarına karşı fabrikalara özel çalışma izinleri verildi, kapalı devre çalışma sistemi fiilen hayata geçirildi, işyerlerinde mesai saatleri işverenlerin inisiyatifine terk edildi, işçiler çalışmaya devam etti.

Covid-19 adım adım bir işçi sınıfı hastalığına dönüştürüldü. Vaka haritalarında en fazla yoğunluğa sahip illerin, işçi nüfusunun olduğu sanayi havzaları olması bunu doğruladı. Bulaşın en fazla olduğu mekânlar; fabrikalar, şantiyeler, tersaneler, depolar, marketler, hastaneler ve okullar, yani çalışmanın devam ettiği, "çarkların döndüğü" yerler oldu.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Meclisi, 11 Mart 2020-10 Eylül 2021 tarihleri aralığında Covid-19 nedeniyle en az bin 209 işçinin hayatını kaybettiğini duyurdu. Salgının on sekizinci ayında Covid-19 nedeni iş cinayetlerinin işkollarına göre dağılımına bakıldığında, en çok can kaybının 429 emekçi ile sağlık, sosyal hizmetler işkolunda yaşandığı görüldü.

İSİG Meclisi'nden yapılan yazılı açıklamada, salgının 18'inci ayında Covid-19 nedeni iş cinayetlerinin cinsiyetlere göre dağılımına bakıldığında, hayatını kaybedenlerin 106'sının kadın, bin 103'ünün ise erkek işçi olduğu belirtildi.

İSİG tarafından yapılan yazılı açıklamada, bu durum 'Covid-19'un bir işçi sınıfı hastalığı olduğunun en büyük göstergesi' olarak nitelendi.

Yüzde 87'si Sendikasız

Covid-19 nedeni ölenlerin 161'inin (yüzde 13,31) sendikalı işçi olduğu belirtilirken, 1048'inin ise (yüzde 86,69) sendikasız olduğu vurgulandı.

İSİG Meclisi'nden yapılan yazılı açıklamada "Sendikalı işçiler tarım, gıda, kimya, tekstil, iletişim, büro, eğitim, ticaret, cam, metal, inşaat, taşımacılık, sağlık, güvenlik ve belediye işkollarında çalışıyordu" ifadelerine yer verildi.

COVID-19 NEDENLİ İŞ CİNAYETLERİNİN YAŞ GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI (KİŞİ)

En Çok Ölüm İstanbul'da

Salgının 18'inci ayında Covid-19 nedeni iş cinayetlerinin şehirlere göre dağılımına bakıldığında ise en çok ölümün 248 vefat ile İstanbul'da olduğu görüldü. Bu ili 59 ölüm ile Ankara; 58 ölüm ile Kocaeli; 55 ölüm ile İzmir; 40 ölüm ile Bursa ve 38 ölüm Mersin izledi. En az ölüm ise 1'er vefat ile Artvin, Hakkâri, Kars ve

Kırşehir’de meydana geldi. Ardahan, Muş ve Şırnak’ta ise Covid-19 nedenli işçi ölümü tespit edilmediği ifade edildi.

AKP’NİN 63 MİLYON AVROLUK ZARARI: KULLANILAMAYAN METROBÜSLER ÇÜRÜDÜ

İBB’nin AKP döneminde, “Bu araçlar İstanbul’un topografik yapısına uygun değil” uyarılarına rağmen 63 milyon avro ödenerek alınan ve kullanılmadığı için çürümeye terk edilen metrobüslerin görüntüsü ortaya çıktı. Dönemin İETT Genel Müdürü Öztürk, metrobüslere ilişkin “Kaynaklar ve hat müsait olsa ben yine bu araçları alırım” demişti.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin (İBB) AKP yönetiminde olduğu 2008 ve 2009 yılında Hollanda’dan alınan ve yıllardır doğru düzgün kullanılmayan 50 metrobüsün görüntüsü ortaya çıktı. Garajlarda bekletilen metrobüslerin kullanılamaz hale geldiği görüldü.

Yandaş A Haber, geçtiğimiz hafta eski İBB Yönetimi tarafından alınan ve kullanılmayacağı için hurdaya çıkartılan metrobüsleri, "İETT yolda kalan metrobüslerle gündemde" diyerek haberleştirmişti.

İBB Sözcüsü Murat Ongun da yandaş A Haber’e sosyal medya hesabından yanıt vererek "Yalan merkezi A Haber yine baltayı taşa vurdu. Drone ile çektiğiniz otobüsler eski İBB yönetimi tarafından 65 milyon avroya alınan, İstanbul’da kullanılmayacağı anlaşıldığı için hurdaya çıkartılıp çürütülen metrobüsler. İsrafi tekrardan belgelediğiniz için teşekkürler" demişti.

‘Kaynak Olsa Yine Bu Araçtatan Alırım’ Demişti

Uzmanların, “Bu araçlar İstanbul’un topografik yapısına uygun değil” demesine rağmen milyonlarca liraya alınan araçlar için dönemin İETT Genel Müdürü Mehmet Öztürk, “Kaynaklar ve hat müsait olsa ben yine bu araçları alırım” demişti.

63 Milyon Avro Çöp Oldu

İBB, metrobüs hattında kullanmak üzere Hollanda’dan 2008 yılında 15 ve 2009 yılında da 35 adet Phileas marka araç aldı. Bu araçların tanesine belediye kasasından 1 milyon 265 bin avro olmak üzere toplamda 50 araca 63 milyon 278 bin avro ödendi.

‘ASRIN PROJESİ’ FATİH KARADELİĞE DÖNÜŞTÜ

2010 yılında, “Asrın projesi” denilerek hayata geçirilen FATİH Projesi, eğitimde adeta bir karadeliğe dönüşerek milyarlarca lira yuttu. Milyarlarca liralık harcamaya karşın hedefe ulaştırılmayan proje, beş Milli Eğitim Bakanı eskitirken %69’luk gerçekleştirme oranında kaldı.

İktidarın, “Eğitimde asrın projesi” olarak duyurduğu FATİH Projesi, eğitim bütçesi için adeta bir karadeliğe dönüştü. 2010 yılında başlayan ve 2014 yılına kadar tamamlanacağı söylenen proje, milyarlarca liralık harcamaya karşın 11 yılın sonunda hedefine ulaşamadı.

Milli Eğitim Bakanlığı, 2010-2021 yıllarını kapsayan 11 yıllık dönemde FATİH Projesi kapsamında 15 milyar TL’ye yakın para harcadı. Bakanlık, başarısızlığı verilerle tescillenen projeden salgın sürecinde de vazgeçmedi. Milyonlarca öğrenci ve veli, okulların salgına hazırlanmasına yönelik uygulamaların kaynak sorunu nedeniyle yetersiz kalmasını eleştirirken MEB, FATİH Projesi kapsamında 78 bin 500 yeni etkileşimli tahta almak için harekete geçti.

Salgının Etkisi

FATİH Projesi, 2021 yılı itibarıyla yalnızca yüzde 68,7’lik gerçekleştirme oranına ulaşabildi. Tüm öğrencilere tablet dağıtma iddiasıyla yola çıkan proje kapsamında bugüne kadar tablet dağıtılan öğrenci sayısı ise 1 milyon 130 binde kaldı. MEB’in, milyonlarca öğrencinin derslere cep telefonu ile katılmaya çalıştığını gözler önüne seren, “Sayılarla uzaktan eğitim” verileri de projedeki başarısızlığı ortaya koydu. Veriler, “Tüm öğrencilere tablet dağıtılacak” iddiasıyla başlatılan FATİH Projesi’nin de bir kez daha sorgulanmasına yol açtı. Projenin başlangıç maliyeti 8,5 milyar TL olarak belirlendi. Proje kapsamında 18 milyon öğrenci ve öğretmene tablet bilgisayar dağıtılması planlansa da öğrenci ve öğretmenlerin büyük bölümü tablet bilgisayara ulaşamadı.

Etkisizlik İtiraf Edildi

Eski Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk'un bir eğitim sendikasıyla görüşmesinden sonra kamuoyuna yansıyan sözleri de projenin etkisizliğinin adeta itirafı niteliği taşıdı. Sendikanın görüşmeye ilişkin aktardığı bilgiye göre Selçuk, "Teknolojiden kaynaklı olmayan sorunları, teknolojiyle çözemeyiz" ifadesini kullandı. Selçuk'un TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda yaptığı, "Tablet dağıtımına sıcak bakmıyorum" açıklaması da dikkati çekti.

Hedef Kitleye Ulaşılamadı

Başarısızlığı tescillenen proje kapsamında 2010-2020 yıllarını kapsayan 10 yıllık dönemde toplam 79 ihale yapılırken 131 satın alma işleminde doğrudan temin yoluna gidildi. Projenin mal ve hizmet alımları için toplam 3,4 milyar TL para harcandı. 2010-2019 yılları arasında toplam 1 milyon 437 bin 800 tablet dağıtılırken bu sayı salgın sürecinde 2 milyona ulaştı. Tablet bilgisayar dağıtımı üzerinden değerlendirildiğinde hedeflenen kitlenin sadece yüzde 7,69'una ulaşılabilirdi.

Faturalar Ödenemedi

MEB'in, "En büyük ve en kapsamlı eğitim hareketi" dediği FATİH Projesi'nde yaşanan sorunlar bunlarla da sınırlı kalmadı. Yüksek fatura sorunu da projenin okullara getirdiği yükler arasında yer aldı. Proje kapsamında Türk Telekom tarafından VPN bağlantısı sağlanan bazı okulların yüksek ücretler ile faturalandığı öğrenilirken MEB okullara, "Faturalar kullandığınız internet hızına uygun değilse ödemeyin" talimatını verdi.

Milli Eğitim Bakanlığı ve Türk Telekom arasında 2015 yılında imzalanan protokol kapsamında, VPN hızı 200 ve 100 Mb/s olan okulların 50 Mb/s tanımlanması için hız revizyonu yapıldı. İnternet faturalarının da yeni hıza göre ödenmesi gerektiği tüm il milli eğitim müdürlüklerine bildirildi. İnternet hızları düşürülen bazı okulların, halen yüksek hızlı internet tarifesi üzerinden faturalandırıldığı ortaya çıktı. İl milli eğitim müdürlükleri, il Telekom müdürlüklerinin yeni hız politikasını uygulamadığına ilişkin şikayetlerini bakanlığa iletti.

Faturalar Birikti

Bakanlığın proje çerçevesinde hizmet aldığı telekomünikasyon firmalarının okullara gönderdiği 3 bin TL'ye varan internet faturaları ödenemeyince, okullar icra tehdidiyle karşı karşıya kaldı. Türk Telekom, okullara sağladığı, "TT VPN" hizmetinin faturaları ödenmeyince MEB borç hatırlatma yazısı gönderdi. MEB, faturaları ödemeleri için okullara ödenek aktarsa da okul yönetimleri, "Faturalar merkezden ödenmeli" diyerek uygulamaya tepki gösterdi.

Sayıştay'a Takıldı

Sayıştay da AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, "Asrın projesi" şeklinde duyurduğu FATİH Projesi kapsamında gerçekleştirilen yatırımların atıl kaldığını belirledi. FATİH için kurulan sistemlerin birçok okulda kullanılmadığını tespit eden denetçiler, okullara etkileşimli tahtalar için altyapı kurulduğunu ancak binlerce okulda etkileşimli tahta bulunmadığını raporladı.

Raporda, FATİH için bugüne kadar 432 bin 288 etkileşimli tahta alındığını, bu tahtaların 19 bin 752 okula kurulduğu belirtildi. VPN erişimi için ağ alt yapısı kurulan okul sayısı 15 bin 103, geniş bant internet erişim bağlantısı sağlanan okul sayısı ise 13 bin 312 olarak rapora işlendi. Proje kapsamında yapılan bu yatırımlara karşın planlamanın düzgün yapılmadığı ifade edildi. Denetim raporunda, 6 bin 59 okulda ağ altyapısı bulunduğu ancak bin 498 okulda etkileşimli tahta olmadığı belirtildi. Okulların yüzde 30,6'sının, ağ altyapısı olmadığı için etkileşimli tahtaları kullanmadığı kaydedildi. Denetçiler, FATİH için yeni yatırımlar yapılması yerine eksik kalan yatırımların öncelenmesi konusunda MEB'i uyardı.

Usulsüzlüklere Konu

Proje, çok sayıda usulsüzlük iddialarıyla da anıldı. Fatih Projesi'nin başlamasının hemen ardından projenin yürütüldüğü MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nde 2 milyon TL'ye dört toplantı odası yaptırıldı. Milli Eğitim Bakanlığı'nda yirmiden fazla avukat varken 2013 yılının ilk yarısında proje için dört avukat tutuldu ve avukatlara toplam 955 bin TL ödeme yapıldı.

Şubat 2013'te, MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nde görevli alanında uzman 142 öğretmenin görevine son verildi. Görevinden alınan öğretmenlerin yerine TÜRKİYE'nden 36, TÜBİTAK'tan 20 personel 4 bin-6 bin TL arası maaşla MEB'de görevlendirildi. Fatih Projesi'nin başlaması ile MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'ndeki yedi makam odası tadilata alındı. Tadilattan yalnızca iki yıl sonra aynı makam odaları yeniden elden geçirildi.

Bütçe Covid-19 Önlemlerine Ayrılmalı

Covid-19 salgınının gölgesinde başlayan 2021-2022 eğitim öğretim yılı, okulların salgına hazır olmadığını ortaya koyarken MEB, FATİH Projesi kapsamında yine milyonlarca lira kaynak ayırarak. Proje kapsamında 78 bin 500 adet etkileşimli tahta satın alınacak.

Öğrenci Veli Derneği (Veli-Der) Başkanı Ömer Yılmaz, velilerin ve öğrencilerin birincil gündeminin okulların açık tutulması için önlem alınması olduğunu belirtti. Hijyen, temizlik, ek derslik, yeterli öğretmen ataması başta olmak üzere gerekli tedbirlerin alınmasının ancak eğitime yeterli bütçe ayrılması ile mümkün olduğunu vurgulayan Yılmaz, şunları kaydetti: "Salgında çocuklarımız 1,5 yıl süresince okullarından uzak kalmış, eğitimde yaşanan eşitsizlikler bu denli derinleşmişken MEB'in yüz yüze eğitim için yeterli kaynak, bütçe ayırmak yerine etkileşimli tahta ve masaüstü tablet ihalesi düzenlemesi bize bir kez daha MEB'in önceliğinin yüz yüze eğitim, çocuklarımızın kamusal eğitim hakkı olmadığını göstermektedir. 6 Eylül' de yüz yüze eğitim başladı. Okullardaki koşullar ise salgından önceki durumdan farklı değil. MEB, acilen yüz yüze eğitim, telafi eğitimi için yeterli bütçe ayırmalıdır."

DAĞITILAN TABLET SAYISI 2 MİLYON MU, 665 BİN Mİ?

CHP Genel Başkan Yardımcısı Onursal Adıgüzel, uzaktan eğitim sürecinde dağıtılan tabletlere ilişkin yaptığı CİMER başvurusuna gelen yanıtı kamuoyu ile paylaştı. MEB tarafından gelen yanıtta, 23 Mart 2020 tarihi ile 6 Eylül 2021 tarihleri arasında geçen 18 aylık sürede MEB tarafından dağıtılan tablet sayısı 665 bin 234 olarak açıklandı. Cumhurbaşkanı'nın 2021-2022 Eğitim Öğretim Yılı Açılış Programında kullandığı "2 milyon tablet bilgisayar öğrencilerimize ulaştırdık" ifadelerini hatırlatan CHP'li Adıgüzel, "Dağıtılan tablet sayısı 2 milyon mu, 665 bin mi?" diye sordu. MEB tarafından açıklanan tablet sayısı ile Cumhurbaşkanı'nın dağıtıldığını ifade ettiği tablet sayısının açıkça çeliştiğini belirten CHP'li Adıgüzel, "Yoksa Sayın Cumhurbaşkanı'nın dağıtılan tabletler konusunda bilgilendiren danışmanları Fatih Projesi ile dağıtılan 1 milyon 437 bin tableti de mi işin içine katıyor? Eğer öyleyse Cumhurbaşkanı'na buradan hatırlatmak lazım. O tabletler bugün kullanılamaz halde" dedi.

"En Çok Tablet Dağıtılan İl Gaziantep"

Adıgüzel, yazılı olarak yaptığı basın açıklamasında MEB Yenilik Ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından gelen yanıtın detaylarını paylaştı.

Gelen yanıtta, "Bakanlığımızın 23 Mart 2020, 6 Eylül 2021 tarihleri arasında COVID-19 salgını nedeniyle gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinde evinde TV, tablet bilgisayar ve internet erişimi bulunmayan ve EBA Destek Noktalarına erişim imkânı olmayan öğrencilere yönelik dağıtım yaptığı tablet bilgisayar sayısı 665.234'tür" denildi.

Dağıtılan tabletlerin illere göre dağılımına ilişkin soruya gelen yanıtta, en çok tablet dağıtılan il Gaziantep olarak açıklandı. 85 bin 862 adet tablet ile Gaziantep birinci sırada yer alırken, Yalova listede son sırada yer aldı. Uzaktan eğitim döneminde Yalova'da dağıtılan tablet sayısı ise yalnızca 260'da kaldı.

Gaziantep'i sırasıyla Şanlıurfa, İstanbul, Van ve Diyarbakır takip etti.

En Çok Tablet Dağıtılan İlk 5 İl

İL	DAĞITIMI YAPILAN TABLET ADEDİ
GAZİANTEP	85862
ŞANLIURFA	68726
İSTANBUL	37883
VAN	27862
DİYARBAKIR	19474

Yalova ile birlikte en az tablet dağıtılan iller ise Bolu, Çankırı, Tunceli ve Burdur olarak açıklandı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU
MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

En Az Tablet Dağıtılan Son 5 İl

İL	DAĞITIMI YAPILAN TABLET ADEDİ
BOLU	762
ÇANKIRI	759
TUNCELİ	678
BURDUR	322
YALOVA	290

Öte yandan, dağıtılan tablet sayısı İstanbul'da 37 bin 883, Ankara'da 12 bin 802, İzmir'de 16 bin 834 oldu.

İllere göre dağıtılan tablet sayısı şu şekildedir:

ADANA	16187
ADİYAMAN	12076
AFYONKARAHİSAR	5940
AĞRI	17888
AKSARAY	1711
AMASYA	2456
ANKARA	12802
ANTALYA	12322
ARDAHAN	2262
ARTVİN	854
AYDIN	3573
BALIKESİR	4069
BARTIN	958
BATMAN	12081
BAYBURT	799
BİLECİK	775
BİNGÖL	6438
BİTLİS	11299
BOLU	762
BURDUR	322
BURSA	11714
ÇANAĞKALE	1425
ÇANKIRI	759
ÇORUM	3366
DENİZLİ	2151
DİYARBAKIR	19474
DÜZCE	1615
EDİRNE	1655

ELAZIĞ	3489
ERZİNCAN	1759
ERZURUM	13940
ESKİŞEHİR	2921
GAZİANTEP	85862
GİRESUN	3490
GÜMÜŞHANE	1257
HAKKARİ	6227
HATAY	14586
İĞDIR	3923
ISPARTA	1752
İSTANBUL	37883
İZMİR	16834
KAHRAMANMARAŞ	15425
KARABÜK	834
KARAMAN	1679
KARS	7753
KASTAMONU	1946
KAYSERİ	9038
KIRIKKALE	1366
KIRKLARELİ	1117
KİRŞEHİR	1367
KİLİS	4051
KOCAELİ	9240
KONYA	16078
KÜTAHYA	4363
MALATYA	7450
MANİSA	8247

MARDİN	18397
MERSİN	11897
MUĞLA	2574
MUŞ	8630
NEVŞEHİR	1298
NİĞDE	4587
ORDU	2980
OSMANİYE	6154
RİZE	1149
SAKARYA	3055
SAMSUN	5797
SIİRT	6119
SİNOP	1525
SİVAS	4341
ŞANLIURFA	68726
ŞIRNAK	10866
TEKİRDAĞ	4199
TOKAT	8144
TRABZON	9529
TUNCELİ	678
UŞAK	1782
VAN	27862
YALOVA	290
YOZGAT	1688
ZONGULDAK	1357
TOPLAM	665.234

Yanıta ayrıca "Tablet bilgisayarların ilçe bazında dağılımları İl Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından planlanmıştır" denildi ancak bu planlamanın hangi kriterler baz alınarak yapıldığı açıklanmadı.

"Yeni Tabletlerin Dağıtılmasına İlişkin Plan Yok"

CHP'li Adıgüzel'in "Önümüzdeki süreçte okulların yeniden uzaktan eğitime geçmesi ihtimali çerçevesinde öğrencilere ek tablet dağıtımı yapılması planlanmakta mıdır? Eğer planlandı ise, ne zamana kadar, kaç tablet dağıtılması öngörülmektedir?" sorusuna gelen yanıtta ise, "Hâli hazırda öğrencilere yönelik tablet dağıtım planı

olmamakla birlikte, salgının seyrine göre Bakanlığımız ihtiyaç duyulacak her türlü ek tedbiri alarak eğitim öğretimin sorunsuz bir şekilde devamlılığını sağlayacaktır” ifadeleri kullanıldı.

“Her Sınıfa 2 Tablet Bile Düşmedi”

Gelen yanıtla ilişkin değerlendirmelerde bulunan Adıgüzel, “Ülkemizde örgün eğitimde özel okullar hariç resmi okullarda 593 bin 632 derslik var. Dağıtılan tabletlere baktığımızda her sınıfa 2 tablet bile düşmüyor. Öte yandan, yalnızca resmi verilere göre 4 milyonu aşkın öğrenci pandemi süresince online eğitime hiçbir vasıta ile erişememiş, erişebilenlerin önemli bir kısmı da cep telefonu gibi göz ve duruş sağlığı için çok da tercih edilmemesi gereken araçlar ile erişim sağlayabilmiş. Temennimiz elbette yüz yüze eğitimin kesintisiz bir şekilde sürdürülmesi, çocuklarımızın okullarından, sıralarından, öğretmenlerinden ve arkadaşlarından koparılmadan nitelikli eğitime erişebilmesidir. Ancak vakaların seyrinde yaşanacak olası bir artış durumunda uzaktan eğitime geçilmesi planlanıyorsa, şimdiden her çocuğumuzun en uygun araçla eğitime erişebilmesi için gerekli planlamalar yapılmalı. Sokağa çıkma yasağında bile geçilmeyen köprüler, otoyollar için yandaş şirketlere milyarlarca dolar aktaran, yandaşlarının vergi borcunu bir kalemde silen iktidar milletin vergisini yandaşına değil, milletin çocuğuna, bu ülkenin geleceğine yatırmalı; hiçbir çocuk dersinden geri kalmayacak şekilde kaynak dağılımını sağlamalı” uyarısında bulundu.

TERMAL TURİZM ALANI TOPLU KONUT BÖLGESİNE DÖNÜŞTÜRÜLÜYOR

TOKİ, Bursa’da termal tesis yapmak için kamulaştırılan termal turizm alanını, 690 adet konut ve 92 dükkan yapılmak üzere ihale etti. Duruma tepki gösteren CHP Bursa İl Başkanı Karaca, “Büyükşehir Belediyesi Başkanı Alınur Aktaş, Sıcaksu bölgesinde 110 dönümlük araziye ranta peşkeş çaktı” dedi.

Bursa'nın Sıcaksu bölgesinde termal tesis yapmak amacıyla AKP'li eski belediye başkanları Hikmet Şahin ve Recep Altepe dönemlerinden buyana uzun yıllardır kamulaştırılan alan, 690 adet konut ve 92 dükkan yapılmak üzere TOKİ tarafından ihale edildi.

Termal turizm alanını toplu konut bölgesine dönüştürülmesine tepki gösteren CHP Bursa İl Başkanı İsmet Karaca, "Proje üretemeyen, yarım kalmış projeleri bile tamamlayamayan Bursa Büyükşehir Belediyesi Başkanı Alınur Aktaş, Bursa'nın mirasyedisi oldu. Sıcaksu bölgesinde 110 dönümlük araziye betona-ranta peşkeş çaktı. Bursa'nın termal şehir geleceğine ket vuracak bu karardan derhal dönülmelidir" dedi.

Termal Şehir Kimliği Yok Olacak

Bursa Büyükşehir Belediye Meclisi'nde 2010'da alınan kararın bu alanın sağlık turizmine hizmet edecek nitelikte termal kür merkezlerini barındırabilmesi amacıyla proje çalışmaları yapılmasının öngörüldüğünü hatırlatan Karaca şunları söyledi:

"Sıcaksu bölgesi önceki dönem belediye başkanlarınca termal turistik alan olarak düşünüldü. Oradaki 110 dönüm arazi kamulaştırmalarla elde edildi. Alınur Aktaş kaç yıldır görevde. Burayı projelendiremediği gibi, kente katkı sağlayacak bir adım da atamadı. Bursa'nın termal şehir kimliğini baltalayan bir karar alıp bu alanı Soğanlı dönüşüm projesiyle birlikte toplu konut bölgesine dönüştürdü. Alınur Aktaş, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile TOKİ'yi devreye sokarak, kendi sorumluluğundan sıyrılmaya çalışıyor. Bu alanda Gaziakdemir Mahallesi sakinleri ile arazisi kamulaştırılan hemşerilerimizin de görüşleri alınmak suretiyle işlem yapılmalıdır. Bursa'nın termal şehir kimliğini yok edecek bu uygulamaya karşıyız."

Kamulaştırmalar Termal Turizm Amacıyla Yapılmıştı

CHP İl Başkanı Karaca, Bursa Büyükşehir Belediye Encümeninin 2015/362 tarih ve sayılı yazısında da belirtildiği üzere, Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 29 Temmuz 2010 tarih ve 678 sayılı kararı çerçevesinde, "Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Alanı" ilan edilen Sıcaksu Proje Alanının sağlık turizmine hizmet edecek nitelikte termal kür merkezlerini barındırabilmesi amacıyla proje çalışmaları, paylaşım modelinin oluşturulması ve hak sahipleri ile görüşmelere başlandığını vurguladı.

Alemdar ve Gaziakdemir Mahalleleri içerisinde kalan bu alanın kamulaştırma amacının dışında kullanımının doğru olmadığını tekrarlayan Karaca, "Yapılan işin yanlışlığı çok net. Derhal bu hatadan dönülmelidir" dedi.

Termal Tesis Alanına Konut Olmaz

Kaplıca kenti Bursa'nın bu kimliğini yeniden kazanması için adım atmak varken, boş bulunduğu her araziye inşaat yapan AKP iktidarının ilk seçimde dersini alacağını kaydeden Karaca sözlerini şöyle tamamladı:

"Geçtiğimiz günlerde Sıcaksu'da basın açıklaması yaparak, bu bölgeyle ilgili görüşlerimizi kamuoyu ile paylaşmıştık. Biz son Büyükşehir Belediye Meclisi oturumunda da daha önceki oturumlarda bu konudaki hassasiyetimizi dile getirdik. Bu arazinin altında termal su var. Konut her yere yapılabilir ama termal tesis her yere yapılamaz. Altında termal su bulunan ve termal tesis yapılabilecek bu alana hangi mantıkla toplu konut yapıldığını anlamak mümkün değil. Tekrar tekrar vurguluyoruz. Termal projesi uygulanması gereken bu alanın toplu konuta çevrilmesi Bursa'nın turizm geleceğine ihanettir."

MEDİPOL, İBB'DEN YOLUNU BULMUŞ

İBB'nin AKP tarafından yönetildiği dönemde, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın kurucusu olduğu Medipol Üniversitesi'ne 3 milyon TL ödediği ortaya çıktı. Milyonlarca liralık ödeme kitap çalışması adı altında yapıldı.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin (İBB) AKP tarafından yönetildiği dönemde, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın kurucusu olduğu İstanbul Medipol Üniversitesi'ne milyonlarca lira ödediği açığa çıktı.

İBB'nin, özellikle koronavirüs salgını sürecinde verileri gizlemesi ile tartışmalara neden olan Bakan Koca'nın kurucusu olduğu İstanbul Medipol Üniversitesi'ne 2016 yılında tam 3 milyon TL ödeme yaptı. İstanbul Medipol Üniversitesi'ne yapılan ödeme, İBB iştiraki İstanbul Kültür ve Sanat Ürünleri A.Ş. tarafından 2016 yılında "İstanbul Kadı Sicilleri Adlı 50 Ciltlik Eserin Yayına Hazırlanması, Basılması ve Mali Haklarının Devralınması Hizmet Alım İşi" adı altında yapıldı.

Ortak Projeleriymiş

İBB'nin ödeme yaptığı ve Medipol Üniversitesi tarafından hazırlanan "İstanbul Kadı Sicilleri" adlı kitap çalışması için bir de internet sitesi kuruldu. İnternet sitesinde İBB ile Medipol Üniversitesi arasında bir protokol imzalandığı da belirtilerek yapılan çalışmaya ilişkin şu bilgilere yer verildi: "İBB Kültür A.Ş. ile yapılan protokol gereği İBB Kültür A.Ş. ve Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi ortaklığı çerçevesinde İstanbul (sur içi ve bilad-ı selase) mahkemelerinden 1557-1911 yılları arasında yer alan 60 defterin transkripsiyonu gerçekleştirilmiş ve 2019 yılında yayımlanmıştır."

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın aile doktoru olarak bilinen Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın 2009 yılında kurduğu ve hisselerini kardeşlerine devrettiği Medipol Hastane Grubu ile İstanbul Medipol Üniversitesi de AKP döneminde hızla büyüdü. Yönetim kurulu başkanlığını Bakan Koca'nın kardeşi Özer Koca'nın yaptığı Medipol Hastane Grubu'nun tamamı İstanbul'da olan 10 ayrı hastanesi bulunuyor. Medipol Grubu geçtiğimiz yıllarda kamu kurumlarının yaptığı tahsisler ile gündeme gelmişti. Ankara Tren Garı kampüsü içerisinde TCDD Misafirhanesi ile müzesinin de yer aldığı tarihi yapıların Ankara Medipol Üniversitesi'ne tahsis edildiği ortaya çıkmıştı.

DEPREM TOPLANMA ALANINA ÇÖKMÜŞLER

Saray ile AKP'li belediyelere araç kiralayan Akmercan Şirketi'nin, Esenler'deki deprem toplanma alanını otopark olarak kullandığı ortaya çıktı. AKP'li Esenler Belediyesi, "Kullanıyorlar ama parasını alıyoruz" dedi.

İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi'ndeki tepki çeken açıklamalarıyla hafızalarda yer eden AKP'li Tefik Göksu yönetimindeki Esenler Belediyesi, deprem toplanma alanının işgal edilmesine göz yumdu. En fazla çarpık kentleşmenin olduğu ve kişi başına düşen yeşil alanın da ez olduğu ilçelerden biri olan Esenler'de, yandaş bir şirketin deprem toplanma alanını şirket binasının otoparkına dönüştürdüğü açığa çıktı.

İktidara yakınlığıyla bilinen Akmercan Şirketler Grubu'nun merkez binası Esenler'in Birlik Mahallesi'nde bulunan deprem toplanma alanının hemen yanında yer alıyor. Ancak AKP'ye yakınlığıyla bilinen şirket, AFAD haritalarına göre, deprem toplanma alanı olarak bilinen, yaklaşık 10 bin metrekarelik afet ve acil durum toplanma alanının yaklaşık 2 bin metrekaresini yıllardır işgal ediyor. Şirket, söz konusu araziye otopark olarak kullanırken alana özel güvenlik kulübesi bile yerleştirdi. Ayrıca işgal edilen deprem toplanma alanı Esenler Belediyesi'nin imar planlarında da otopark alanı değil, rekreasyon alanı olarak belirtiliyor.

Esenler Belediyesi yetkilileri, yaptıkları açıklamada, "Söz konusu şirketin bulunduğu bölgede yaklaşık 25 bin metrekarelik bir park alanımız var ve bu alan aynı zamanda da deprem toplanma alanı. Bu alanın bir kısmı da şirket binasının önünde yer alıyor. Akmercan Şirketi de binasının yanında yer alan bu alana araçlarını park ediyor. Belediye olarak bu alanı kullandıkları için ecrimisil, yani para alıyoruz. Bunda da kanunen bir anormallik yok. Yarın, bir gün deprem olduğunda bu alan yine deprem toplanma alanı olarak kullanılacak zaten. Arazi İBB'nin ama bir süreliğine kullanımı Esenler Belediyesi'ne verildi" dedi.

Yandaşların Kullanımında

Deprem toplanma alanının işgal edilmesine tepki gösteren Esenler Belediye Meclisi'nin CHP'li Üyesi Kemal Şahin ise şunları söyledi:

“Esenler Belediyesi’nden yandaş şirketi kayırma ve ihale verme uygulamasını bir kez daha görüyoruz. Beton binalar arasına 500 bin nüfus ile sıkışmış Esenler halkı, deprem toplanma alanlarının yetersizliği ve yeşil alana ulaşamama problemi yaşarken, var olan deprem toplanma alanı da maalesef yandaş şirkete veriliyor. Mülkiyeti İBB ye ait olan park alanı olarak insanların sabah akşam yürüyüş yaptığı alan etrafı duvarla örülüp yandşa otopark olarak veriliyor. Beton yığınlara gömülen Esenler halkı mutsuz. Akmercan Şirketi yıllardır Esenler Belediyesi’nde temizlik ve araç kiralama ihalesi alıyor. Bu durumu kamuoyunun vicdanına bırakıyorum.”

Milyonluk İhaleleri Kaptılar

Akmercan Şirketler Grubu'nun sahibi Akmercan Ailesi, ticaret hayatına 1991’de servis taşımacılığı ile başladı. Cemal, Şerafettin, Veysel, Ramazan ve Gazi Akmercan’ın işleri sonraki yıllarda kamuyla yaptıkları işlerle hızlı büyüme kaydetti. Birçok şirketi bulunan Akmercan ailesi kamudan milyonlarca liralık ihaleler aldı. Akmercan ailesinin şirketleri, 2006’da Adıyaman ili ve Besni, Kahta, Gölbaşı doğalgaz dağıtım ihalesini ve Sakarya’nın; Geyve, Alifuatpaşa ve Pamukova ilçelerinde doğalgaz dağıtım işini aldı. Grubun hizmet verdiği kamu kurumları arasında, AKP, Cumhurbaşkanlığı, İETT, İSKİ, 26 tane belediye, bazı askeri kurumlar, üniversiteler, Anayasa Mahkemesi, İstanbul İl Özel İdaresi, PTT, DTM, TEİAŞ da bulunuyor.

MÜTEAHHİT BELEDİYENİN PARASINI ALDI, HİZMET BİNASINI YARIM BIRAKTI

Malatya’nın Yeşilyurt Belediyesi için yeni hizmet binasını yapan müteahhit, inşaatı tamamlamadı. Belediye Başkanı Çınar, inşaatın yüzde 80’inin bittiğini iddia etti. Firmaya ise tüm ödemeler yapıldı.

Yeşil pasaport usulsüzlüğü yaptığı gerekçesiyle gündemden düşmeyen AKP’li Yeşilyurt Belediyesi’nin şimdi de müteahhidi kayıp. Eski SSK Hastanesi’nin yerine yapılan Yeşilyurt Belediyesi yeni hizmet binası inşaatının müteahhidi, inşaatı tamamlamadan ortadan kayboldu.

Eylül ayı meclis toplantısında CHP’li meclis üyeleri Yeşilyurt Belediye Başkanı Mehmet Çınar’a ‘Yeşilyurt Belediyesi’nin yeni hizmet binasını yapan müteahhittin işi bırakıp, gidip gitmediğini?’ sordu. Belediyeden cevap alamayan üyeler, çalışmaların durduğu inşaat önünde toplanıp açıklama yaptı.

İhale Yapılmadan Davet Usulü İle İnşaat

CHP İl Başkanı Enver Kiraz, Belediye Başkanı Mehmet Çınar’ın gerçekleri söylemediğini ifade ederek, “Burası daha önce TOKİ’ye verilmişti. O dönemde de Malatya’nın hastanesiz kalacağını belirterek, bu tasarruftan vazgeçilmesini istemiştik. Daha sonra bölge Yeşilyurt Belediyesi’ne verildi. Yeşilyurt Belediyesi bu alana Malatyalıların, Yeşilyurtluların parasıyla hizmet binası yapıyor. Kocaeli’nden gelen bir müteahhide buranın inşaat işi veriliyor” dedi.

Yarım Kalan İnşaatın Maliyeti 9,5 Milyon TL

İhale yapılmadan davet usulü ile inşaatın 9,5 milyon liraya verildiğini anlatan Kiraz, "Kocaelili firma işini bitirmeden parasının tamamını alıyor. Meclis üyelerimiz sorduğunda belediye başkanı işin yüzde 80’inin bittiğini, firmanın da parasını ödediğini söylüyor” diye konuştu.

Başkan Çınar’ın belirttiği gibi inşaatın yüzde 80’inin tamamlanmadığını, hatta hiç ilerlemediğini ifade eden Kiraz, “Daha katlar çıkılmamış, inşaat bitmemiş ama müteahhidin parası verilmiş, o da çekip gitmiş. İMalatyalıların gözünün içine bakarak bu kadar kolay nasıl yalan söyleyebiliyorsunuz? Mecliste soruyoruz, cevap vermiyorlar veya böyle cevap veriyorlar. Gündeme getiriyoruz ‘bizi rezil ettiniz’ diyorlar. Biz mi sizi rezil ediyoruz, yoksa siz mi kendi kendinizi rezil ediyorsunuz? Bu kadar büyük bir ihale pazarlık usulüyle nasıl yapılır?” sorularını yöneltti.

Yeşilyurt Belediyesi’ndeki hem insan kaçakçılığını hem de kaçak müteahhit olayını ortaya çıkaran Belediye Meclis Üyesi CHP Grup Sözcüsü Günnur Tabel ise “Yeşilyurt Belediye Başkanı Mehmet Çınar ‘İnşaatın yüzde 80’ini pazarlık usulü ile anlaştık, yüzde 20’sini sonra vereceğiz’ dedi. Yüzde 80’i demek bir inşaatın kabası biter, çatısı yapılır, sadece ince işleri kalır demek. Bu inşaatın sadece kolonları var” açıklamasını yaptı.

Yeşil Pasaport Skandallarıyla Ünlü

Geçtiğimiz nisan ayında belediyede hizmet pasaportu konusunda usulsüzlük yapıldığı iddialarına ilişkin başlatılan soruşturma kapsamında, ilgili vali yardımcısı, nüfus ve vatandaşlık il müdürü ile 2 kamu görevlisinin görevden uzaklaştırıldı.

MİLYONLUK YATIRIM ÇÜRÜMEYE TERK EDİLDİ

Elazığ'da üç yıl önce 1 milyon TL'den fazla harcama yapılarak inşa edilen Macera Parkı ve Zipline Parkuru Tesisi kaderine terk edildi. 12 metre yüksekliğinde dev salıncak, spor, oyun ve eğlence parkurları, bungalov evler adeta çürüyor...

Elazığ'ın Sivrice ilçesinde İl Özel İdaresine bağlı Köylere Hizmet Götürme Birliği tarafından 1 milyon 140 bin TL maliyetle yapılan ve 2019'da görkemli bir açılışla hizmete açılan Macera Parkı ve Zipline Parkuru Tesisi çürümeye terk edildi.

Bekçisi dahi bulunmayan tesiste, ziyaretçilerin konaklayabilecekleri bungalov evleri ve kafeterya da kaderine terk edildi.

Park Atıl Halde Bırakıldı Bekçi Dahi Yok

Elazığ'ın eski valisi Çetin Oktay Kaldırım döneminde bu projenin yapıldığını belirten CHP Sivrice İlçe Başkanı Erim Öztürk, "Macera Parkı, bir önceki dönemde ilimizde görev yapmış sayın Vali Çetin Oktay Kaldırım, tarafından hayata geçirilmişti ve bu proje de takdir edilmişti. Ancak sayın Kaldırım ilimizden ayrıldıktan sonra macera parkıyla ilgili herhangi bir girişimde bulunulmadı. Şu anda burası atıl vaziyette. Kaymakamlık yetkililerine sordum bekçisi dahi yokmuş. O parka gidilirken orman yolunu kullanmak zorundasınız ancak jandarma 1 Ekim'e kadar o ormana girişlerini de kapatmış. 2 yıl olmasına rağmen burası tam olarak bitmemiş. Bu parkın işletilmesi için bir ara bir kişiye ihale yoluyla verildi ancak ihale iptal oldu. O günden bugüne kadar atıl vaziyette bekliyor park" dedi.

Bizim İlçemizde de Ankapark'ın Benzeri Oldu

Macera parkına 2019 yılında 1 milyon 140 bin TL masraf yapıldığını aktaran Öztürk, "O para şuan oraya gömüldü. Memleketin parasına yazık. Sivrice ilçesi bölgede turizm yeri olarak görülmekte ancak AKP hükümeti bu gibi işleri artık alışkanlık haline getirmiş. Nasıl ki AKP döneminde Ankara'da Ankapark'a milyonlarca yatırım yapılmasına rağmen çürüyüp gittiyse bizim ilçemizde de bunun bir benzeri yapıldı" diye konuştu.

AKP Birilerine Para Kazandırmak İçin Yapmış

Öztürk konuşmasını şöyle devam etti:

* AKP, bu gibi işleri birine para kazandırmak için yapıyor ancak ya yarım bırakılıyor ya da atıl vaziyette bırakılarak yapılanlar çürümeye terk ediliyor.

* Eğer burasının çalışması bitmiş olsa ve hizmete açılacak büyük bir ilgi görür, ilçe esnafımıza da ekonomik anlamda bir yararı olurdu.

* Ama 2 yıldır ne gelen var ne de buranın durumuyla ilgilenen var. Milyonlarca para harcanmış böyle bir işletmenin neden atıl vaziyette bırakıldığına dair yetkililerin açıklama yapması lazım.

* AKP milletvekilleri 2019 yerel seçimlerine bir hafta kala Sivrice ilçemizde ikinci rehabilitasyon merkezi açtılar buraya 100 kişinin alınacağını söylediler.

* Bir hafta sonra seçim oldu seçimi ilçemizde MHP kazandı. AKP burada seçimi kaybedince ne rehabilitasyon merkezi kaldı ne de tabelası kaldı.

İBB'YE İMAR PLANI ENGELİ

AKP'li Esenler Belediyesi, İBB'ye ait arsaların imar planlarını değiştirdi. Belediye hizmet alanı veya sosyal tesis alanı statüsünden çıkarılan arsalar, açık otopark alanına dönüştürüldü. CHP'li Şahin: Amaç İBB'yi engellemek.

AKP'li Esenler Belediyesi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne (İBB) ait arsaların imar planlarını değiştirdi. Söz konusu arsalar, sosyal tesis, belediye hizmet binası gibi yapılar yapılamaması için açık otopark alanına dönüştürüldü.

Tevfik Göksu yönetimindeki Esenler Belediyesi'nin 8 Eylül'de gerçekleştirilen meclis toplantısında, İBB'nin Esenler'deki arsalarına ilişkin imar planı değişikliği teklifi gündeme geldi. Belediye Başkanlığı makamının talebi üzerine hazırlandığı belirtilen teklifte, Havaalanı Mahallesi'nde bulunan ve İBB'ye ait olan bir arsanın, belediye hizmet alanı statüsünden çıkarılarak açık otopark alanına dönüştürülmesi öngörüldü. Teklif, CHP ve İYİ Parti grubunun ret oylarına karşın AKP ve MHP'li meclis üyelerinin oylarıyla kabul edildi.

Meclis toplantısında, İBB'nin Birlik Mahallesi'nde bulunan devasa büyüklükteki arsasının da imar planı değiştirildi. Rekreasyon alanı ve sosyal tesisler alanı statüsündeki arazinin imar planları, yine AKP ve MHP'li meclis üyelerinin oylarıyla yol alanı ve açık otopark alanına çevrildi.

Esenler Belediye Meclisi'nin CHP'li üyesi Kemal Şahin, yapılan bu plan değişiklikleri ile İBB'nin Esenler ilçesine hizmet götürmesinin engellendiğini, söz konusu arsalar üzerinde hizmet alanı oluşturamadığını vurguladı. CHP'li Şahin, belediye meclisinde yaptığı konuşmada şunları söyledi:

“Esenler Belediyesi, ilçede İBB'nin elini kolunu bağlamaya çalışıyor. Oruçreis Mahallesi'nde yurttaşların 50 yıl boyunca park olarak kullandığı ve imar planında da yeşil alan olan bir bölge, 'Kamu malına değer kazandırıyoruz' denilerek geçtiğimiz yıllarda imara açıldı. Esenler'deki askeri alan için birkaç arayla iki defa imar planı hazırlandı. Hazırlanan ikinci imar planında, ilk plana göre yeşil alan büyüklüğünün tam 300 bin metrekare azaltıldığını gördük.

İktidara yakınlığıyla bilinen Akmercan Şirketler Grubu'nun deprem toplanma alanı olarak bilinen, yaklaşık 10 bin metrekarelik afet ve acil durum toplanma alanının yaklaşık 2 bin metrekaresini yıllardır işgal ediyor. Bu işgale Esenler Belediyesi göz yumuyor. Kısacası AKP'li Esenler Belediyesi, ilçede İBB'nin ne kadar mülkü, arsası varsa bunların peşine düşmüş ve bunlarla ilgili tasarruflarda bulunuyor.”

İETT Gelir Elde Etmesin Diye

İETT'nin Esenler'deki arsasına da değinen CHP'li Şahin, “Önceki yıllarda metro çalışmalarında binası zarar gören hak sahiplerinin parsellerini İETT satın almıştı. Bu parsellerin imar planları, AKP'nin İBB seçimlerini kaybetmesinin ardından değiştirildi. Parseller İETT gelir elde etmesin diye yeşil alan ve otoparka dönüştürüldü” diye konuştu.

HACİZCI ŞİRKETE ÖDÜL GİBİ İHALE

İBB'nin metro projesi için aldığı kredinin bulunduğu banka hesabına haciz koyduran Met-Gün İnşaat, milyonlarca liralık ihaleyi kaptı. Karayolları Genel Müdürlüğü şirkete tam 637 milyon TL'lik ihale verdi.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin (İBB) AKP tarafından yönetildiği dönemden kalan borçları nedeniyle belediyenin hesaplarına haciz işlemi uygulatan Met-Gün İnşaat'a milyonlarca liralık bir ihale verildi. İBB'nin yeniden başlanan bir metro projesi için yurtdışından aldığı döviz kredisinin bulunduğu banka hesabına haciz işlemi uygulatan şirkete Karayolları Genel Müdürlüğü'nün köprü yapımı ihalesi verdiği açığa çıktı.

Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, Karayolları Genel Müdürlüğü 6 Ağustos tarihinde “Adana 15 Temmuz Şehitler Köprüsü ve Bağlantı Yolları Eksik Kalan İmalatların Tamamlanması Yapım İkmal İşi” adı altında bir ihale düzenledi. İhalenin 637 milyon 175 bin TL'ye Met-Gün İnşaat'a verildiği ve şirket ile Karayolları Genel Müdürlüğü arasında 25 Ağustos'ta sözleşme imzalandığı açıklandı.

Milyonlarca liralık ihale, Kamu İhale Kanunu'nun “Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen olayların” ortaya çıkması durumunda kullanılması gereken tartışmalı maddesinde düzenlenen pazarlık usulüyle yapıldı. İktidarın sıkça kullandığı bu ihale maddesi, ihaleyi istediğine verme maddesi olarak da biliniyor.

Önceki İhale İptal Edildi

Öte yandan Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından geçtiğimiz yıl da Adana 15 Temmuz Şehitler Köprüsü için bir ihale düzenlenmişti. 18 Eylül 2020 tarihinde “Adana 15 Temmuz Şehitler Köprüsü Ve Bağlantı Yolu Yapım İkmal İşi” adı altında yine pazarlık usulüyle düzenlenen ihalenin 78 milyon 976 bin TL’ye Atis Asfalt Şirketi’ne verildiği açıklanmıştı.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası (İMO) Adana Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi Ahmet Berdan Dinçyürek, yaptığı açıklamada, Seyhan Nehri üzerine inşa edilen, bağlantı yollarıyla birlikte bin 800 metre uzunluğunda ve 40 metre genişliğinde olacağı belirtilen köprü projesine ilişkin önemli değerlendirmelerde bulundu.

Dinçyürek, projeye ilişkin “Köprü’nün yapılması için trafik ve şehir master planlarının olması gerekiyordu. Biz köprü’nün yapılmasına karşı değil ama burada master planlar yok. Bu köprüye gerçekten ihtiyaç olup olmadığı araştırmalarla ortaya çıkarılmalı. Master planlar olmadan bu köprü’nün yapılması mühendislik açısından ne kadar doğru? Bu köprü’nün maliyeti sorgulandı mı? Doğru bir şekilde projelendirilerek ihalelendirildi mi? Bu soruların yanıt bulması gerekiyor” ifadelerini kullandı.

İBB’nin Parasına Haciz

Met-Gün İnşaat, geçtiğimiz yılın Temmuz ayında da gündemdeydi. Şirket, Ekrem İmamoğlu’nun İBB Başkanı seçilmesinin ardından AKP döneminden kalan asfalt işi alacağı için belediyenin bankadaki “haczedilemez” hesaplarındaki 565 milyon lirasını haciz yolu ile aldı. Üstelik bu para, İBB’nin metro projesi için aldığı yurtdışı kredisiydi ve kanuna göre, belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri haczedilemiyor. Parasına el konulan İBB ise şirketle mahkemelik olduğunu açıklamıştı.

12 Yılda 6.8 Milyar TL

Halis Sezer’in yönetim kurulu başkanı olduğu Met - Gün İnşaat Şirketi 2010 ile 2021 yıllarını kapsayan 12 yılda kamudan tam 6 milyar 883 milyon TL’lik ihale aldı. Şirketin ihale aldığı kurumların başında İBB gelirirken, AKP’li Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile Kocaeli Büyükşehir Belediyesi gibi belediyelerden de milyonlarca liralık ihaleler aldığı biliniyor.

Bahçeli’nin Talebiyle Adı Değişti

Temeli 2016 yılında atılan proje, MHP döneminde Adana Büyükşehir Belediyesi tarafından Devlet Bahçeli Köprüsü adıyla başladı ancak yarım kaldı. Geçen yıl AKP’li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, köprü’nün Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından tamamlanacağını açıklamıştı. İnşasına Devlet Bahçeli Köprüsü adıyla başlanan köprü’nün, Bahçeli’nin talebiyle 15 Temmuz Şehitler Köprüsü olarak tamamlanacağını belirtilmişti.

SALGINDA KADIN İŞGÜCÜNÜN ARTAN KIRILGANLIĞI VE DERİNLEŞEN TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTSİZLİKLERİ

Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı’nın (TESEV), Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Hane halkı işgücü verileri (HİA) yanında Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi’nin (DISK-AR) İşsizlik ve İstihdamın Görünümü raporları ile ILO’nun Dünyada İstihdam ve Sosyal Görünüm: Eğilimler 2021 çalışmasından yararlanılarak değerlendirme notu yayımladı. Raporda salgınla birlikte kadınların ev içi iş ve bakım yüklerinin artmasıyla derinleşen toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri irdeleniyor. Hâlihazırda çalışma hayatında toplumsal cinsiyet uçurumu olan Türkiye’de salgın dönemiyle birlikte bu uçurumun arttığı ifade edilerek;

- ☐ Salgının, işgücü piyasalarında kadınların aleyhine var olan eşitsizlikleri daha da belirgin hale getirdiği,
- ☐ Kadınların salgın döneminde işgücü piyasalarındaki olumsuzlukları daha eşitsiz bir biçimde deneyimlediği,
- ☐ Kadınların ücretli istihdamdan daha fazla çekilmesiyle birlikte hanelerde ev içi iş yükünün kadınların aleyhine orantısız bir biçimde arttığı ve bu durumun hane içindeki cinsiyete dayalı iş yükü eşitsizliğini pekiştirdiği,
- ☐ Ev içi iş yükünün yanı sıra ücretli çalışan kadınlar için çalışma saatlerinin dayanılmaz boyutlara ulaştığı değerlendiriliyor.

Ayrıca değerlendirme notunda, raporlardan alınan kadın istihdamı verileri değerlendiriliyor: “Kadınlar salgının doğrudan etkisini hizmetler sektöründeki yığılma (yatay ayrımcılık) sebebiyle yaşamaktadır. ILO’nun ekonomik faaliyetler hakkında yürüttüğü tahmine göre, salgından en çok hizmetler sektörünün etkilenmesi sebebiyle toptan perakende ve ticaret, konaklama ve yiyecek hizmetleri gibi kadınların emek yoğun çalıştıkları işkollarında

ekonomik risk düzeyi en üst seviyelerde gerçekleşmektedir (ILO, 2020). **Türkiye’de kadın istihdamının yüzde 59,3 oranında hizmetler sektöründe olması da ekonomik risk kategorisinde olduğunu göstermektedir.** Salgında kadınların yoğun olarak çalıştıkları hizmetler sektöründe çalışma sürelerinde gerçekleşen ciddi kayıplar Kasım 2020’de 1 milyon 75 bin iş kaybına neden olmuştur. Diğer bir ifadeyle işten çıkarma yasağı nedeniyle işbaşında olmayan kadınlar istihdamda görülmüş ancak fiilen iş başı yapamamıştır.”

Hükümetin salgınla mücadele kapsamında uyguladığı yetersiz mali paketlerin sadece kayıtlı istihdamı koruması diğer bir sorun olarak görülüyor. Kayıtdışı istihdamın kapsam dışı bırakılması, daha çok kayıt dışı çalışan kadınları iyice zor duruma sokuyor.

“Salgında istihdamda yaşanan kayıp, işten çıkarma yasağı nedeniyle asıl olarak kayıtdışı sektörlerde yaşandı. TÜİK’e göre Nisan 2021 itibariyle kayıtdışı istihdam oranı genelde yüzde 28,4, erkeklerde yüzde 25,8, kadınlarda ise yüzde 34’tür.

TÜİK 2021 1. çeyreğinde toplam istihdam oranını yüzde 43,3 olarak açıklarken, DİSKAR tarafından hesaplanan KATİ oranı 13,6 puan daha düşük olarak yüzde 29,7 oldu. Kadınlarda resmi istihdam oranı yüzde 26,3 iken, KATİ oranı yüzde 16 olarak hesaplandı. Erkeklerde resmi istihdam oranı yüzde 60,5 olarak açıklanırken KATİ yüzde 43,6 olarak gerçekleşti. Kadınlar ile erkekler arasında KATİ oranı farkı 27,6 puan oldu (DİSK-AR, Haziran 2021).”

TÜRKİYE'DE ANNELİK NEDENİYLE OLUŞAN MAAŞ FARKLILIKLARI YÜZDE 30

Uluslararası Çalışma Örgütü’nün (ILO) son raporu, Covid-19 krizi sırasında sosyal korumanın dünya genelinde benzersiz şekilde yayılmasına rağmen, 4 milyarı aşkın kişinin hiçbir korumadan faydalanamadığını ortaya koydu.

Küresel salgınla mücadelenin dengesiz ve yetersiz seyrettiğinin altını çizen ILO, yüksek ve düşük gelirli ülkeler arasındaki açığın daha da derinleştiğini sosyal korumanın ise sağlanamadığını kaydetti.

Sosyal koruma, başta yaşlılık olmak üzere sağlık hizmetleri ve gelir güvencesine erişim, işsizlik, hastalık, maluliyet, işyerinde yaralanma, çocuklu aileler için doğum veya haneye temel geliri sağlayan kişinin kaybedilmesi hallerini kapsıyor.

Rapora göre 4,1 milyar insan (dünya nüfusunun yüzde 53’ü) ulusal sosyal koruma sistemlerinden hiçbir gelir güvencesi elde edemiyor, dünya nüfusunun yalnız yüzde 47’si etkin olarak en az bir sosyal koruma yardımıyla yararlanıyor.

Sosyal korumada önemli bölgesel eşitsizlikler de söz konusu. Dünyada en geniş sosyal güvenlik kapsamına sahip bölge olan Avrupa ve Orta Asya’da insanların yüzde 84’ü en az bir yardım kapsamında bulunuyor.

İkinci sırada, yüzde 64,3 oranıyla Amerika kıtaları geliyor ve küresel ortalamanın üzerinde yer alıyor. Asya-Pasifik (yüzde 44), Arap Ülkeleri (yüzde 40) ve Afrika’da (yüzde 17,4) belirgin kapsam açıkları var.

Rapor, devam eden cinsiyetler arası ücret farklılıklar gibi sosyal normlar ve yapısal eşitsizliklerin, kadınları ana bakıcı olmaya ve erkekleri hane gelirinin ana kazananı olarak daha uzun saatler çalışmaya zorlamaya devam ettiğini ortaya koyuyor.

Annelik nedeniyle oluşan maaş farklılıkları ise ülkelere göre değişiklikler gösteriyor. Kanada ve Güney Afrika gibi ülkelerde bu fark yüzde 1’in altına düşerken, Rusya’da yüzde 15, Türkiye’de ise yüzde 30’a yükseliyor.

Bu durumu daha da ağır kılan diğer nedenler arasında hamilelikten dolayı kariyerine ara verme, iş saatlerinde azaltmaya gitme, çalışma saatlerinde yeterince esneklik sağlanamaması bulunuyor.

Dünyada çocukların büyük çoğunluğu, etkin sosyal korumadan yoksun durumda; sadece dört çocukta biri (yüzde 26,4) sosyal koruma yardımı alıyor. Yeni doğum yapan kadınların yalnız yüzde 45’i nakdi annelik ödeneği alıyor. Ağır engelli üç kişiden yalnız biri (yüzde 33,5) engellilik ödeneği alıyor. İşsizlik ödeneklerinin kapsamı daha da düşük; bir işte çalışmayan çalışanların yalnız yüzde 18,6’sı etkin sosyal koruma kapsamında bulunuyor. Ayrıca emeklilik çağının üzerindeki kişilerin yüzde 77,5’i bir tür emekli aylığı alırken, dünya genelinde kırsal ve kentsel bölgeler arasında, kadın ve erkekler arasında hala büyük eşitsizlikler var.

LÜKSSEVER REKTÖR

Öğrenciye ve eğitime değil lükse; Lojmana jakuzi, salıncak, led ışıklı ayna

Sayıştay, rektörlük lojmanındaki konutuna jakuzi, balon salıncak, elektrikli süpürge ve led ışıklı makyaj aynası alan rektörün, üniversite bütçesinden yaptığı harcamaları faiziyle ödemesine karar verdi.

Bir devlet üniversitesi rektörü, rektörlük konutuna jakuzi, balon salıncak, led ışıklı makyaj aynası ve robot duş seti aldı. Sayıştay, rektörlük konutuna üniversite bütçesinden lüks malzeme alınmasının kamu zararına yol açtığına dikkati çekerek harcamanın bir kısmının faiziyle birlikte rektöre ödettirilmesi gerektiğine karar verdi. Sayıştay, üniversiteye ait bir aracın rektörün Ankara seyahatleri için havalimanında bekletilmesi için ise “Kamu zararı oluşmadı” dedi.

Eğitim kaliteleri itibarıyla tartışılan üniversiteler rektörlerinin lüks merakı ile de gündeme geliyor. Sayıştay'ın, üniversitelere yönelik mali denetimlerinde lüks harcamalar yapıldığı ortaya çıktı. Bir taşra üniversitesi rektörünün resmi konutuna aldığı eşya ve sarf malzemeleri yargılama konusu yapıldı.

Ev Alışverişi Üniversite Bütçesinden

Türkiye’de, rektörlerin üniversite bütçesinden yaptığı lüks harcamalar tartışılırken bir taşra üniversitesi rektörü çitayı yükseğe koydu. Rektör, üniversiteye ait konuta jakuzi, sinek öldürücü, balon salıncak, elektrikli süpürge, piknik termos, budama testeresi, led ışıklı makyaj aynası ve robot duş seti aldı.

Malzemelerin tamamı için üniversite bütçesi kullanıldı.

Kamu Zararı Nedeniyle Faiziyle Ödeme Kararı

Üniversitede incelemelerde bulunan denetçinin, “Kamu zararı” tespiti üzerine Sayıştay, yargılama başlattı. Ödemesi üniversitenin kasasından yapılan satın alma işleminde imzası bulunmayan bir yöneticiye yönelik, “Sorumluluğu bulunmamaktadır” kararı alınırken rektöre, “Harcanan paranın bir bölümünü üniversiteye ödeme” cezası verildi.

Makam Aracını Havalimanında Bekletti

Sayıştay, üniversite rektörünün Ankara’ya gittiği zaman kullanmak üzere Esenboğa Havalimanı’nda makam aracı bekletmesine ilişkin de yargılama gerçekleştirdi. Kararda, rektörün resmi araç ve şoförle birlikte Ankara’ya gelmesi durumunda ortaya çıkacak harcırah ve yakıt giderleri ile aracın Ankara’da bekletilmesi ile ortaya çıkan maliyetin karşılaştırılması gerektiği belirtildi. Karşılaştırma yapılmadan sağlıklı bir karar verilemeyeceğinin altını çizen Sayıştay, “Kamu zararı oluşmamıştır” diyerek dosyayı kapattı.

İstifa Eden Rektörü Hatırlattı

Sayıştay’ın kararları, adı lüks makam araçları, tartışmalı ihaleler ve jakuzili lojmanıyla anılan Siirt Üniversitesi eski rektörü Murat Erman’ı getirdi. Sağlık sorunlarını gerekçe göstererek üniversiteden istifa eden Erman’ın, üniversiteye ait bir aracı Ankara Esenboğa Havalimanı’nda bekletmesi, konutuna jakuzi yaptırması ve her ay 4 bin TL’ye yakın elektrik faturası ödetmesi birçok habere konu oldu.

TCDD'YE GENEL MÜDÜR DAYANMIYOR

TCDD’de ardı ardına yapılan genel müdür atamaları; üst üste yaşanan ve bir demiryolu işletmesinde karşılaşılabilecek en ağır kaza türü olan tren çarpışması şeklindeki kazaların, bitiremeyen yeni hatların, sinyalizasyon sistemleri tamamlanmadan açılan eski hatların, bir türlü çözüm üretilmeyen alt ve üstyapı problemlerinin, bütün sorunların faturasının alt düzeyde personele kesilmesinin, kör göze parmak sokan sendika yönetici ve üyelerine yönelik sürgünlerin nedenlerini ortaya koymaktadır.

TCDD’de yaşanan problemlerin tamamı yönetseldir. Bu ise siyasi tercihlerle liyakatsiz genel müdür atamalarının sonucudur. 2015 yılından bu güne TCDD’de yedi genel müdür değişmiştir. 2015 yılında Süleyman Karaman’ın genel müdürlükten alınmasıyla başlayan süreç, Hamdi Yıldırım, Ömer Yıldız, İsa Apaydın, Ali İhsan Uygun, Abdülkerim Murat Atik’in genel müdür yapılmasıyla devam etmiştir. Abdülkadir Murat Atik’in genel müdürlüğü sadece 11 gün sürmüştür, yerine Metin Akbaş atanmıştır.

2015 yılından bugüne toplam 7 genel müdür atamasının yapıldığı kurumda, her gelen genel müdür kendi kadrosunu kurma iddiasıyla genel müdür yardımcılığı, daire başkanlıkları, şube müdürlükleri, bölge müdürlükleri gibi hizmet birimlerini de hallaç pamuğu gibi atarak darmadağın etmiş, böylelikle yönetimin hiç bir kademesinde süreklilik sağlanamamıştır. Sürekli değişen yönetim kurulu başkanlığı ve yönetim kurulu üyelikleri nedeniyle, TCDD Yönetim Kurulu da etkili yönetim için gerekli hiçbir kararı alamamıştır. Kısa süreli görev alan genel müdürler, TCDD’nin sorunlarına elverişli çözümler üretmek yerine siyasi talepleri karşılamaya yönelmişlerdir.

Bu dönem içinde meydana gelen ve toplumun hafızasında yer eden Çorlu Tren Faciası, Ankara YHT, Kalecik, Kangal, Ulaş, Kangal örneklerinde olduğu gibi birçok tren çarpışması, en son geçen hafta şahit olduğumuz 6 vatandaşımızı kaybettiğimiz Ergene örneğinde olduğu gibi birçok hemzemin geçit kazası, birçok demiryolcunun vefat ettiği ya da yaralandığı iş kazaları meydana gelmiştir.

Bu kazalarda, 6 yılda 7 genel müdür değiştiren siyasi iradenin sorumluluğu ortadadır. İktidar kanadı, TCDD gerçeğini görmezden gelemez. En azından öz eleştirisini yapmalı, atamalara referans ve aracı olanların üstü çizilmelidir.

Kazaların Esas Nedeni Yönetmelik Boşluktur

Kötü performansın tesadüf olmadığı ortadadır. Yönetmelik boşluğun doğduğu bir kurumda çarkların doğru işlemesi de imkânsızdır. TCDD'nin, siyasi talepleri karşılamaya odaklanmak yerine sorunları tespit edip doğru planlamayla çözüm programını uygulayacak, personelle çatışma yerine başta STK'ler olmak üzere tüm TCDD paydaşlarını yanına alacak ve 'demir ağlar' için mücadele edecek genel müdür ve kadrolara ihtiyacı vardır. Tüm kamu kurum ve kuruluşlarında sürdürülmekte olan kadrolaşma zihniyeti paralelinde TCDD'de yapılan görev değişiklikleri de suyun akışını değiştirmeyeceği benzetilmektedir. İktidar sahiplerinin, daha önce atanan genel müdürler üzerinde oluşturduğu baskı ve talepler zincirini, yeni atanan Genel Müdür üzerinde de sürdürmesi durumunda TCDD'de her şeyin eski tas eski hamam olacağı endişesini taşıyan demiryolu emekçileri, süreci takip edeceklerdir.

ROMAN YURTTAŞLARIMIZIN TALEPLERİ RAPORU

Romanların Karar Alma Süreçlerine Katılımı

- Romanlara yönelik merkezi ve yerel düzeyde oluşturulacak ve uygulanacak tüm sosyal politika geliştirme, planlama, uygulama, raporlama süreçlerinde çok aktörlü izleme, değerlendirme süreçlerinde Romanlar başta olmak üzere, ilgili tüm tarafların katılımıyla **şeffaf, açık, izlenebilir, katılımcı bir mekanizmanın kurulması sağlanmalıdır.**
- Romanlara yönelik yerel düzeyde uygulanabilir **'strateji belgeleri' ve bütünlüklü sosyal politika önerileri geliştirilmeli ve uygulanmalıdır.**
- Oluşturulan **merkezi politikaların**, roman grupları arasındaki bölgesel eşitsizliği gözeterek politikaların **yerelleşmesi** yanı sıra ve bu politikalar oluşturulurken yerel grupların ihtiyaçları mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır.
- Hazırlanacak politika önerilerinin uygulanması için ağırlıklı olarak kamu kaynakları ile **katılımcı bütçe** yöntemi esas alınarak bütçelendirilmeli ve sürdürülebilirliği sağlanmalıdır.
- Romanların kamu kurumlarına ulaşmaları beklenmeden, **kamu kurumları Romanlara ulaşmalıdır.** Romanların kamu kurum ve kuruluşlarında, okullarda, meslek kuruluşlarında ve siyasi partilerde temsiliyetleri teşvik edilmelidir. **Çok ortaklı yaklaşımlar esas alınarak** geliştirilecek sosyal politika ve kamusal hizmet modelleri mahalle bazlı yaklaşımlar esas alınarak yerinde uygulanmalıdır.
- Eğitim başta olmak üzere temel haklara erişim konusunda **arabuluculuk mekanizmalarının kurulması, yaygınlaştırılması ve Roman arabulucuların istihdam edilmesi sağlanmalıdır.**
- Roman kadın, çocuk ve gençlerin yaşadıkları kentle bağlarını güçlendirmek için kültürel, sanatsal geziler düzenlenmelidir. Belediye roman nüfusunun yoğun olarak yaşadığı her **belediye bu grupların sorunlarının çözümüne dair bir strateji planı hazırlamalı belediyenin yıllık planlarına dahil edip bu sorunların çözümü için bütçe ayırmalıdır.**

Kamu Hizmetlerine Erişim

- **Tüm kamu hizmetleri Roman vatandaşların erişebileceği şekilde planlanmalı**, mahallelerde muhtarlar işbirliği ile hizmetlere ilişkin tanıtım toplantılarının yapılması, afiş ve broşürlerin yaygın olarak kullanılması sağlanmalıdır.
- Başta eğitim, istihdam ve sağlık olmak üzere tüm kamu hizmetlerine erişimde **arabuluculuk sistemi** uygulanmalıdır. (Bu mekanizma Romanlar ile kamu personeli arasında bir köprü olacak, iletişimi sağlayacaktır.)
- **Belediyelerde Romanlar** da dahil yoksul ve kırılgan grupların kolaylıkla erişilebileceği **birimler veya destek hatları kurulmalıdır.** Bu birimler veya destek hatları, bu grupların temel gıda, sağlık hizmetleri gibi temel

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

haklara ve kamusal hizmetlere erişimleri hususlarında da destek verebilmeli; bu birimlere veya destek hatlarına gelecek talepleri karşılayabilecek mekanizmaların geliştirilmesi önerilmektedir.

- **Kamu hizmetleri okuryazar olmayan Romanların de erişebileceği şekilde planlanmalı**, hizmetlere erişimle ilgili görsel materyaller hazırlanmalıdır. Otobüs tabelaları dahil tüm hizmetler bu ihtiyaç göz önünde bulundurularak tasarlanmalıdır.

- **Ulaşım hakkı temel bir insan hakkı olarak görülmeli bu** gibi yoksul topluluklara yönelik ücretsiz olarak verilmelidir.

Ayrımcılıkla Mücadele

- Ayrımcılık ve nefret suçları ile ilgili yasal mevzuat güçlendirilerek **cezasızlık ortadan kaldırılmalıdır**.

- Temel haklara erişim için **hukuki destek mekanizmalarının** kurulması son derece önemlidir.

- **Ayrımcılıkla mücadele** için merkezi düzeyde politikalar oluşturulmalı ve uygulanmalıdır.

- **Merkezi ve yerel düzeyde kamu personeline yönelik Roman grupları ve ayrımcılıkla ilgili eğitimler verilmeli**, kamu personeli ve Romanlar arasında empati alanı oluşturacak buluşmalar organize edilmelidir.

- **Eğitim, sağlık, yerel yönetim başta olmak üzere Romanlara yönelik hizmet sağlayan tüm alanlardaki personele yönelik ayrımcı pratiklerinin önlenmesi için kurum içi farkındalık eğitimleri verilmeli ve bu eğitimler zorunlu hale getirilmelidir**.

- Ayrımcılığın yeniden üretilmesi ve yaygınlaştırılması konusunda önemli bir yeri olan **medyadaki ayrımcı dilin oradan kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır**.

- Kentin içinde olan ama bir o kadar da dışında olan, görünmez duvarlarla çevrili bu damgalanmış mahallelerin diğer kent dinamikleri ile buluşması sağlanmalı, bunun için özel planlamalar yapılmalı, etkinlikler düzenlenerek toplumsal bütünleşme sağlanmalıdır.

Yoksullukla, Yoksunlukla Mücadele

- **Yoksulluk bir insan hakları ihlali olarak kabul edilmeli** ve Romanlar başta olmak üzere tüm yoksul topluluklara yönelik kalıcı ve kapsayıcı yoksullukla mücadele politikaları geliştirilmeli ve uygulanmalıdır. **Yardım edilmiş yoksulluk değil, ortadan kaldırılmış yoksulluk!**

- İzlenebilir, açık, **şeffaf dayanışma ağlarının güçlendirilmesi**, 4

- Kronik yoksullukla ve içselleştirilmiş ayrımcılıkla mücadele eden Roman toplulukları için insan onuruna yaraşır hayat koşullarının sağlanması gereklidir.

- **Sağlıklı konuta erişim için en temel ihtiyaç olan su, elektrik ve ısınma gibi hizmetler bu topluluklara yönelik ücretsiz veya indirimli olarak sağlanmalıdır**.

Roman Kadınların ve Çocukların Güçlendirilmesi

- Kadınlar için öncelikli ve bütünlüklü sosyal politikalar geliştirilerek, uygulanmalıdır.

- **Roman kadınlarının sosyal hayata, eğitime, istihdama aktif katılımı desteklenmelidir**. Kadın katılımını teşvik edici ve kolaylaştırıcı programların oluşturulması sağlanmalıdır.

- **Roman kadınlara yönelik istihdam garantili meslek edindirme politikaları geliştirilmeli**, istihdam desteği de sunularak, bu kadınlar iş hayatı içinde de izlenmeli ve desteklenmelidir.

- **Aileyi geçindirme sorumluluğunun yanı sıra yaşlı, hasta, engelli ve çocuk bakımı yükü de olan Roman kadınlara yönelik iş saatlerinde yararlanabilecekleri evde bakım desteği başta olmak üzere bakım evi gibi hizmetler sunulmalıdır**.

- **Aile içi şiddetle mücadele kapsamında** Roman kadınların korunması ve güçlendirilmesi için yerel yönetim ve kamu tarafından **kadın koruma ve sığınma evlerini yasalara uygun olarak açılması**. Bu bağlamda şiddet mağduru kadınlar yararlanabilecekleri hizmetler konusunda bilgilendirilmelidir.

- **Kadın dayanışma grupları** kurulması için kadın sivil toplum örgütlerinin katılımıyla uygulanabilir dayanışma modellerinin geliştirilmesi,

Çocuklar içinse,

- Şiddet ve istismar mağduru Roman çocukların yararlanabilecekleri hizmetler konusunda gerekli bilgilendirmeler yapılmalıdır.
- **Ebeveynlerini kaybetmiş veya ebeveynleri cezaevinde olan ve korumasız kalan çocuklara yönelik sürekli veya geçici koruma modelleri geliştirilmeli.** Bununla bağlantılı olarak çocuk işçiliğine yönelik önleyici politikalar oluşturulmalıdır.
- **Çocuk mahkumlara özel politikalar geliştirilmelidir.1**
- Roman mahpusların çocuklarının koruma altına alınarak temel haklarına erişimleri sağlar nitelikte koruma hizmetlerine erişimleri sağlanmalıdır.

Eğitime Erişim

Covid 19 pandemisi sürecinde uzaktan eğitime erişemeyen grupların başında Roman çocukları gelmiştir. Bu süreç son yıllarda eğitimle ilgili elde edilen kazanımların ortadan kalmasına neden olmuş ve maalesef birçok çocuk okuldan kopmuş veya ciddi bir akademik 5 kayıp yaşamıştır. Bu da Roman çocukların yüz yüze eğitime çok daha kırılğan olarak başlamasına neden olmuştur. İşte tüm bu nedenlerden dolayı Roman çocukların eğitime erişimi ve eğitimden kopuşların önüne geçebilmek için özel politikalar hayata geçirilmelidir. Bu politikaların geliştirilmesinin ön koşulu ise pandemi süreci ile özellikle ortaöğretime geçişte yoğun olarak yaşanan eğitimden kopuşlar ve hiç eğitime erişemeyen çocuklar konusunu ele alan veri analizine dayalı bir raporlama – haritalama çalışmasının yapılmasıdır.

- Beslenme hakkına erişemeyen Roman çocuklarına yönelik okullarda **ücretsiz kahvaltı ve öğle yemeği verilmelidir.**
- Romanların eğitime erişimi ve okul terklerinin önlenmesi için çocuklar ve ebeveynler desteklenmeli ve teşvik edilmelidir. Bu kapsamda okula devamsızlığın önündeki ekonomik nedenlerin ortadan kaldırılması için okula giden çocukların maddi olarak desteklenmesi için **şartlı nakit tranferi gibi burs desteği sağlanmalıdır.**
- **BM interneti “temel insan hakkı” olarak kabul etmiştir. İnternetin temel bir hak olmasından yola çıkarak dijital eşitsizlik / dijital yoksulluğun ortadan kaldırılması için her mahalleye, okula ücretsiz internet, bilgisayar / tablet hizmeti sunulmalıdır.**
- Kırtasiye ve okul kıyafeti gibi giderlere ilişkin ailelere nakit yardımı yapılmalıdır.
- Yerel ihtiyaç ve gereksinimlere uygun eğitim öğretim modellerinin geliştirilerek uygulanması,
- Roman çocuklarının yoğun olarak okuduğu okulların teknik ve fiziki altyapısının çocuklarının ve öğretmenlerin ihtiyacına göre düzenlenmeli buralarda görev yapacak öğretmenlere yönelik güçlendirici süreçlerin tanımlanması ve bu **okullarda görev alacak eğitimcilerin teşvik politikaları ile desteklenmesi.**
- Mahallelerde ücretsiz, nitelikli erken çocukluk eğitimi hizmetleri verilmesi için **“kreş/gündüz bakımevi” açılmalıdır.**
- Pandemi sürecinde artan öğrenme kayıplarının telafisi için “hızlandırılmış eğitim programları” ihtiyaç vardır. Bunun için kalıcı, **gezici etüt merkezleri** ve öğretmen kadroları oluşturulmalıdır.2 Mahallelerde gezici kütüphane, gezici sinema ve tiyatro vb kültürel ve sportif etkinlikler organize edilmelidir. **Mahallelere toplum merkezleri açılmalı, birey ve toplum temelli sosyal hizmetler götürülmelidir.** Aile danışmanı, psikolog ve pedagoğ gibi uzmanları barındıran bu mekanlar kadınlar ve çocuklar için hem eğitim hem de sosyalleşme alanı olmalıdır.
- **Eğitimde karşılaşılan ayrımcı pratiklerin önlenmesi için politikalar geliştirilmeli, eğitimciler, idari personel ve Roman olmayan çocukların ailelerine Romanlar ve ayrımcılıkla ilgili eğitimler verilmelidir.**
- **Kapsayıcı bir eğitim modeli benimsenmeli, eğitim materyalleri çok kültürlü yaklaşımlar esas alınarak yeniden tasarlanmalı ve müfredatta diğer tüm kültürlerle birlikte Roman tarihi ve kültürüne yer verilmelidir.**
- **Erken yaşta evliliklerle,** ev içinde ve sokaktaki **çocuk işçiliğiyle mücadele** edilmesi için öncelikli kız çocukları olmak üzere, çocukların eğitime erişimlerini sağlar nitelikte kamu politikalarının geliştirilmesi ve önleyici, koruyucu kamusal mekanizmaların kurulması gereklidir.

- Hali hazırda var olan şartlı eğitim yardımı gibi hizmetler konusunda Romanlar bilgilendirilmeli, tüm çocukların faydalanması sağlanmalıdır.
- **Lise ve Üniversiteye sınavlarına hazırlanan gençlere yönelik ücretsiz hazırlık kursları düzenlenmelidir.**
- Roman ebeveynlerin okul aile birliklerinde aktif olarak rol alması, söz sahibi olması sağlanmalıdır.
- **Özellikle Romanların yoğun olarak yaşadığı bölgelerdeki okul aile birliklerinde Romanlarla ilgili özel komisyonlar oluşturulmalı ve bu komisyonlar aracılığıyla okul içinde yaşanan sorunlara çözümler üretilmelidir.** Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları ve diğer ilgili kamu kurumları ile etkin işbirliği içinde olan bu komisyonlar kayıt sürecinin iyileştirilmesi veya "aşamalı devamsızlık yönetimi"nin hayata geçirilmesi gibi konularda da çalışmalıdır.3
- Okul aile birliği dernekleri ve Roman STK'larla işbirlikleri oluşturularak, ortak çalışma programları belirlenmelidir.
- Toplum temelli ihtiyaçlar analizleri esas alınarak yetişkinlere **yönelik hayatboyu öğrenme eğitim modellerinin geliştirilerek mahalle bazlı olarak uygulanması. Okullarda eğitim-öğretim saatleri dışında okur yazar olmayan ebeveynlere yönelik okuma yazma kurslarının verilmesi.**

İstihdama Erişim

Tüm şehirlerde niteliksiz, güvencesiz, sağlıksız ve ağır iş kollarında çalışan, gelirin her daim belirsiz olduğu, geçim stratejilerini 'günü kurtarmak' üzere inşa etmek zorunda kalan Romanlar için düzenli ve güvenceli istihdamın yaratılması gereklidir. Romanlara yönelik kısa, orta ve uzun vadeli istihdam stratejileri geliştirilmeli ve sürdürülebilir istihdam alanları yaratılmalıdır. 7

- Tarım işçiliği, temizlik işçiliği, katı atık toplayıcılığı ve müzisyenlik gibi güvencesiz geçim alanlarının güvenceli hale getirilmesi için toplumun ve ilgili aktörlerin **katılımıyla kooperatif ve benzeri uygulanabilir politikalar geliştirilerek ivedilikle hayata geçirilmelidir.** 4
- **Güvencesiz mesleklerden olan atık toplayıcılığının güvenceli istihdama dönüşmesi yönünde modeller geliştirilmeli, yerel yönetimlerin ihale verme süreçlerinde Romanlar başta olmak üzere bu mesleği yapanlara istihdam önceliği sağlanmalı ve kotalar tanımlanmalıdır.**
- Katı atık toplayıcılığı yapanların sağlıklı bir biçimde çalışması için önleyici tedbirler alınmalı, bu kişilere koruyucu kıyafetler ve maskeler verilmelidir.
- **60 yaş üstü tüm müzisyenlerin kültür mirası kapsamında değerlendirilerek sigorta ve emeklilik sistemine dahil edilmesi sağlanmalıdır.**
- Müzisyenler ve diğer tüm güvencesiz meslekleri icra eden Romanlar için **günlük sigorta sistemi geliştirilmeli ve takibi sağlanmalıdır.**
- Güvencesiz istihdam alanlarının **kooperatifleşme, sendikalaşma** süreçlerinin desteklenmesi için kamusal politikalar geliştirilmelidir.
- Romanların geleneksel mesleklerinin yaşatılması için bu meslekler kültürel miras olarak kabul edilmeli, meslek icracılarının **Halk Eğitim Usta Öğretici programları kapsamında değerlendirilerek istihdam edilmesi sağlanmalıdır.**
- Geleneksel olarak üretilen zanaat ürünlerinin günümüz koşullarına uygun olarak üretilmesi ve kooperatif benzeri girişimcilik modelleri ile piyasaya sunulması sağlanmalıdır. Ayrıca bu zanaatkarlara istihdam imkanları sunulmalıdır.
- **Üniversite veya meslek lisesinden mezun olmuş Roman gençlerin istihdamına yönelik politikalar oluşturulmalı,** bu gençler pozitif ayrımcılık yapılarak kamu kurumları ve belediyeler tarafından ivedilikle istihdam edilmelidir.
- **Romanların istihdamının artırılmasına yönelik pozitif ayrımcılık yapılmalı, kamu ve özel sektörde kota zorunluluğu uygulanmalıdır.**
- **Cezaevinde olan romanlara yönelik meslek edindirme ve istihdam olanakları sağlanmalı özel sektörde kota zorunluluğu uygulanmalıdır.**

- Madde bağımlılığı ile mücadele eden gençlere yönelik yerel düzeyde istihdam garantili meslek edindirme kursları açılarak rehabilite süreçleri için destek mekanizmaları kurulmalıdır. Bu kapsamda psikolojik destek, yönlendirici hizmetler verilmelidir. 8

Barınma Koşullarının İyileştirilmesi

Kentsel dönüşüm değil yerinde dönüşüm projelerine öncelik verilmeli, projeler sosyal dönüşüm projeleri olarak düşünülerek yaşanabilir mahalleler inşa edilmelidir. Ayrıca bu dönüşüm projelerinde mahalle halkı da sürece dahil edilmeli ve söz hakkı olmalıdır.

- Evsizlik sorununun çözümü için yaşam ve ekonomik koşullara uygun olarak öncelikli olarak yaşadıkları yerlerde, değilse bu yerlere yakın olan yerlerde sosyal konut projelerinin geliştirilerek hayata geçirilmelidir. Temel haklara erişilebilir bir mesafede, kentsel alanlara yakın olan konut alanları oluşturulmalıdır.

- Roman toplumunun hayatının önemli bir parçasını oluşturan mahalle kültürünü yok saymadan; mekânsal olarak ayrıştırılmış, altyapı ve üst yapının yetersiz kaldığı Roman mahallelerinin ve kötü şartlardaki barınma koşullarının iyileştirilmesi sağlanmalı, sosyal konut çalışmalarına ağırlık verilmelidir.

- Sağlıksız barınma koşullarının giderilmesine yönelik evlerin dönüştürülmesi ve tadilatı için kamu kurumları ve belediyeler tarafından maddi destek sağlanmalıdır.

- Belediye hizmetleri bu mahallelere de eşit bir şekilde sunulmalı, bu mahallelerin de çöpleri zamanında alınmalı ve sokaklar temizlenmelidir.

- Mahallelerde sosyalleşme alanı da olabilecek parklar her mahalleye inşa edilmelidir.

Sağlık Hizmetlerine Erişim

- Hak temelli sağlık modelleri geliştirilmeli, sağlık hizmetlerine erişim tamamen ücretsiz olmalı, muayene ve ilaç için herhangi bir katkı payı alınmamalıdır.

- Hiçbir sosyal güvencesi olmayan kişiler genel sağlık sigortası kapsamında borçlandırılmaksızın muayene olabilmeli ve ilacını alabilmelidir.

- Birinci basamak sağlık merkezlerinin Roman mahallelerinde açılması sağlanmalıdır.

- Yaşlı veya yatağa bağımlı kişilerin yararlanabilecekleri evde bakım hizmeti ve diğer kamu hizmetleri konusunda bilgilendirilmeleri sağlanmalıdır.

- Madde bağımlılığı ile mücadeleye özel önem verilmeli, rehabilitasyon ve tedavi merkezlerinin yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

- Yoksulluk sarmalının bir sonucu olan uyuşturucu madde bağımlılığı yalnızca bir sağlık sorunu olarak ele alınmamalı, bağımlılığı ortadan kaldıracak sosyal ortamın sağlanması için politikalar geliştirilmeli ve rehabilitasyon hizmetlerine erişim kolaylaştırılıp, damgalayıcı olmaktan çıkarılmalıdır. Madde bağımlılığıyla mücadele kapsamında mahallelerin güvenliğinin artırılması, yoksullukla mücadele politikalarının geliştirilmesi Romanların yoğun yaşadığı il ve ilçelerde rehabilitasyon merkezlerinin sayısının artırılması gereklidir. Bu merkezlere erişimin kolaylaştırılması rehabilite olan bireylerin spor istihdam sosyal hayata katılımları ile ilgili içerme politikalarının geliştirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda belediyelerin danışma merkezleri kurularak bu sürece katkı sunmalıdır.

- Yoksulluk ve dışlanmanın yoğun olarak yaşayan Romanlarda, toplumun en az görünenlerinden biri de engelli bireyler. Mahallelerde düzenli taramalar yaparak engelli bireyler tespit edilmeli ve aileler yararlanabilecekleri hizmetler konusunda bilgilendirilmelidir.

- Roman mahallelerine yönelik sağlık hakkı, sağlık okuryazarlığı, temel sağlık hizmetleri, üreme sağlığı ve cinsel sağlık gibi konularda eğitimler verilmelidir. Sağlıkçıların mahalle temelli önleyici, bilgilendirici, yönlendirici sağlık hizmetlerini mahalle bazlı olarak yürütmelidir.

Kültür Politikası

- Kaybolmaya yüz tutmuş davulculuk, sepetçilik gibi geleneksel meslekler kültürel miras kapsamında değerlendirilerek korunmalı, yaşatılmalı ve günümüz koşullarına uygun olarak devam edebilmeleri sağlanmalıdır. Bu mesleklerin kayıt altına alınması için kültürel miras çalışmaları yürütülmelidir.

- Kültürel ve tarihsel belleğin oluşması için Roman gruplarının kültürel üretimlerinin (zanaat ürünleri, hikayeler, şarkılar vb) kayıt altına alınması ve bunun için arşivleme çalışmalarının yapılması, üretilen yazınsal görsel işitsel ürünlerin toplumun her kesimiyle buluşturulması için devlet desteği sağlanmalıdır.
- Toplumun farklı kesimlerinin karşılaşmasına olanak sağlayacak ortak alanların kurulması, artırılması için politikaların geliştirilmesi gereklidir.

DİYANET DEVLETİN ANAHTARINI İSTİYOR

Toplumda rıza üretemeyen ve kan kaybeden iktidarın son aparatı Diyanet oldu. Laikliği hedef alan AKP, Diyanet eliyle her gün mesaj veriyor. 4-6 yaş Kuran kurslarını zorunlu eğitime dahil etmek isteyen, sosyal hayata müdahale eden Diyanet, sınır ötesinde de faaliyetler planlıyor.

Her geçen gün kan kaybeden tek adam rejimi bu gerilemeyi durdurmak, iktidarının varlığını sürdürürebilmek amacıyla bir süredir Diyanet'i sahaya sürüyor. Seçim tartışmaları gündemden düşmezken Diyanet İşleri Başkanlığı'nın tepki çeken açıklama ve uygulamaları da sıklaşmaya başladı. Saray rejiminin yol verdiği Diyanet eğitimden sağlığa, ticaretten sosyal hayata kadar birçok konuya müdahil olmayı kendine hak görüyor. Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın birkaç gündür yaptığı açıklamalar da neredeyse her konuda fikir beyan etmesi bu anlamda büyük tepki çekiyor. AKP'nin yaşadığı krizden çıkma yolu olarak öne sürdüğü kurum toplumda yeterli bir karşılığı bulmasa da bu politikadan vazgeçmiyor.

Diyanet'in 2021 Yılı Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu'nda yapmayı planladığı faaliyetler de bu durumu doğruluyor. Eğitimden aile hayatına kadar birçok faaliyete yönelik planlar ortaya konan raporda Diyanet aynı zamanda sınır ötesine yönelik de hamleler yapmayı düşünüyor. Kurumun özellikle 4-6 yaş Kuran kurslarına yönelik planlarıysa dikkat çekiyor. 4-6 yaş Kuran kurslarını zorunlu eğitime dahil etmeye çalışan kurum ayrıca yeni kurslar da inşa etmeyi planlıyor. Dapora göre Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesi oldukça tartışmalı olan Türkiye Diyanet Vakfı'yla (TDV) da faaliyetlerinde işbirliği yapmayı amaçlıyor.

Raporda eğitime yönelik dikkat çeken bazı planlar şöyle:

- 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarının okul öncesi zorunlu eğitimden sayılmasına yönelik MEB ve ilgili akademisyenlerle toplantı gerçekleştirilecek.
- Çalışan gençliğe yönelik yaygın din eğitimi içerik ve planlama çalışmaları yapılacak.
- 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenlerine yönelik tezli/tezsiz yüksek lisans programı açılmasına yönelik 29 Mayıs Üniversitesi ile toplantı yapılacak.
- 13-18 yaş grubu için bir yaz Kur'an kursları programı hazırlanması çalışmaları tamamlanacak.
- TDV ile iş birliği içerisinde 15 merkezi yerleşim yerinde birer adet 4-6 yaş grubu Kur'an kursu açılacak.
- KYK yurtlarına manevi danışman görevlendirilmeleri gerçekleştirilecek.

Kurum eğitim dışında da bazı faaliyetler planlıyor. Bunun içinde evlilik ve boşanmadan cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülere, hatta bağımlılıkla mücadelede kadar birçok detay göze çarpıyor. Planlanan o faaliyetlerden bazıları şöyle:

- Ailenin kurulması, korunması ve güçlendirilmesine yönelik farkındalık oluşturmak amacıyla "Pandemi Sürecinde Aile Eğitimleri" düzenlenmeye devam edilecek.
- İlgili akademisyen, uzman ve hukukçuların katılımıyla boşanma süreç yönetiminde manevi danışmanlık ve rehberlik konulu bir çalıştay düzenlenecek.
- "Huzurlu Aile, Güçlü Toplum, Güvenli Gelecek" projesi kapsamında, müftülük ve belediyelere nikâh için başvuran çiftlere yönelik "Evliliğe İlk Adım Seminerleri"nin uygulanmasına devam edilecek.
- Ceza infaz kurumlarında "Dini Bilgiler Yarışması" düzenlenecek.
- Ceza İnfaz Kurumları ve Denetimli Serbestlik Müdürlüklerinde sunulan hizmetleri değerlendirmek amacıyla ilgili kurumların temsilcileri, alan uzmanları ve saha çalışanlarının katılımıyla Ankara'da 1 günlük çalıştay gerçekleştirilecektir.

Sınır Ötesini de Boş Geçmediler

Diyanet iktidarın dış politikası çerçevesinde sınır ötesine de planlamalar yaptı. Sınır ötesindeki camilere görevlendirme yapmaktan TDV ile birlikte buralarda büro açmaya kadar birçok planlama ortaya kondu. Diyanet'in sınır ötesinde yapmayı planladığı bazı faaliyetler şöyle:

- Cami odaklı din hizmeti ve din eğitiminin etkinlik ve verimliliğinin artırılması amacıyla görevlisi olmayan 350 camie görevlendirme yapılacaktır.
- TDV ile işbirliği içerisinde 15 merkezi yerleşim yerinde birer adet 4-6 yaş grubu Kuran kursu açılacaktır.
- TDV ile iş birliği içerisinde 15 merkezi yerleşim yerinde aile ve dini rehberlik bürosu açılacaktır.
- Bölgedeki kanaat önderlerinden 20 kişi ile yerel müftülerin katılımıyla ülkemizde 4 günlük bir program düzenlenecektir.

İktidar Diyanet'i Cepheye Sürdü

Diyanet son zamanlarda toplumda güven kaybeden iktidarın cepheye sürdüğü yeni aparat oldu. Özellikle Başkan Ali Erbaş'ın yaptığı açıklamalar iktidarın önümüzdeki dönem çubuğu nereye büküleceğine dair ciddi işaretler verdi. Erdoğan'ın da Erbaş'ın laikliği hedef alan açıklamalarına destek vermesi bunun en büyük göstergesi. Erbaş'ın son günlerde ortalığa saçılan tavırları ve açıklamaları şunlar oldu:

- Adli Yıl töreni ve Yargıtay'ın yeni binasının açılışına Erbaş'ın katılması ve dua etmesi damga vurdu.
- Törende oluşan tepkilerin ardından laikliği hedef alan açıklamasın Erbaş şunları söyledi: "İnanç, sokakta olmasın, mahallede olmasın, şehirde olmasın ve insanın içinde olsun gibi bir anlayış var. İnsan ile Allah arasında olsun, evine ve ticaretine, siyasetine, adaletine, yansımaları diye ortalığı ayağa kaldırıyorlar."
- Erbaş Ankara'da düzenlenen 2. Gençlik Çalıştayı'nın açılışında Dijital dünya ile ilgili konuşmasında "Gence adeta kul olduğunu unutturan bir etkileşim var" dedi.
- Erbaş, çevrimiçi düzenlenen "Seher Vakti Buluşmaları" adlı bir programda yaptığı konuşmada "Sosyal medyanın kullanımıyla alakalı hukuki çerçeveyi belirleyecek yasal bir mekanizmanın ihdası ve güçlü bir bilimsel inşası, ötelenemez bir zorunluluk olarak karşımızda durmaktadır" diye konuştu.
- Erbaş Twitter'dan yaptığı paylaşımında üniversitelerde, öğrenci yurtlarında, cezaevlerinde, hastanelerde Kuran kursu açacaklarını duyurdu.

Açıkça Anayasal Suç İşleniyor

Eğitim Sen, 4-6 yaş Kuran kurslarının zorunlu eğitime dahil edilmesinin planlanmasına tepki gösterdi. Sendikadan yapılan açıklamada şu ifadeler kullanıldı: "Diyanet İşleri Başkanlığı, suç işlemektedir. AKP'nin toplumsal yaşamı dini kurullarla belirleme arzusuna uygun şekilde siyasi saiklerle hareket eden Diyanet İşleri Başkanlığı, eğitimin en temel ilkelerini, çocukların gelişim evrelerini ve bilimi yok sayarak okul öncesi kurumlardan başlamak üzere örgün eğitimde Kuran kursları açılması için çabalamakta, bu kursların örgün eğitimin bünyesinde yer almasını istemektedir.

Açıkça ifade etmek isteriz ki Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bu arzusunun gerçekleşmesi, anayasal suçtur! Eğitim ve bilim emekçileri olarak, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın böyle bir planının ve hedefinin toplumun sinir uçlarını harekete geçirmeye yönelik olduğunu, toplumsal kutuplaşmadan medet umanların tehlikeli ve gerici bir hamlesi olduğunu vurgulamak isteriz.

Bu kapsamda sendikamız Eğitim Sen'in süreci yakından ve hassasiyetle takip edeceğini, varlığıyla dahi eşit yurttaşlık, demokrasi ve adalet gibi kavramları ihlal eden Diyanet İşleri Başkanlığı'nın hedeflerine ulaşamaması için tüm gücümüzle set olacağız."

TDV Gelirlerini Katlıyor

Diyanet'in kara kutusu olarak nitelendirilen ve yaptığı harcamalarla gündemden düşmeyen TDV gelirlerini 6 yılda yüzde 118 artırdı. Vakıf, 1 milyar TL'si bağış ve yardımlardan olmak üzere 2020 yılında toplam 1 milyar 275 milyon TL gelir elde etti. TDV, 2020 yılında elde ettiği 1,2 milyar TL'nin 959 milyon 512 bin TL'sini harcadı. Harcamanın 83,2 milyon TL'si, herhangi bir detay paylaşılmadan, "Diğer" kalemi olarak yazıldı. Vakıf, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında toplam 2,4 milyar TL harcadı. Vakfın işletme gelirlerinin de milyonlarca lira olduğu öğrenildi.

Buna göre 2017, 2018 ve 2019 yıllarını kapsayan iktisadi işletme gelirleri 69 milyon 223 bin 495 TL olarak faaliyet raporlarına yansdı.

Bütçesi 16 Milyar TL'den Fazla

Diyanet İşleri Başkanlığı, gelecek yılki 16,1 milyar liralık bütçesiyle 17 bakanlıktan 7'sini geride bırakacak. İçişleri Bakanlığı'ndan dahi fazla bütçesi olan Diyanet'in ödenek teklifi genel bütçe kapsamındaki 26 idareyi aşıyor. Diyanet'in bütçesi, özel bütçeli 200'e yakın idarenin ikisi dışında tamamından daha fazla. Sadece Karayolları Genel Müdürlüğü ile Devlet Su İşleri Müdürlüğü'nün ödeneği Diyanet'in bütçesini aşabiliyor. Diyanet'in bütçesi 2021'e göre tam 3,2 milyar TL artırımlı olacak. Üniversitelerin bütçesi Diyanet'e göre çok düşük. Örneğin ODTÜ'ye ayrılan ödenek 911,4 milyon TL. Hacettepe'nin 1,6 milyar TL, İstanbul Üniversitesi 1,8 milyar TL, Boğaziçi Üniversitesi 482,1 milyon TL, Marmara Üniversitesi 1 milyar TL, Ege Üniversitesi 1,4 milyar TL, Çukurova Üniversitesi 1 milyar TL.

Gerçek Gündem Laiklik

AKP iktidara ilk geldiği günden beri laikliği her zaman hedef haline getirdi. 12 Eylül 2010'da gerçekleşen Anayasa Değişikliği Referandumu'ndan sonra ise bu konuda sürekli vites artırdı. Ülkede yaşanan ekonomik ve siyasi krize çare üretemeyen ve toplumda meşruiyetini git gide kaybeden AKP'nin son kozu yine dine sarılmak oldu. Diyanet de bu nedenle cepheye sürüldü. Bu konuda özellikle Millet İttifakı cephesinden 'yapay gündem' çıkışları gelse de bu tespit son durumu tam olarak karşılamıyor. Şeriat hayali kuran siyasi islamcı AKP iktidarı için laiklik her zaman bir hedef oldu. İktidar kanadından da 'laikliğe sahip çıkıyoruz' benzeri söylemler gelse de bunlar gerçekten çok uzak. Laikliğin Anayasa'da sadece bir kavram olarak durduğu bugünlerde iktidar kanadının bu noktaya yönelik müdahalelerine sessiz kalan Millet İttifakı'nın ve HDP'nin tavrı oldukça düşündürücü. Bu konuyu tartışmaktan dahi kaçan muhalefetin bu tavrı fiili şeriat rejimine doğru yol aldığımız bugünlerde iktidarın işine geliyor.

YAZ SAATİ UYGULAMASININ GEREKÇESİ YOK!

Yaz saati uygulamasının faydalı olup olmadığı tartışmalı bir konudur. Bu konuda Enerji Bakanlığı tarafından kamuoyuna açıklanmış olan konuyu hem teknik hem ekonomik bakış açısıyla ele alan ve yaz saati uygulamasının ülke menfaatine olduğunu açıklayan bir çalışma bulunmamaktadır. Bakanlık, makul bir fizibilite raporu olmadan neden bu konuda ısrarcıdır?

Bu soru, bu kararı uygulamaya koyan Enerji Bakanı Berat Albayrak'a ahde vefa dolayısıyla mı konusunu da akla getirmektedir.

2013 yılında toplanan Bakanlar Kurulu kararı ile 27 Ekim 2013 tarihinde saatlerin bir saat geri alınması kararı ile uygulamaya son verilmiş olmasına rağmen gerekli görülen lüzum üzerine mevcut uygulamaya devam edilmiştir.

8 Eylül 2016 tarihinde ise Türkiye'de yaz saati uygulamasının her yıl, yıl boyunca uygulanmasına karar verilmiştir. Danıştay, 697 sayılı yasaya göre Bakanlar Kurulunun böyle bir karar vermeye yetkisi olmadığından bahisle 14 Eylül 2017'de kararın yürütmesini durdurmuştur. 3 Ekim 2017 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile yaz saati uygulamasının 28 Ekim 2018'e kadar yıl boyunca devamına karar verilmiş iken 3 Ekim 2018 alınan kararlar sürekli yaz saati uygulamasında kalınmasına karar verilmiştir. Ez cümle, Türkiye'de 8 Eylül 2016 tarihinden itibaren yaz saati uygulaması devam etmektedir.

Yaz saati uygulamasının faydalı olup olmadığı tartışmalı bir konudur. Bu konuda Enerji Bakanlığı tarafından kamuoyuna açıklanmış olan konuyu hem teknik hem ekonomik bakış açısıyla ele alan ve yaz saati uygulamasının ülke menfaatine olduğunu açıklayan bir çalışma bulunmamaktadır. Peki Enerji Bakanlığı, elinde böyle bir fizibilite raporu olmadan neden bu konuda ısrarcıdır?

Bizler yaz saati uygulamasına devam ederek enerji tasarrufu sağlamıyorsak neden bu uygulamaya devam edilmektedir..

Konu Hakkında Görüş Bildiren Çeşitli Odaların Vardığı Kanaat:

"Ülkemiz 26° ile 45° doğu boylamları (meridyen) arasında uzanmakta olup, en doğusuyla en batısı arasında yaklaşık 1600 km mesafe ve 1 saat 16 dakikalık zaman farkı vardır. Bu nedenle yeni uygulamada geçerli kılınan ve sabitlenen GMT+3 saat dilimi ülkemizin orta ve batı kısımları için kışın sabah saatlerinde aydınlatma ihtiyacı doğuracak olması nedeniyle uygun olmadığı ve yaz-kış saati uygulaması devam ettirilmelidir" şeklindedir.

Enerji Bakanlığı'nın 2016 yılında yaz saati uygulamasının devamı yönünde aldığı karar sonrasında İTÜ Meteoroloji Fakültesi tarafından bir rapor yayınlanmıştır. Bu raporda yaz saati uygulaması ile enerji tasarrufu sağlanacağı ileri sürülmüştür. İktidarın aldığı kararı destekleyen bir rapor olan bu çalışma daha sonra sünen altı edilmiştir. Rapora ulaşılamamaktadır. Kamuoyunda bu raporun çok şaibeli olduğu ve hatta Enerji Bakanlığının dahi bu rapordan rahatsız olduğu konuşulmaktadır.

İTÜ tarafından hazırlanan yaz saati uygulamasını destekleyen bu rapor ortadan kaldırılmıştır.

Kamu tarafında yaz saati uygulamasının faydasını gösteren bir çalışma bile olmamasına rağmen, uluslararası bir platform olan Energy Reports tarafından 3 Ağustos 2021 tarihinde onaylanarak yayınlanan "Daylight Saving Time Policy and Energy Consumption" başlıklı makalede Türkiye'de 2012-2020 arasındaki enerji tüketimi, hava koşullarına göre enerji tüketimindeki dalgalanmalar vb detaylı olarak irdelenmiş ve sonuç olarak 2016 yılından beri uygulanan yaz saati uygulaması ile bir enerji kazanımı olmadığı ortaya koyulmuştur.

Sorularımız:

Tüm bunların ışığında Enerji ve Tabii İşler Bakanlığı neden ısrarla yaz saati uygulamasını devam ettirmektedir?

Bu kararın uygulamaya konulduğu sırada Enerji Bakanı olan Berat Albayrak'a ahde vefa dolayısıyla mı bu yanlış karardan geri adım atmamaktadır?

Teknik dayanağı olmadığı için bu kararın gerekçesi duygusal bağlar mı?

AKP'NİN 20 YILINDA HIZLA YOKSULLAŞTIK

Halk, son 20 yılda büyümeden pay alamadı. Kişi başına milli gelir artışı ile karşılaştırıldığında işçi emeklisi yüzde 22, memur yüzde 28, memur emeklisi yüzde 41 ve kamu işçisi yüzde 42 daha düşük gelir elde etti.

Türkiye'nin en büyük toplu pazarlıkları yaz sıcaklığında sürüyor. 3,5 milyona yakın kamu görevlisini ve 2,5 milyon memur emeklisini kapsayan toplu sözleşme görüşmelerinde hükümetin bugün (12 Ağustos 2021) teklif vermesi bekleniyor. Yaklaşık 650-700 bin kamu işçisini kapsayan toplu iş sözleşmesi görüşmeleri ise bu yazı yazılırken sonuçlandı. 7 milyona yakın kamu çalışanını, emekliyi ve onların ailelerini ilgilendiren toplu pazarlıklar özel sektördeki diğer toplu pazarlıklar ve ücret seviyeleri için de yol gösterici olacak. Bu nedenle adeta Türkiye'nin toplu pazarlığı söz konusu.

Devasa bir çalışan kitlesini ve onların ailelerini ilgilendiren bu toplu pazarlıkların gerçek ve özgür bir toplu pazarlık süreci olmadığını, grev hakkını içermediğini dolayısıyla sendikaların masaya baştan elleri kolları bağlı oturduklarını not ederek başlayalım. Bugün sizlere Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın (SBB) resmi verilerini esas alarak memurların, memur emeklilerinin, kamu işçilerinin ve işçi emeklilerinin ücret, maaş ve aylıklarının son 20 yılda (Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetleri döneminde) nasıl eridiğini, emekçilerin nasıl yoksullaştıklarını ve ülkenin büyümesinden giderek nasıl daha az pay aldıklarını anlatacağım.

İktidarın Yarattığı Enflasyon Algısı

Çalışanların gelirlerinin artıp artmadığı sık sık enflasyon esas alınarak ölçülür. Ücretler ve maaşlar enflasyon kadar ve enflasyonun biraz üzerinde artarsa ne ala! Alım gücü korunmuş kabul edilir. Nitekim yeni Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat Bilgin de kamu kesimi toplu pazarlıklarıyla ilgili yaptığı değerlendirmede "çalışanı enflasyona ezdirmeyeceğiz" dedi. Ancak deneyimli bir sosyal politikacı olarak Vedat Hoca da gayet iyi bilir ki enflasyon, çalışanların yaşam ve geçim koşullarını ölçmek için yeterli bir ölçüt değil.

Öncelikle enflasyon hesaplaması konusunda büyük tartışmalar ve inandırıcılık sorunu var. TÜİK tarafından hesaplanan tüketici enflasyonuna dönük olarak gerek kamuoyunda gerekse bilim dünyasında büyük eleştiriler var. Enflasyon ölçümüne özellikle ücret, maaş ve emekli aylıklarına yapılacak zamlar öncesinde çeşitli yollarla müdahale edildiği ve enflasyonun düşük çıkarılmaya çalışıldığı biliniyor. Bu nedenle resmi enflasyonun güvenilir bir ölçüt olmadığı ve ücretleri enflasyona endekslemenin yeterli olmayacağı sır değil.

Öte yandan bir an için enflasyonun doğru ölçüldüğünü kabul etsek bile, ücretleri enflasyona endekslemek çalışanların ve emeklilerin refahı için yeterli değil. Asıl önemli olan çalışanların ülke ekonomisindeki büyümeden, toplumsal zenginlik artışından pay alıp alamadıklarıdır. Ülkenin reel olarak enflasyonun çok üzerinde büyüdüğü durumlarda emekçiler bundan pay alamıyorsa bölüşüm ilişkileri kötüleşiyor, gelir eşitsizliği artıyor demektir.

Bu nedenle sendikalar resmi enflasyon endekslemesine hapsolmeden çalışanların gelirlerinin kişi başına gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) artışı ile paralel olup olmadığına odaklanmalıdır. Eğer ücretler ve maaşlar ile emekli aylık ve gelirleri kişi başına milli gelir artışından daha az artıyorsa sınıfsal eşitsizlik artırıyor demektir. Dikkati her daim buraya vermek gerekiyor. Sadece enflasyona bakmak, enflasyona paralel gelir artışına hapsolmek işçilerin, emekçilerin, emeklilerin görece olarak yoksullaşması demektir. Bu ise sonuçta büyüme ile artan toplumsal zenginliğin varlıklı sınıflara akmasına seyirci kalmak olur.

**Kişi başına GSYH'ye göre ücretler/maaşlar/aylıklar
(2002-2021 Temmuz)**

20 Yılda Toplu Yoksullaşma

Şimdi ülkemizdeki kişi başına ekonomik büyüme ölçütünü esas alarak kamu işçilerinin, memurlarının ve emeklilerin 20 yıl boyunca nereden nereye geldiklerine bakalım. Bu yazıda dört çalışan grubunun durumunu (ortalama memur maaşını, kamu işçisi ücretini, işçi emekli aylığını ve memur emekli aylığını) ele alacağız. Tüm veriler Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'na (SBB) ait. SBB bu dört çalışan ve emekli kategorisinin ücret, maaş ve aylıklarının 2002 ile 2021 yılı temmuz ayı arasında nasıl değiştiğine dair verileri yayımladı. Bu verilere ve ortalamalara çeşitli itirazlar var ve sendikalar bu ortalamaların daha düşük olduğunu belirtiyor. Ancak resmi verileri esas alarak hesabımıza devam edelim. Ücret ve maaşların giydirilmiş olduğunu, ortalama olduğunu ve yan ödemeleri içerdiğini vurgulayalım. SBB verilerine göre 2002-2021 arasındaki 20 yılda çalışan ve emekli ücret ve aylıkları şöyle değişmiş:

Ortalama memur maaşı 578 TL'den 5.088 TL'ye (artış %875)

Ortalama kamu işçisi ücreti 1.012 TL'den 7065 TL'ye (artış %698)

Ortalama işçi emekli aylığı 276 TL'den 2.599 TL'ye (artış %942)

Ortalama memur emekli aylığı 502 TL'den 3.569 TL'ye (artış %711)

Bu artışlar nominal (parasal) ve tek başına hiçbir şey ifade etmez. Bu artışların anlamlı olup olmadığı iki ölçüte göre anlaşılabilir birincisi enflasyon diğeri ise kişi başına gayrisafi Yurtiçi hasıla (GSYH) artışı. Yukarıda enflasyon ölçütünün yetersiz olduğunu vurgulamıştık. O halde asıl karşılaştırma kişi başına GSYH artışı ile yapılmalı.

SBB resmi verilerine göre 2002 yılında 5.486 TL olan Kişi Başına GSYH 2021 yılında 66.516 TL olarak hedeflenmiş. Böylece 2002-2021 arası ülkemizin kişi başına geliri yüzde 1.212 artmış oluyor. Dikkat ediniz, bu kişi başına artış nüfus artışını da içeren bir artış. Kuşkusuz bu artış da nominal (parasal) bir artış. O nedenle gelirlerdeki nominal artış ile kişi başına milli gelirdeki artışı karşılaştırmak gerçek tabloyu, gelirin adil dağılıp dağılmadığını emekçilerin büyümeden pay alıp almadıklarını ortaya koyacak. Şimdi bu karşılaştırmayı yapalım. Kişi Başına GSYH artışını 100 kabul edersek ücretler, maaşlar ve aylıklar ne kadar arttı?

Gelir Bölüşümüne Odaklanmalı

Grafikte de görüldüğü gibi Kişi Başına GSYH (ekonomik büyüme) artışını 100 varsaydığımızda ortalama işçi emekli aylığı 77,7'de, ortalama memur maaşı 72,2'de, ortalama memur emekli aylığı 58,6'da ve kamu işçisi ücreti 57,6'da kalmış. Diğer bir ifadeyle işçilerin, memurların ve emeklilerin gelirleri son 20 yılda ülkedeki büyümeden zenginleşmeden yeterince pay alamamış. Kişi başına GSYH artışı ile karşılaştırıldığında ortalama olarak işçi emeklileri yüzde 22,3, memurlar yüzde 28, memur emeklileri yüzde 41 ve kamu işçileri yüzde 42 oranında geride kalmış.

Oysa gelir dağılımının 2002'deki düzeyde kalması için işçi, memur ve emeklilerin gelirlerindeki artışın kişi başına milli GSYH artışına paralel olması gerekiyordu. Demek ki emek gelirleri görece olarak düşmüş ve emekçiler görece olarak yoksullaşmış. Şimdi denecektir ki "olur mu öyle şey! çalışanların alım güçleri artıyor, ücret ve maaşlara enflasyon oranında ve üzerinde zam yapılıyor. Çalışanlar ve emekliler bu kadar yoksullaşsaydı buna itiraz ederlerdi."

Fakat kazın ayağı öyle değil. Çalışanların ve emeklileri bireysel olarak enflasyon civarında zam almaları onların gelirlerini geçmişe göre bireysel olarak iyileştirmiş olabilir. Ayrıca yukarıda vurguladığımız gibi enflasyon hesaplaması da tartışmalıdır. Oysa emekçilerin gelir artışlarının kişi başına GSYH artışının altında kalması emekçileri toplumsal ve sınıfsal olarak yoksullaştırır ve gelir dağılımı bozar. Bunun bilincine emekçiler bireysel olarak ve kendiliğinden varamayabilir. Sendikaların görevi enflasyon endekslenmesine hapsolmadan bunu sağlamaktır. O nedenle bölüşüm ilişkilerine odaklanmak lazım. Bölüşüm ilişkilerine sadece enflasyon ölçütü ile bakılamaz.

Ülke ekonomisindeki büyümeden emekçiler yeterli pay alamadıklarında bu büyümeden varlıklı sınıf ve katmanlar, sermayedarlar çok daha büyük pay alıyor demektir. Son zamanlarda kamuoyuna yansıyan emek harcamadan elde edilen/çökülen acayip paralara, zengin yüzde 1 ile toplumun geri kalan yüzde 99'u arasındaki gelir ve servet uçurumunun artışına bu gözle bakmalı. Asıl mesele gelirin sınıfsal bölüşümü meselesidir. Bu bölüşüm son 20 yılda emekçiler aleyhine gelişti. Emekçiler milli gelirin altında ezildi!

Bu dönem toplu pazarlıklarda geçmiş yıllardan farklı olarak sendikalar arasında güç birliği gündeme geldi. Bu son derece önemlidir. Bu aynı zamanda ücretlerde ve maaşlarda yaşanan kayıpların ve aşınmanın da çok önemli bir göstergesidir. Güneş çarığı, çarık da ayağı sıkıyor. Bu nedenle sendikaların toplu pazarlık tekliflerinin önemli bir tırmanış gösterdiğini söylemek mümkün.

Bu tekliflerin ne kadarının gerçekleşeceği ayrı bir soru ve doğrudan mücadele kapasitesine ve iradesine bağlı. Ne memur toplu pazarlığında ne de kamu işçisi çerçeve protokolü sürecinde grev prosedürü yer veriliyor. Otoriter bir toplu pazarlık rejimi söz konusu. Bu otoriter toplu pazarlık rejimi içinde emekçilerin gelirleri artırmak sendikal irade ve mücadele gerektiriyor. Grev bir prosedür değil irade işidir. Yoksa sadece yakınma cümleleri kurmanın emekçilere faydası olmaz.

AILELER BUHRANDA DAĞILIYOR, TEK ADAM REJİMİ HANELER YOKSULLUK VE ÇARESİZLİK İÇİNDE BIRAKIYOR

CHP Ar-Ge Bilim Platformu tarafından "**Aileler Buhranda; Dağılıyor: Tek Adam Rejimi Haneleri Yoksulluk ve Çaresizlik İçinde Bırakıyor**" başlıklı bir Politika Notu hazırlandı.

'Çözülen Aile' Politika Notunda, 19 yıllık AKP iktidarı döneminde ailenin dirlik ve düzeninin bozulduğu ve AKP iktidarının aileleri uçurumun eşiğine getirerek sosyal dokuyu ve sosyal dayanışmayı büyük bir çöküntüye soktuğu vurgulandı. Tek adam rejiminin ranta dayalı ve eşitsizlik yaratan yanlış ekonomi politikaları nedeniyle, aileler üzerindeki işsizlik ve borç yükünün ve bunun ailelere yüklediği sosyal-psikolojik stresin etkilerinin ele alındığı Politika Notunda, sözde aile değerlerini dilinden düşürmeyen Saray rejiminin, aileleri dağılmanın eşiğine getirmesi çeşitli başlıklar altında ortaya konuldu.

'Tek Adam Rejimi, Toplumsal Dokuyu Destekleyen Aileleri Dağılmanın Eşiğine Getirdi'

CHP'li Açık Politikalar Platformu tarafından hazırlanan Politika Notunda, Aile değerlerini ve ailenin kutsiyetinin dilinden düşürmeyen tek adam rejiminin, toplumsal dokuyu destekleyen, toplumumuzun en temel birimi olan aileleri kökten sarstığını, dağılmanın eşiğine getirdiğini ifade etti. Politika Notunda şu tespit yapıldı: "Saray düzeni, sözde koruyucusu olduğunu iddia ettiği Aile Kurumunu ve Ailelerdeki Huzuru, çarpık düzeni yüzünden bizzat kendisi yıkan bir duruma gelmiştir. Yaygınlaşan bunalım, aile bireylerinden başlayarak toplumun her kesimine sirayet etmiş, aileleri esir almış ve toplumun dirliğini bozma noktasına ulaşmıştır."

'24 Milyon Ailenin, En Az 10 Milyonunda Yoksulluk ve İşsizliğin Umutsuzluğu Var'

AKP'nin rant ve şatafat düzenininin, 19 yıllık kötü yönetimin sonunda 10 milyonun üstünde işsiz yarattığına, Türkiye'nin işsizlikte dünyanın en kötü 20 ülkesinden biri olduğuna dikkat çekilen Politika Notunda, "Türkiye'de 24 milyon ailenin, en az 10 milyonunda yoksulluk ve işsizliğin umutsuzluğu, huzursuzluğu egemendir." vurgusu yapıldı. Politika Notunda, bireysel kredilerle bankalara borçlu olan 34,5 milyon yurttaşa dikkat çekilerek Türkiye'de hemen her ailede birden fazla kişinin borçlu olduğu vurgulandı. Ailelerin borç ve haciz sarmalına sokulduğunun verilerle aktarıldığı Politika Notunda, aynı hane içinde hem ebeveynlerin hem de gençlerin işsiz olduğu ve bunun hanelerde büyük bir psikolojik utanca ve onur kırıcı yıkımlara neden olduğu tespiti yapıldı.

'İntiharlar ve Boşanmalar Yaygınlaştı'

Saray rejiminde, ekonomik sıkıntılar nedeniyle ailelerin intihar, boşanma ve şiddet girdabına itildiğine dikkat çekilen Politika Notunda, artan hayat pahalılığı ve kronik işsizlik nedeniyle genç çiftlerin evlenmelerinin neredeyse imkânsız hale geldiği, evli çiftler için ise çocuk sahibi olmanın altından kalkılması güç bir külfet olarak algılandığı vurgulandı.

Geçim sıkıntısı kaynaklı intihar sayısının 2017'ye göre % 31 arttığına ifade edildiği Politika Notunda, "Aileler ve toplum, hemen her gün vicdanları yaralayan intihar vakalarıyla sarsılmaktadır. İnsanlarımızı yaşamdan koparan intiharlar aileleri yok olmaya ve yıkımlara sürüklemektedir" ifadelerine yer verildi. Politika Notunda, evliliklerin geçim sıkıntısı nedeniyle sona ermesine, 2019'da boşanma sayısının 2012'ye göre % 27 artmasına ve en önemli ikinci boşanma nedeninin %30,2'lik oranla evin geçimini sağlayamamak olmasına dikkat çekildi.

'Evlilik ve Doğum Oranları Azaldı; Gençler, İmkânsızlıktan Yuva Kuramıyor'

Politika Notunda, tek adam rejiminde ailelerin daha kurulmadan dağıldığı ve hayat pahalılığı ve işsizlik nedeniyle gençlerin isteseler de yuva kuramaz hale geldiği tespiti yapıldı. Konuyla ilgili şu veriler paylaşıldı: "Nüfusa göre yıllık evlilik oranı 2002-2019 arasında %17 azalmıştır. 2015 yılında yaklaşık 603 bin çift evlenmişken, 2020'de bu sayı %21 azalarak 487 bin 270 olmuştur. 30-34 arası evlenen kadınların sayısı 2019 yılında 2002'ye göre % 49 artış göstererek 35 bin 449 olmuştur. Benzer şekilde 30-34 yaş arasında evlenen erkeklerin sayısı da 2002'ye göre % 55,5 artarak 84 bin 881 olmuştur. Gençlerimiz kuracakları aileleri güvence altına alamadıklarını hissettikleri için daha geç yaşta evlenmeyi tercih etmekte, fakat bu durum bile maddi güçlüklerle karşı karşıya kalmalarını önleyememektedir."

'Evlenebilmek Hayal Oluyor, Çocuk Sahibi Olmak Külfetli Hale Geliyor'

Yüksek enflasyonun, TL'nin değer kaybetmesinin ve ekonomik istikrarsızlığın, evlenmek isteyen gençleri evlilik hazırlığı için bir servet ödemeye mahkûm ettiğine dikkat çekilen Politika Notunda, ev eşyalarının fiyatlarının her yıl arttığı ve gençlerin karşılamayacağı meblağlara ulaştığı tespiti yapıldı. Politika Notunda, ev kurmak için gerekli eşyalardaki fiyat artışının 2005-2020 dönemleri arasında %118 ile %1216 arasında değiştiği, sadece 2020'de bazı illerdeki kira fiyatlarının % 100'e varan bir artış yaşadığı ifade edildi.

Tek adam rejiminin kalkınma ve büyüme stratejisine dayanmayan 3 çocuk tavsiyelerinin toplumda karşılık bulmadığının vurgulandığı Politika Notunda, Türkiye'deki doğurganlık hızının, 2001 yılında 2,38 çocuk olduğu halde, 2019 yılında 1,88 çocuğa gerilemesine dikkat çekildi. Çalışmada, yoksullaştırılan vatandaşların üç çocuğa değil, bir çocuğa bile bakabilmesinin çok büyük fedakârlık gerektirir hale geldiği vurgulandı. Notta şu veriler paylaşıldı: "2005-2020 yılları arasında normal doğum ücreti % 473, kreş ve gündüz bakım evlerinin ücreti % 325 artış göstermiştir. - Son bir buçuk yılda bebek bezi %140; bebek ve devam sütü %50; bebek maması %32 civarında zamlanmıştır."

'Aile Destekleri Sigortasıyla, Her Eve Huzur, Her Eve Bereket Gelecek'

Politika Notunda, "CHP iktidarında, Ailelerin Sosyal Devlet ve Sosyal Dayanışma ile Günyüzü Görecektir", "Aile Destekleri Sigortası ile Her Eve Huzur, Her Eve Bereket Gelecek" ve "Hiçbir Çocuk Yatağa Aç Girmeyecek, Ebeveynler Çocuklarına Mahcup Edilmeyecek" başlıkları başta olmak üzere CHP'nin kapsamlı önerilerine de yer verildi.

CHP'nin çözüm önerilerine yönelik olanlar özetle şunlar ifade edildi: "CHP iktidarında Aile Destekleri Sigortası ailevi huzurun güvencesi olacaktır. Sosyal devletin gereği ve en temel vatandaşlık hakkı olarak Aile Destekleri Sigortası ailelere asgari gelir düzeyi sağlayacak; çocuklar, eğitim, yaşlı bakımı, engelli bireylerin eğitimi, istihdamı ve sağlık hizmetleri için ek destekler sunulacaktır. Böylelikle ailelerin direncini kırıp onları yıkıma sürükleyen şiddetli yoksulluk ve yoksunluğa son verilecektir.

Cumhuriyet Halk Partisi, Türkiye'mizin İkinci Yüzyılında toplumun kendi içinde barışık ve huzurlu olması için sosyal devletin ve sosyal dayanışma ağlarının güçlendirilmesi gerektiğinin bilincindedir. CHP iktidarında, devlet bilgisiyle, akılla, tecrübeyle, ahlak ve erdemle yönetilecek, ailelerin derin bunalımdan kurtulup, hak ettikleri müreffeh yaşama ulaşabilmeleri için sosyal devletin tüm olanakları seferber edilecektir."

AKP BÜROKRASİSİ DİKİŞ TUTMUYOR

Eş dost atamalarını yaygınlaştıran AKP, bürokrasiyi çöküşün eşiğine getirdi. Bakanlardan Merkez Bankası'na, TCDD'den SGK'ye kadar birçok kamu görevlisi hatalı işlemler ve haklarındaki iddialar nedeniyle ya azledildi ya da istifa etmek zorunda kaldı.

Kamuda liyakata aykırı atamalara imza atan AKP, zamanla bürokrasiyi çöküşün eşiğine getirdi. Bakanların yanı sıra çoğunluğu AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın atadığı bürokratlar, görevde kısa süre kaldıktan sonra haklarındaki iddiaların açığa çıkmasının ardından istifa ediyor. İstifa etmeyenler ise kararnamelerle görevden alınıyor.

AKP'nin tartışmalı bürokrat atamalarından sonuncusu, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları'nda (TCDD) yaşandı. TCDD Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı Ali İhsan Uygun, 4 Eylül'de görevden alındı. Yerine ise Abdülkerim Murat Atik atandı. Atama kararının hemen ardından yeni Genel Müdür Atik'in geçmişi açığa çıktı. Atik'in, Genel Müdürlüğe atanmadan kısa süre önce TCDD'den 40 milyon avroluk ihale alan Sun Group'un Yönetim Kurulu Başkanı ve Adnan Oktar grubunun eski müridi olduğu, Oktarcılara açılan davalarda sanık olarak yargılandığı ortaya çıktı. Atik, göreve geldikten sadece 10 gün sonra istifa etti, yerine Genel Müdür Yardımcısı Metin Akbaş getirildi.

Her Alanda Liyakatsızlık

Sadece 10 günde üç kez genel müdürü değişen TCDD, AKP'nin liyakatsız bürokrat atama alışkanlığının sonuçlarının en çarpıcı örneklerinden biri oldu. Bu atama tarzı TCDD ile sınırlı kalmayan AKP'nin son dönemde imza attığı tartışmalı görevlendirmeleri şöyle oldu:

- AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından Mardin Artuklu Üniversitesi Rektörlüğü'ne getirilen Prof. Dr. Ahmet Ağırakça, akademisyenlerin kep yerine sarık kullanması gerektiğini söyledi. Ağırakça ayrıca şeriat çağrısında da bulundu. Bu açıklamalarının ardından Ahmet Ağırakça'nın yerine Prof. Dr. İbrahim Özcoşar atandı.
- Cumhurbaşkanı Erdoğan ile faiz konusunda ters düştüğü açığa çıkan Merkez Bankası Başkanı Murat Uysal görevden alındı. Yerine AKP'li Naci Ağbal getirildi. Erdoğan ile fikir ayrılığı yaşadığı kaydedilen Ağbal da görevde sadece dört ay kalabildi. Ağbal'ın yerine eski AKP Milletvekili Şahap Kavcıoğlu getirildi.
- Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığı'na, vekil sıfatıyla İsmail Yılmaz atandı. 20 ay bu görevde kalan Yılmaz, SGK'deki yolsuzluk soruşturmasının başlamasının ardından görevden alındı. Yolsuzluk soruşturmasını kendisinin başlattığını söyleyen Yılmaz, Erdoğan'a da görevden alma kararının ardından "şükranlarını" sundu. Yılmaz'ın yerine Yönetim Kurulu Üyesi Cevdet Ceylan getirildi.

4 Yılda 1925 Kez Görev Değişikliği

- 2018 yılında, Cumhurbaşkanlığı kararıyla aralarında vali ve kaymakamların da yer aldığı 471 mülki idare amirinin görev yeri değiştirildi. 2019 yılına gelindiğinde bu kez 403 mülki idare amirinin görev yeri değişti. Mülki İdare Amirleri Atama Kararnamesi kapsamında Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki tüm ilçelere kaymakam ataması yapıldı. Bu kararnamede ayrıca İller Bankası'ndan Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'ne kadar çok sayıda kurumda görev değişikliği oldu.
- 2020 yılına gelindiğinde ise Erdoğan'ın imzasıyla bürokraside yine büyük yer değişiklikleri yaşandı. 2020'de 427 idare amirinin görev yeri değiştirildi. 2021 yılında ise aralarında kaymakamların ve emniyet mensuplarının da yer aldığı 624 kamu görevlisinin görev yeri değişti. Görev yeri değiştirilen ya da görevden alınan kamu görevlileri arasında rektörler, Kamu İktisadi Teşebbüsü yönetim kurulu üyeleri ile diğer kamu kurumu yöneticileri de yer aldı.
- Boğaziçi Üniversitesi Rektörlüğü'ne Erdoğan'ın kararı ile Melih Bulu atandı. Üniversitede aylar süren eylemin ardından Bulu'nun görevine son veren Erdoğan, yerine yine tartışmalı bir isim olan Naci İnci'yi atadı.

5 Bakanla Yollar Ayrıldı

- 2018 yılında resmen geçilen Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin ilk kabinesinde yer alan Berat Albayrak, Ruhsar Pekcan, Ziya Selçuk, Zehra Zümrüt Selçuk ve Mehmet Cahit Turhan, henüz dönem süreleri dolmadan görevden ayrılmak zorunda kaldı.

İŞİNE GELİNCE ATATÜRK!

İktidar, GKRY'nin okullarında okutulan ders kitabında Atatürk'ün yer aldığı bir sayfanın yırtılarak imha edilmesi yönünde okullara ve öğretmenlere, göstermelik tepki verdi. 19 Mayıs'ı, 23 Nisan'ı,..., Ulusal Bayram günlerini kutlamamak için türlü bahaneler uyduran, Atatürk ismini taşıyan statların tamamının adını Arena'ya çeviren iktidarın, Rumlarla "Atatürk" tartışmasına girişmesi inandırıcılık ve samimiyetten yoksun!

Geçtiğimiz hafta yerli-yabancı medyaya da yansıyan bir olayda **Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY)** okul yönetimlerine gönderdiği talimatla, İngilizce bir ders kitabında Atatürk'ün yer aldığı sayfanın yırtılarak kitaptan çıkarılmasını ve imha edilmesini istedi.

Doğal olarak bir ulusun tarihi liderine ve ulusal kurtuluş savaşıyla cumhuriyetin inşasına önderlik eden Atatürk'e yapılan bu saygısızlık ve uluslararası teamüllere aykırı tavır hepimizin tepkisini çekti. Atatürk ve Türkiye düşmanlığını sergileyen bu sığ milliyetçilik yaklaşımı kabul edilemez.

İktidardan da buna yönelik bazı tepkisel açıklamalar geldi. Ancak Rumlardan ders kitabından Atatürk'ü çıkartmasına, yer aldığı sayfayı yırtmasına gösterilen bu tepkinin samimiyetinin ve inandırıcılığının gerçekliği, iktidarın yıllardır sergilediği benzer tavırlar ve tutumlar karşısında sorgulanmayı gerektiriyor.

Son örneğini 30 Ağustos Zafer Bayramı'nda yaşadığımız gibi Diyanet İşleri Başkanlığı'nın tüm camilerde okunan hutbesinde Atatürk'e yer verilmediği gibi, daha önce de farklı ulusal bayram anmalarındaki hutbelerde, Milli Eğitim Bakanlığı'nın bazı ders kitaplarında Atatürk ve ulusal kurtuluş savaşımızın diğer kahramanları, Cumhuriyetin kurucuları hakkında benzer tavırlar sergilendi. Adları anılmadı.

Ulusal Bayram günlerindeki kutlamalar çeşitli bahanelerle, sudan gerekçelerle pek çok kez iptal edildi. Anıtkabir ziyaretleri yasaklandı.

Milli Eğitim Bakanlığı okullarda Andımızın okunmasına yasak getirdi.

Bu yasakla ilgili yürütmenin durdurulmasına itiraz eden bakanlık bir üst mahkemeye başvurarak, yasaklamayı Danıştay'da kesinleştirdi.

İstanbul'da, Ankara'da, Bursa'da, Adana'da ve neredeyse tüm illerde Atatürk adını taşıyan stadyumların isimleri Arena'ya dönüştürüldü.

Daha da güncel ve somut örnek İstanbul'da ülkemizin en büyük uluslararası havaalanı olarak yıllardır hizmet veren **Atatürk Havaalanı** kapatılıp, işletmecisinin sözleşme süresi dolmamasına rağmen 300 milyon Euro'yu aşan tutarda ödeme yapılarak faaliyeti durduruldu.

İleride yeniden açılması ihtimaline karşı pistlerin üzerine alelacele 45 günde **Sağlık Turizmi** bahanesiyle hastane inşa edildi.

Kıbrıslı Rumlardan, ders kitaplarından Atatürk'ü çıkarmak istemeleri kendileri açısından siyasi ve ulusal düşmanlığın bir yansımasıdır. Rumlara tepki gösteren iktidarın yıllardır bu konudaki tavrı ve icraatları, Atatürk'ü, milli mücadeleyi unutturma çabaları çok daha vahim!

İktidarın yargı bağımsızlığı, demokrasi, insan hakları, temel hak ve özgürlükler ve daha birçok konudaki söylem ile eylemlerinde samimiyetsiz olmaları gibi, Atatürk konusunda da GKRY'ye karşı sergilenen tepki de içtenlikten ve inandırıcılıktan yoksun, bir o kadar da göstermeliktir.

156 BİN ÇOCUK EĞİTİMDEN KOPTU

Milli Eğitim Bakanlığı'nın istatistiklerine göre önceki yıla kıyasla 2020-2021 eğitim-öğretim yılında öğrenci sayısı yaklaşık 156 bin azaldı.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) geçen günlerde yayımladığı istatistikler kaygıları haklı çıkardı. Covid-19 pandemisinin eğitime etkisini gösteren istatistiklere göre 2020-2021'de önceki yıla göre öğrenci sayısı 155 bin 938 azaldı. Özellikle okulöncesinde öğrenci sayısındaki düşüş dikkat çekti. Üstelik ortaöğretimde ve ilkokulda öğrenci sayısı artmasına rağmen bu tablo ortaya çıktı.

MEB'in verilerine göre 2019-2020'de okulöncesinde 1 milyon 629 bin olan öğrenci sayısı 2020-2021'de 1 milyon 225 bine geriledi. Öğrenci sayısındaki düşüş 404 bini buldu.

İlkokul düzeyinde ise öğrenci sayıları arttı. 2019-2020'de 5 milyon 279 bin olan ilkokul düzeyindeki öğrenci sayısı 2020-2021'de 5 milyon 328 bine yükseldi. İlkokul öğrencilerinin sayısındaki artış 49 bin olarak gerçekleşti.

Ortaokul düzeyinde ise okulöncesi gibi öğrenci sayıları azaldı. 2019-2020'de 5 milyon 701 bin olan ortaokul öğrencisi sayısı 2020-2021'de 5 milyon 212 bine geriledi. Öğrenci sayısı tam 489 bin azaldı.

Lise düzeyinde ise ilkokulda olduğu gibi öğrenci sayısı arttı. Bunda 4+4+4'ün ilk başladığı sene küçük yaştaki öğrencilerin başlaması da etkili oldu. 2019-2020'de 5 milyon 630 bin olan lise öğrencisi sayısı 2020-2021'de 6 milyon 318 bine yükseldi. Aradaki fark 688 bin oldu.

Türk Eğitim Derneği'nin düşünce kuruluşu olan Tedmem'in 2020 yılına ait değerlendirme raporunda temel eğitim ve ortaöğretimin toplamında yaklaşık 160 bin öğrencinin okulu terk etme riski bulunduğu ifade edilmişti. MEB'in verileriyle Tedmem'in raporundaki rakam arasında yalnızca 4 bin farkın olması dikkat çekti.

MEB'in verileri okullaşma oranındaki gerilemeyi de gözler önüne sermişti. 2019-2020 eğitim öğretim yılında beş yaş grubunda yüzde 71,22 olan okulöncesindeki net okullaşma oranı, 2020-2021 eğitim öğretim yılında yüzde 56,89'a gerilemişti. Benzer bir gerileme ilkokul kademesinde de yaşandı. 2019-2020 eğitim öğretim yılında ilkokul kademesinde yüzde 93,62 olan net okullaşma oranı 2020-2021 eğitim öğretim yılında yüzde 93,23 ile ifade edildi.

Ortaokuldaki okullaşma oranlarında da dramatik bir düşüş görüldü. 2019-2020'de yüzde 95,90 olan okullaşma oranı 2020-2021'de yüzde 88,85'e düştü.

Okulöncesi, ilkokul ve ortaokul kademesindeki düşüşe karşın lise kademesindeki okullaşma oranı az da olsa arttı. Liselerde okullaşma oranı 2020-2021'de yüzde 87,79'a çıktı.

Verileri değerlendiren Eğitim Uzmanı Ali Taştan, öğrencilerin birçoğunun ne açıköğretimde ne de örgün eğitimde bulunduğunu söyledi. "Bu çocuklar nerede?" diye soran Taştan, şöyle konuştu: "Ortaokulda şöyle bir sıkıntı var, okullaşma oranı yüzde 88'e kadar geriledi. Bu ciddi bir sorun. Çünkü ortaokul düzeyinde her yüz öğrenciden 12'si okullarda yok. Açık ortaokullarda da yoklar. Bu çocuklar nerede? İlkokulda da okullaşma oranı ciddi anlamda azalmış. 4+4+4 zorunlu olalı dokuz yıl oldu, bu dokuz yıl içerisinde liselerde okullaşma oranının yüzde yüze yaklaşması gerekirken hala yüzde 87'de."

Liselerde her 100 öğrenciden 13'ünün eğitim öğretimin dışında olduğunu söyleyen Taştan, "MEB de bu çocukların nerede olduğunu bilmiyor. 1 milyonun üzerinde öğrencinin hem açık okullarda hem de örgün eğitimde olmadığını görüyoruz. Gelişmemiş, bilimi takip edememiş ülkelerin okullaşma oranları düzeyindeyiz. Eğitim sistemimizin en büyük sorunlarından biri de okullaşamama sorunu. MEB'in bu çocukların nerede olduğuna dair bir kaygı duyduğunu düşünmüyorum" ifadelerini kullandı.

155.938
Öğrenci sayısındaki
toplama azalma

489 bin
Ortaokul düzeyinde
azalan öğrenci sayısı

404 bin
Okulöncesinde azalan
öğrenci sayısı

ÖZEL OKUL BALONU PATLAMAK ÜZERE

MEB'in teşvikleriyle şişen özel okulların sayısı azalıyor. MEB'in yayımladığı verilere göre özel okul sayısı 428 azalırken öğrenci sayısı da 158 bin 313 geriledi. Eski bakan Selçuk 938 özel okulun kapandığını açıklamıştı.

AKP iktidarının 4+4+4 sistemine geçildiği günden beri teşviklerle özendirildiği özel okullar ciddi darbe yedi. Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) verilerine göre pandemi nedeniyle kapalı oldukları dönemde dahi velilerden aldıkları, servis, yemekhane ve kırtasiye ücretlerini iade etmeyen özel okulların hem sayısı hem de buralarda eğitim

gören öğrenci azaldı. Özellikle okulöncesindeki okul ve öğrenci sayısındaki düşüş dikkat çekerken yalnızca özel ilkokullarda okul sayısı arttı. Okulöncesinde okul sayısı 400'e yakın azalırken öğrenci sayısı da önceki yıla göre yaklaşık 100 bin geriledi. Düşüş diğer kademelerde de yaşandı.

Okulöncesinde diğer kademelerden farklı olarak geçen yıl uzun süre yüz yüze eğitim yapılmasına rağmen 6 bin 914 okul sayısı 6 bin 520'ye geriledi. Okul sayısındaki düşüşe paralel olarak öğrenci sayısında da ciddi bir düşüş yaşandı. 289 bin 213 olan öğrenci sayısı 193 bin 518'e düştü.

İlkokul ise özel okullar arasında okul sayısının arttığı tek kademe oldu. Okul sayısı artsa da öğrenci sayısında bu kademe de düşüş yaşandı. Bin 982 olan özel ilkokul sayısı 2 bin 49'a yükselirken buralarda eğitim gören sayısı ise 274 bin 18'den 269 bin 312'ye geriledi.

Özel ortaokullarda da okulöncesindeki gibi hem okul sayısında hem de öğrenci sayısında düşüş yaşandı. 2 bin 351 olan özel ortaokul sayısı bir yılda 2 bin 343'e geriledi. Öğrenci sayısı 30 binden fazla azaldı. Önceki yıl 347 bin 495 olan öğrenci sayısı MEB'in verilerine göre 2020-2021'de 311 bin 831'e düştü.

Ortaöğretimde de hem okul sayısında hem de öğrenci sayısında önceki yıla göre gerileme oldu. 3 bin 882 olan özel lise sayısı yüze yakın azalarak 3 bin 789'a düştü. Öğrenci sayısı ise yaklaşık 22 bin azaldı. 557 bin 472 olan öğrenci sayısı 535 bin 964'ye geriledi.

Toplamda ise 15 bin 129 olan okul sayısı 14 bin 701'e düşerken öğrenci sayısı ise 1 milyon 468 bin 918'den 1 milyon 310 bin 605'e düştü.

Eski Bakan 938 Okul Demişti

Eski Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk CHP Ankara Milletvekili Levent Gök'ün soru önermesine verdiği yanıtta kapanan özel okul sayısını açıklamıştı. Selçuk'un açıkladığı verilere göre; salgının etkili olduğu 2020 ve 2021'de 938 özel okul kapandı. 882 özel okul devir işlemi yaptığını aktaran Selçuk ayrıca kapanan ve devredilen okullardan yaklaşık 50 bin öğrencinin devlet okullarına geçtiğini, kapanma nedeniyle 4 bin 940 öğretmenin de işsiz kaldığını ifade etti.

Gerekli Denetimler Yapılmalı

Pandemide ücret iadelerini alamayan ve Özel Okul Velileri Platformu'nda bir araya gelen veliler taleplerini şöyle açıklamıştı:

- Tavan zam oranlarının belirlenmesinde yıllık tüfe artış oranıyla sınırlandırılmalı.
- Uzaktan eğitim döneminde kullanılmayan yemek, servis gibi durumların iadeleri hızla ve tek seferde yapılmalı.
- Her eğitim öğretim yılı başında fahiş fiyatla sunulan ve alınması zorunlu tutulan kitap, kırtasiye gibi eğitim materyalleri makul şekilde fiyatlandırılmalı, zorunluluk uygulamasına son verilmeli.
- Nakiller, telafi eğitimleri, uzaktan ve yüz yüze eğitim gibi bakanlık kararları özel okul çıkarları ve kayıt yenileme dönemlerine göre gözetilmemeli.
- Uzaktan eğitime uygulanacak indirim oranı, günlük/haftalık ders saatleri ve süreleri, materyalleri, uygulanacak platform ve eğitim yaklaşımı gibi detaylar netleştirilmeli.
- Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği ihlal edilerek kayıt koşulu olarak dayatılan zorunlu yemek hizmeti uygulamasına karşı gerekli denetim ve cezalandırmalar uygulanmalı.

SINIFLAR KALABALIK, TEMİZLİK PERSONELİ YOK

Böyle giderse okullar kapanır

Salgına karşı önlemlerin maske ve dezenfektandan öteye gitmediği okullar hastalığa davetiye çıkarıyor. Yedi kentin sendika temsilcileri, "Personel eksik, sınıflar kalabalık. Böyle giderse yüz yüze eğitim sürmez" dedi.

Covid-19 salgını gölgesinde başlayan yüz yüze eğitimde ikinci hafta bugün tamamlandı. MEB'in, "Okullarda Covid-19 tedbirleri" kapsamında açıkladığı önlemler kağıt üzerinde kalırken kalabalık sınıflar, temizlik personeli eksikliği ve hijyen sorunları, iki haftaya damgasını vurdu. BirGün'e konuşan yedi kentin sendika temsilcileri, "Önlemler dezenfektan ve maskeden öteye gitmiyor. Böyle giderse yüz yüze eğitim sürdürülemez" dedi.

6 Eylül'de başlayan yüz yüze eğitimde, salgına karşı öğrenci ve öğretmenler büyük ölçüde savunmasız bırakıldı. Eğitimcilerin, velilerin ve öğrencilerin, "Yüz yüze eğitimin kalıcı olması için önlemler alınsın" talebine karşın çok sayıda okulda hijyen koşulları sağlanmadı.

İŞKUR aracılığıyla okullarda görevlendirilen temizlik personelinin büyük bölümü iş başı yapmak için 1 Ekim'i beklerken temizlik görevlisi bulunan okullar ise görevli sayısının yetersizliğinden yakındı. Sendika temsilcilerine göre, okullardaki mevcut sorunlar, Covid-19 salgını sürecinde de çözülmedi. MEB'in gündeminde olduğu öne sürülen ikili eğitimin de sorunu çözemeyeceğini kaydeden eğitimciler, "Okullara ayrılan kaynağın artırılması, MEB'in salgına karşı önlemleri bizzat kendi eliyle yürütmesi gerekir" diye konuştu.

Özellikle üç büyük kent Ankara, İstanbul ve İzmir başta olmak üzere, hemen her kentte okullarda alarm zilleri çalarken eğitimciler, "Yüz yüze eğitimin önemini biliyoruz ve sürdürülebilir olmasını istiyoruz. MEB, çocuklarımızın geleceği için daha somut önlemler alsın" çağrısında bulundu.

Ankara: Mesafe Korunamıyor

Ankara'nın kalbi konumundaki Çankaya ilçesindeki bir okulda görev yapan öğretmenin anlattığına göre, okullardaki önlemler dezenfektan ve maskeden öteye taşınmadı. Okullarda yeterli havalandırma sağlanamazken temizlik personeli sayısı da yetersiz kaldı. Öğrenci yoğunluğunun çok fazla olduğu kentteki okullarda öğrenciler arasındaki fiziki mesafeyi sağlamak, neredeyse imkansız hale geldi. Tüm Türkiye'de olduğu gibi Ankara'daki okullarda da Covid-19'a karşı sorumluluk, okul yönetimlerine bırakıldı.

İzmir: Okullar Temiz Değil

İzmir'de 50'den fazla sınıf karantinaya alındı. Onlarca öğretmenin Covid-19 pozitif olduğu kentte 300'e yakın öğrenci salgına yakalandı. İŞKUR aracılığıyla okullarda görevlendirilen temizlik personeli ise gerekli hijyen koşullarını sağlamanın uzağında kaldı. Eğitim Sen İzmir 1 No'lu Şube Başkanı Necip Vardal, şu bilgileri verdi:

"Önlemler maske ve dezenfektana indirgenmiş durumda. Ek derslik, ek öğretmen ataması, havalandırma konularında herhangi bir çalışma yok. Bu şekilde salgınla mücadele etmek mümkün görünmüyor. Deprem ardından kentte toplam 83 hasarlı okul tespit edildi. Bu okullar başka okullar ile birleştirildi. İkili eğitime geçildi ancak sabahçı ve öğlenci öğrencilerin değişimi sırasında temizlik yapılması mümkün değil."

İstanbul: Sorun Büyüyor

Türkiye'nin en kalabalık kenti İstanbul'da da yüz yüze eğitim, birçok okulda güçlükle sürdürülebiliyor. Yüz yüze eğitimin henüz ilk haftasında peş peşe vaka ve karantina haberlerinin geldiği kentte onlarca sınıfta uzaktan eğitime geçildi. Devlet okullarındaki önlemleri yetersiz bulan veliler, çocuklarını özel okula kaydettirebilmek için adeta sıraya girdi. İstanbul'un sosyoekonomik açıdan dezavantajlı bölgelerinde bulunan bazı okullarda sınıf mevcutları 35'e kadar çıktı. Dezenfektan ve maske, salgına karşı tek önlem olarak sunulurken okul idarecileri yalnız bırakıldıklarını belirterek isyan etti. Veliler, tedbirlerin yetersizliği nedeniyle öğretmenleri ve okul müdürlerini suçlarken eğitimciler, "MEB elini taşın altına sokmalı, sorumluluğu üstlenmeli" dedi.

Antep: Pandemi Yokmuş Gibi

Eğitim Sen Antep Şube Başkanı Ömer Parlakçı, kentte 60 kişilik sınıflar olduğunu söyledi. Okullara hizmetli atanmadığını, yeterli önlemin alınmadığını ifade eden Parlakçı, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Ders sürelerinin kısaltılmasını istiyoruz. Böyle giderse kısa bir süre sonra okulları kapatmak zorunda kalacağız. Yüz yüze eğitimi önemsiyoruz ama bu şekilde sürdürülemeyeceğini biliyoruz. Okullara sağlıkçı ve temizlik personeli atanmasını istiyoruz. Eğitim, pandemi yokmuş gibi devam ediyor."

Samsun: Temizliği Müdür Yapıyor

Eğitim Sen Samsun Şube Başkanı Arzu Topaloğlu, deprem güçlendirme çalışmaları nedeniyle birleştirilen okullarda önceliğin Covid-19 değil, "Yerleşme telaşı" olduğunu söyledi. Covid-19 önlemlerinin okullarda uygulanmadığını anlatan Topaloğlu, "Birçok okulda okul müdürleri, öğretmenler temizlik işleri yapmak zorunda kalıyor. Temizlik personeli ya yok ya da sayıları az" diyerek tehlikeye dikkati çekti. Topaloğlu'nun verdiği bilgiye göre, Samsun'da 30 sınıfta karantina uygulanırken 17 eğitim emekçisi, 33 öğrenci ve bir memur Covid-19 hastalığına yakalandı.

Edirne: Önlemler Yetersiz

Edirne’de de derslerin 30-35 kişilik sınıflarda yapıldığı öğrenildi. Yüz yüze eğitimin, “Salgın yokmuşçasına” devam ettiğini söyleyen Veli-Der Edirne Şube Başkanı Özer Demir, şunları anlattı:

“Okullardaki temizlik işleri taşeron aracılığıyla yapılıyor. İŞKUR’dan gelen personelle temizlik sürdürülmeye çalışılıyor. Okullarda temizlik personeli konusunda ciddi sorunlar yaşanıyor. Normal zamanda bile alınması gereken önlemler, salgın koşullarında dahi alınmıyor. Okullardaki hizmetlilerin kadrolu olması gerekiyor. Derslik sayısının artırılması gerekiyor. Tüm 12 yaş ve üzerindeki çocuklarımızı aşı olmaya davet ediyoruz.”

Tunceli: Önlemler Lafta Kaldı

Eğitim Sen Dersim Şube Sekreteri Raife Yılmaz da deprem güçlendirme çalışmaları nedeniyle okulların birleştirilmesinin yeni sorunlar doğurduğunu kaydetti. Tunceli’deki okullarda da temizlik personeli sorunu olduğunu söyleyen Yılmaz, “Bakanlık, ‘Günde iki defa ateş ölçümü yapılacak’ diyor ama bunun için bir personel vermiyor. Bu görev, nöbetçi öğretmenlere yıkılmaya çalışılıyor. Onlar da bu işe yetişemiyor” ifadelerini kullandı.

VALİZ HAZIR AMA KALACAK YER YOK

Üniversitelerin açılmasıyla öğrencilerin barınma sorunu kaosa dönüştü. Devlet yurtlarında kapasite yok. Hâlâ kalacak yer bulamayan öğrenciler fiyatlardan şikâyetçi. Kamuya ait misafirhanelerin yurt olması talep ediliyor.

Öğrenciler bir buçuk yılın ardından okullara dönmeye başladı. Ancak hiçbir şey eskisi gibi değil. 2019 yılının Mart ayında açıklanan ilk koronavirüs vakasının ardından ani kararlar kaldıkları evleri ve yurtları apar topar boşaltmak zorunda kalan öğrenciler, uzun aranın ardından üniversitelerin yolunu tuttu. İlk iş ise barınacak bir yer bulmak. Ancak bu pek kolay değil. Okudukları kentlere dönen öğrencilere bir de yeni üniversiteliler eklenince barınacak yer bulmak tam bir kaosa dönüştü.

Yükseköğretim Kurumu’nun verilerine göre 2021-2022 eğitim döneminde ülke genelinde önlisans ve lisans olmak üzere toplam 7 milyon 791 bin 280 üniversite öğrencisi var. Bu öğrencilerin bir kısmı devlet yurtlarına bir kısmı özel yurtlara yöneliyor. Bu tercihlerin dışında bir de ev ve apart seçenekleri bulunuyor. Fakat son günlerde bu seçeneklerin hepsi birbirinden zor. Artan kiralar ve yurt fiyatları, öğrencileri zora düşürürken durumu fırsata çeviren kimi emlakçılar ve ev sahipleri ise tek göz oda için fahiş fiyatlar teklif etmeye başladı. Evlerin astarı yüzünden pahalı hale gelmesi nedeniyle yurtlara yönelen öğrenciler bu sefer de yüksek yurt fiyatlarıyla karşılaşılıyor.

Devlet Yurtlarının Kontenjanları Yetersiz

Kredi ve Yurtlar Kurumu’na (KYK) bağlı yurtlar yetersiz. AKP iktidarı her ile bir üniversite planını hayata geçirmiş olsa da bu öğrencilerin barınması için aynı çabayı göstermedi. Yaklaşık 8 milyon öğrencinin bulunduğu ülkede KYK’ye bağlı sadece 750 civarında yurt bulunduğu ve 700 binin üzerinde kapasitesi olduğu ifade ediliyor. Devlet yurtlarının fiyatları özel yurtlara göre bir miktar daha ucuz. Bakanlık, yurtları fiziksel özellikleri ve barınma durumuna göre 6 kategoriye ayırıyor ve yurt ücretleri de bu kategorilere göre farklılık gösteriyor. Kategorilerine göre öğrenciler bu yıl, 275 TL ile 450 TL arasında ücret ödeyecekler. Kuzey Kıbrıs’ta bulunan devlet yurtlarının ücreti ise 600 TL olarak belirlendi.

Yurtlara yeni yerleşen öğrencilerin ödemesi gereken güvence bedeli ise, yurdun kategorisine göre 376 TL ile 615 TL arasında değişiyor. Kuzey Kıbrıs’ta yurtlara yerleşen yeni öğrenciler ise 820 TL güvence bedeli ödeyecekler.

4 Bin Tane Özel İşletme Var

Gençlik ve Spor Bakanlığı’na bağlı yaklaşık 4 bin özel yurt var. Bu yurtların içerisinde çeşitli vakıf ve cemaatlere ait yurtlar da bulunuyor. Bu yurtların öğrenciler için ne kadar güvenilir olduğu tartışılma konusuyken barınma sorununu çözemeyen çok sayıda öğrenci bu cemaatlerin yurduna mecbur bırakılıyor.

Tüm Yurt İşverenleri Sendikası (TÜYİSEN) Yönetim Kurulu Üyesi ve Basın Sözcüsü Funda Gökgele’ye göre Pandemi döneminde ekonomik destek alamayan çok sayıda özel yurt kepenk kapatmak zorunda kaldı. Buna dair bilançosunun henüz açığa çıkmadığını söyleyen Gökgele, “Bir yurdun kapanması neredeyse bir yıl kadar zaman alıyor. Bu nedenle net konuşmak pek mümkün değil. Ancak bu yıl en az 200-250 yurdun kapanışını alacağız gibi duruyor. Yüzde 30’luk bir kapanma olduğunu düşünüyoruz. 2022 Haziran ayında bu netlik kazanacak” ifadelerini kullandı. Gökgele, yurt konusunda belediyelerin yapmış olduğu çalışmaların dikkat çekici olduğunu vurguluyor.

Özel Yurtların Yüzde 70'i Doldu

Bu yıl yaşanan yığılma nedeniyle yurt sorununun yaşandığını belirten Gökgele, denetimsiz ve kaçak yurtların artacağını söyleyerek "Bu yıl anormal derecede öğrenciden dolayı biz de hizmet edemiyoruz. Böylece kaçak çalışan otel ve pansiyonlar var. Daha acısı şu; Bir kişi gidiyor bir ev kiriliyor. İçinde 4 odasını birer birer yataklarla döşemiş içini kiriliyor. Denetim mekanizması yok. Aileler çaresizlik içerisinde böyle şeylere evet, demek zorunda kalıyor" diyor.

Bu dönem öğrencilerin hâlâ şaşkın ve kararsız olduğunu söyleyen Gökgele, ikinci dönem çok daha büyük sıkıntıların doğabileceğini vurguladı: "Bu dönem gelmeyen öğrenciler ikinci dönem geldiklerinde hiç yer bulamayacaklar şu an özel yurtların yüzde 70'i dolmuş durumda."

Misafirhaneler Öğrencilere Açılmalı

Gökgele, devletin bu durum karşısında adım atması gerektiğini vurguluyor. Özellikle denetimlerin artması gerektiğini vurgulayan Gökgele, kamu misafirhanelerinin yurt olarak kullanılması ve öğrencilerin hizmetine açılması gerektiğine dikkat çekiyor:

"Gerekirse misafir evler kullanılmalı. Devlet Su İşleri var Ordu Evleri var, Polis Evleri var, Öğretmen Evleri var. En azından bu yıl için düzenleme yapılmalı. Otellerden hizmet satın alınabilir. Öğretmen evini çevirelim öğrenci yurduna. Ama özel sektörde bugünden yarına bir yer açamazsınız."

Özel yurtların da zor durumda olduğunu söyleyen Gökgele, "Ben şimdi sezon başında masraf yapıyorum 30-40 bin liralık malzeme alıyorum. Yarın devlet okulları kapattık derse ne yapacağız? Özel yurt işletmeleri öğrencilerden daha çok korkuyor" şeklinde konuşuyor.

Yurt Fiyatları Ayda 3 Bin Lirayı Buluyor

Yurt fiyatlarındaki artış ile ilgili değerlendirme yapan Gökgele, şunları söylüyor:

"Pandemi öncesi 15 bin lira olan bir yurt. Bunun içerirse kahvaltı ve akşam yemeği olanlar da var. Geçen yıl eylül ayında zam yaptılar, 15 bin liralık yurt 18 bin lira oldu. Ancak okullar açılmadı, öğrenci gelmedi. Bu yıl yeniden zam yapıldı 18 bin liralık yurt oldu 20-21 bin lira. Ama sadece yurt fiyatları artmadı. 1 lira olan ulaşım olmuş 4 lira. Gıda fiyatlarına bakalım. Gıda fiyatlarına bakalım yüzde 80 zamlı alıyoruz biz bugün malzemelerimizi. Bizim de kiralamız arttı."

Gökgele, özel bir yurttan aylık 2 bin ila 3 bin lira arasında kalınabildiğini belirtiyor.

Okul Açıldı Açılacak Kalacak Yer Yok

Kalacak yer sorunu giderek büyüyor. Özellikle kent merkezine uzak kampüsü olan üniversitelerin yakınlarında yurt ve ev bulmak çok zor. Geçen yıl İstanbul Tuzla'da bulunan Piri Reis Üniversitesi'ni kazanan İlgin Bican Sönmez da 4 Ekim'de okulunun açılacak olmasına rağmen henüz barınma sorununu halledebilmiş değil. Okulunun yüz yüze eğitim ile ilgili net bir açıklama yapmaması nedeniyle ev ve yurt arama sürecinin geciktiğini söyleyen Sönmez, "Okulu yazarken de ev tutma fikrimiz vardı ama o zaman bu denli pahalı değildi fiyatlar. Site içerisinde bakımlı 1+1 evler bin liraydı ve hesaplara göre bütçemizi de zorlamayacaktı ama bu sene o baktığımız evler 2 bin -2 bin 500 arasında ve aidatları çok yüksek" diyor.

Okulun yakınlarında KYK yurdunun olmadığını söyleyen Sönmez, en yakın devlet yurdunun en az 60 km uzaklıkta olduğunu dikkat çekiyor: "KYK'ye başvurmamamın sebebi şu: Anadolu yakasında 5 tane KYK yurdu var sanırım ve yalnızca 2 tanesi kız yurdu. Bana en yakın yurt ise en az 60 km uzaklıkta. Özel yurt aradık, birkaç tane bulduk. En son aradığının fiyatı 2 bin 700 TL'yd. İki kişilik odalar, ısınma, internet, elektrik ve kahvaltı dâhil. Hem fiyat fazla hem de kadın öğrenci kontenjanları dolu."

3 Kişilik Bir Öğrenci Evinin Yıllık Ortalama Maliyeti

TÜYİSEN'in hesaplamasına göre 2 bin lira kirası olan bir evin 3 öğrenci başına düşen yıllık masrafları şöyle:

KİRA	8.000 lira	EMLAKÇI KOMİSYONU	666 lira
AİDAT	600 lira	ELEKTRİK FATURASI	1.200 lira
SU FATURASI	240 lira	ISINMA	400 lira
İNTERNET	300 lira	KAHVALTI+AKŞAM YEMEĞİ	8.860 lira

Yaşamak Kâr Etmekten Üstündür, Barınma Haktır!

Barınma sorunu öğrencileri de isyan ettirdi.

EĞİTİMDE MAKAS İYİCE AÇILDI

Devlet ile özel okullar arasındaki farkı ortaya koyan resmi verilere göre, özel okulöncesi kurumlarında 7 olan derslik başına düşen öğrenci devlette 50'ye, özel ortaokullarda ise 11 olan derslik başına düşen öğrenci devlette 28'e çıktı.

Milli Eğitim Bakanlığı'nca yayımlanan örgün eğitim istatistikleri, özel okullar ile devlet okulları arasındaki uçurumun daha da büyüdüğünü ortaya koydu. Devlet liselerinde 25 olan derslik başına düşen öğrenci sayısı özellerde 10 oldu. Özel okulöncesi kurumlarda derslik başına 7 öğrenci düşerken devlet okullarında bu sayı 50'ye kadar çıkıyor.

AKP iktidarı eğitimde en çok yatırımı imam hatiplere ve özel okullara yaptı. Eğitimde yaşanan çöküş özel okulları zorunlu adres haline getirdi. Kamusal eğitimin düşen kalitesi nedeniyle imkânı olan veliler özel okulları tercih etti. Özellikle 4+4+4 sistemine geçilmesiyle birlikte özel okullar en görkemli dönemlerini yaşadı. 2012-2013 yılında uygulanmaya başlanan 4+4+4'ün ilk yılında 5 bin 942 olan özel okul sayısı, iki katı aşkın bir artışla 2019-2020 yılında 13 bin 870'e yükseldi. Öğrenci sayısı ise 613 bin 64'ten 1 milyon 468 bin 198'e fırladı.

İktidarın özel okulları önceleyen eğitim politikası, devlet okulları ile özel okullar arasındaki makasın da giderek daha da açılmasına yol açtı. MEB'in 2020-2021 yılına ilişkin örgün eğitim istatistikleri de aradaki uçurumu ortaya koydu. Resmi verilere göre, 2021 itibarıyla devlet liselerinde derslik başına 25,1 olarak düşen öğrenci sayısı özel liselerde 10,5 olarak kaydedildi.

Devlet ve özel liseler arasındaki farkı ortaya koyan tablonun bir benzeri ortaokul, ilkokul ve okulöncesi kademelerinde de yaşandı. Devlete ait ortaokullarda 28,5 olan derslik başına düşen öğrenci sayısı özel ortaokullarda 10,6 olarak kayıtlara geçti.

İlkokul kademesinde özel ile devlet kurumları arasındaki fark da dikkati çekti. Verilere göre, özel okullarda 10,6 olan derslik başına düşen öğrenci sayısı devlet okullarında derslik başına 28,5 öğrenciye kadar çıktı.

Özel ile devlet kurumları arasındaki en belirgin fark ise okulöncesi kademesinde görüldü. Okulöncesi devlet kurumlarında derslik başına 49,8 öğrenci düşerken özel okulöncesi kurumlarda bu sayının yalnızca 7 olduğu belirtildi.

7 Milyon Öğrenci Kalabalık Sınıflarda

Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer dahi kalabalık sınıflardan şikâyetçi. Önceki gün MEB'in resmi web sayfasında yer verilen habere göre, Özer 850 bin şubeden yüzde 26'sında şube başına düşen öğrenci sayısının 31'den daha fazla olduğunu açıkladı. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi ve Evrensel Yazarı Prof. Dr. Adnan Gümüş'e göre bu oran 7 milyonu aşkın öğrenciye denk geliyor. Gümüş, "Bakanın açıklamasına bakılırsa; 2021-

2022 eğitim-öğretim yılı eylül itibariyle okullarda güncel şube sayısı toplam 850.000. Bu şubelerden yüzde 56'sında şube başına 25 veya daha az öğrenci, yüzde 18'inde de şube başına 26-30 öğrenci bulunuyor" dedi.

Geriyse şubelerin yüzde 26'sı yani 221 bin şubenin kaldığını belirten Prof. Dr. Gümüş, "Bu 221 bin şubede, şube başına 31 ve daha fazla öğrenci bulunduğuna göre şube başına ortalama 35 öğrenci üzerinden çarpınca 7 milyon 735 bin öğrenci ediyor" dedi.

MEB İSTATİSTİKLERİ İLE EĞİTİM

2020-2021 eğitim öğretim yılının istatistikleri 11.09.2021 tarihinde yayımlanmıştır.

- ✓ Okul sayısı (Resmi+özel+açık) 67.125. (2019-2020: 68.589)
- ✓ Resmi (Devlet) okulların sayısı 53.620. (2019-2020: 54.715)
- ✓ Özel okul sayısı 13.501. (2019-2020: 13.870)

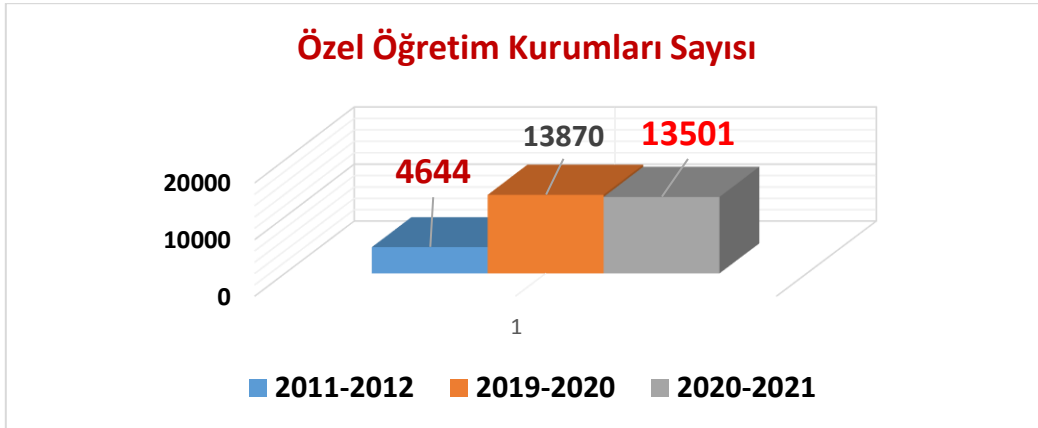
Resmi-özel öğretim kurumlarının sayısı AZALİYOR....

Örgün eğitim kapsamındaki öğrenci sayısı 18.241.881 den 18.085.943'e gerilemiştir. Resmi okullardaki öğrenci sayısı 15.189.878'den 15.194.574'e yükselmiş, özel öğretim kurumlarında ise 1.468.198'den 1.310.605'e gerilemiştir.

Derslik Sayısı...

Devlet okullarındaki toplam derslik sayısı 588.010'dan 593.632'ye yükselmiştir. Artış sadece 5.624'tür. Salgına rağmen yapılan derslik sayısı ihtiyacı karşılamamanın çok ötesinde kalmıştır.

Grafik 1. 2011-2012, 2020-2021 Özel Öğretim Kurumları Sayısı

4+4+4 süreci öncesi 4.664 olan Özel Öğretim Kurumu sayısı 2019-2020 eğitim öğretim yılında 13 bin 870'e yükselmiş, 2020-2021 eğitim öğretim yılında ise bu sayı 13 bin 501'e gerilemiştir. Özel okulların öğrenci sayısı 2011-2012 eğitim öğretim döneminde 535.788 iken 2020-2021 eğitim öğretim yılında 1.310.605'e yükselmiştir. Ancak geçtiğimiz yıla göre özel öğretim kurumlarının öğrenci sayısı 1.468.198'den 1.310.605'e gerilemiştir. Başka bir ifade ile özel okulların öğrenci sayısı son bir yılda 157.593 azalmıştır.

Öğretmen sayısı...

Geçtiğimiz yıla göre resmi okullarda öğretmen artışı sadece 7.154 olarak gerçekleşti.

Toplam(resmi+özel): 1.112.305

Resmi: 950.090 (68.598'i sözleşmeli öğretmen)

Özel: 162.215

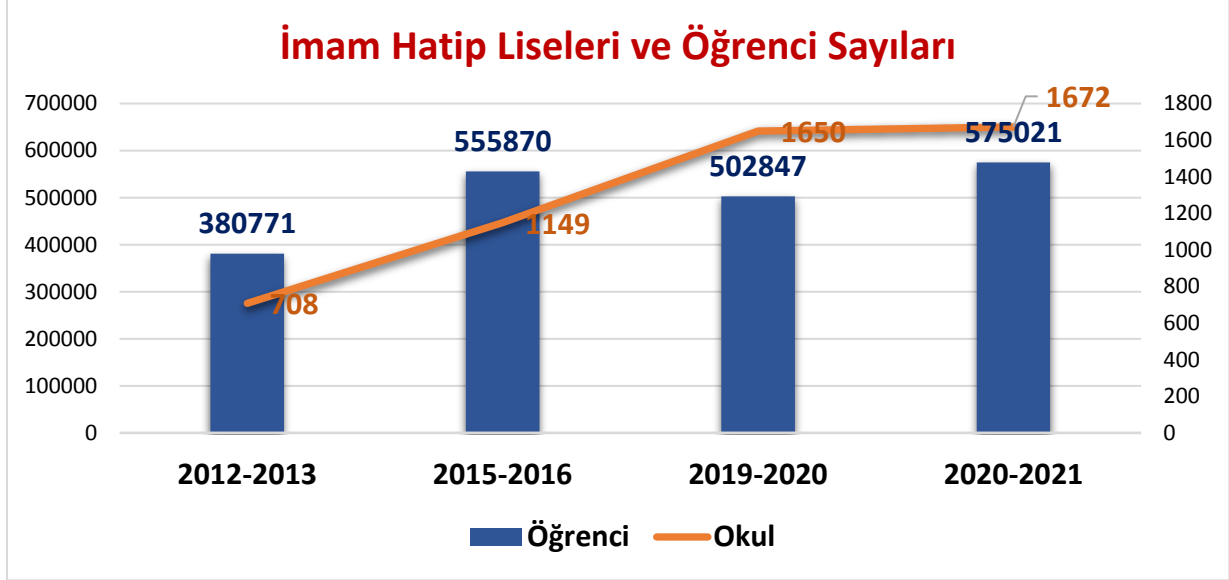
Resmi kurumlarda çalışan öğretmen sayısı geçtiğimiz yıl 942.936 iken 2020-2021 eğitim öğretim yılında 950.090'a yükselmiştir. Salgın sürecine rağmen artış oranı ihtiyacı karşılamaktan çok uzakta kalmıştır.

- ✓ Resmi ilkökul sayısı 22.808'den 22.527'ye gerilemiştir. Özel ilkökul sayısı ise 1982'den 2.049'a yükselmiştir.

- ✓ Resmi ortaokul sayısı 16.916'dan 16.681'e, özel ortaokul sayısı ise 2.351'den 2.343'e gerilemiştir.
- ✓ Resmi ortaöğretim kurumlarının sayısı 9.161'den 9.180'e yükselmiş, özel lise sayısı ise 3.882'den 3.789'a gerilemiştir.

Anadolu İmam Hatip Liseleri...

Grafik 2. Anadolu İmam Hatip Liseleri ve Öğrenci Sayıları (2012-2013, 2020-2021)

2012-2013 eğitim öğretim yılında 708 olan Anadolu İmam Hatip Lisesi sayısı 1.672'ye öğrenci sayısı ise 380.771'den 575.021'e yükselmiştir. Derslik sayısı 2012-2013 eğitim öğretim yılında 12903 'ten 36.661'e yükselmiştir.

2018-2019 eğitim öğretim yılında 3.394 olan imam hatip ortaokulu sayısı 2019-2020'de 3.437 olan imam hatip ortaokulu sayısı 3.427'ye, 777.439 olan öğrenci sayısı ise 714.297'ye gerilemiştir.

Yatılı okullar...

Tablo 1. Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Sayısal Durumu

Okul/Öğrenci	2002	2006	2016	2019	2020	2021
Okul	521	603	341	304	302	286
Öğrenci	278.448	282.134	94.455	70.437	65.637	57.050

Bir önceki yıl 302 olan yatılı bölge ortaokulu sayısı 286'ya öğrenci sayısı ise 65.637'den 57.050'ye gerilemiştir. Geriye dönüp baktığımızda, 2002 yılından bu yana yatılı okulların sayısında %40,1, öğrenci sayısında ise %79,51 oranında azalma meydana gelmiştir.

Taşınmalı eğitim...

Tablo 2. Taşınmalı Eğitim 2014-2015, 2019-2020

Yıl	Taşınılan Merkez Okul Sayısı (İlk-ort-lise)	Taşınan Okulsuz Okul ve Taşınan Okul ve Yerleşim Birimi Sayısı	Taşınan Toplam Öğrenci Sayısı (İlk-ort-lise)
2014-2015	15.397	54.126	1.325.999
2017-2018	17.245	43.405	1.242.786

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU
MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

2018-2019	17.234	42.351	1.218.581
2019-2020	17.198	42.210	1.152.520
2020-2021	17.170	41.845	1.172.646

2019-2020 eğitim öğretim yılında taşınmalı eğitim kapsamındaki taşınan okul sayısı 17.198 iken, 2020-2021 eğitim öğretim yılında 17.170'ye gerilemiş, öğrenci sayısı ise tüm kademelerde 1.152.520'den 1.172.646'ya yükselmiştir.

Okullaşma...

Tablo 3. Okullaşma Oranları

Eğitim Düzeyi	1997-1998	2001-2002	2011/2012	2019-2020	2020/2021
	%	%	%	%	%
Okul Öncesi (5 Yaş)	-----	-----	65,69	70,39	56,89
İlkokul			98,67	93,62	93,23
Ortaokul	84,74	92,40		95,90	88,85
Ortaöğretim	37,87	48,11	67,37	85,01	87,93
Yükseköğretim	-----	-----	35,51	43,37	44,41

Kaynak: MEB, yapılan hesaplamalara Açık öğretim ortaokulu ve Açık liseler dahil edilmiştir.

MEB'in yayımladığı 2020-2021 yılı istatistiklerine göre;

4+4+4 eğitim modelinin uygulanmaya başlamasından bu yana;

- İlkokul düzeyinde okullaşma oranı %98,67'den %93,23'e,
- Ortaokul düzeyinde okullaşma oranı %98,67'den %88,85'e gerilemiştir.
- Ortaöğretim düzeyinde ise okullaşma oranı %67,37'den %87,93'e yükselmiştir.

İlkokul, ortaokul ve liselerin zorunlu eğitim kapsamında olmaları nedeniyle okullaşmanın yüzde yüz olmaması izah edilebilir bir durum değildir.

Geçtiğimiz yıla göre ortaokullarda gerçekleşen okullaşma oranı dikkat çekmektedir. 2019-2020 eğitim öğretim yılında %95,90 olan okullaşma oranı %88,85'e gerilemiştir. Geçtiğimiz yıl 5.701.564 olan ortaokul öğrenci sayısı 5.212.969'a gerilemiştir. Toplamda 488.595 öğrenci azalmıştır. Bu azalma 4+4+4'ün ilk uygulanmaya başlandığı dönemde küçük yaş gruplarının okula başlaması sonucu ortaya çıkmıştır. Ancak özellikle ortaokul düzeyinde okullaşma oranının yüzde 88'e gerilemesi açıklanabilir bir durum değildir.

Köy okulları...

- ✓ **AKP iktidarları boyunca yaklaşık 20 bin köy okulunun kapatıldığı tahmin ediliyor.**

Köy okulları ve öğrenci sayıları. (2019-2020, 2020-2021)

Okul/Öğrenci Yerleşim Yeri	Köylerdeki Okul Sayısı		Köylerdeki Öğrenci Sayısı	
	2019-2020	2020-2021	2019-2020	2020-2021
Okul Öncesi	4.855	3.897	101.873	69.217
İlkokul	5.574	5.363	271.196	261.101
Ortaokul	2.781	2.672	285.402	252.462
Ortaöğretim	225	226	34.108	40.015
Toplam	13.435	12.158	692.579	622.795

2002 yılında köy ilkokullarında 688 bin 270 öğrenci bulunmaktaydı. 2021’de bu sayının 261 bin 101’e gerilediği görülüyor. MEB verilerine baktığımız da 2020-2021 eğitim öğretim yılında köylerde 5 bin 363 ilkokul, 2 bin 672 ortaokul, 226 lise olduğu görülüyor. Toplam öğrenci sayısının (18.085.943) sadece 622.795’i (yüzde 3,44) köylerde bulunuyor.

HEKİMLERE ‘JET HIZI MUAYENE’ BASKISI

Sağlıkta dönüşümle birlikte jet hızına geçen muayene süreleri, hekimlerin tepkisine yol açıyor. DSÖ’nün 20 dakika olması gerektiğini söylediği muayene süreleri, Türkiye’de 5 dakikayla sınırlı tutulmak isteniyor.

AKP’nin her fırsatta “Sağlıkta çağ atladık” diye övündüğü Sağlıkta Dönüşüm Programı, ‘Jet hızıyla hasta bakma’ anlayışını da beraberinde getirdi. Hekimlerden Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS) randevularını 5 dakikada bir olacak şekilde düzenlemeleri, gün içerisinde 90 hasta bakmaları isteniyor. Beş dakikada sağlıklı bir muayene yapılamayacağını altını çizen hekimler ise Dünya Sağlık Örgütü’nün kriterlerini (DSÖ) işaret ediyor. Zira DSÖ’ye göre hekimin, hastanın sorununu dinleyip, onu muayene ederek doğru tanıyı koyması için gereken süre 20 dakika.

İlaç Yazıp Yolluyoruz

Taksim Eğitim Araştırma Hastanesi’nde görev yapan ve ismini vermek istemeyen bir hekim, öğlene kadar tam 35 hasta baktığını belirterek, “Hastayı ne dinleme ne de muayene etme şansımız oluyor” dedi. Kendilerine 5 dakikada bir hasta bakmaları konusunda yapılan baskılara dikkat çeken hekim, “Hastayı çağırmanız ve hastanın içeri girmesi zaten 1 dakika. Hemşire yok, sekreter yok, bunların hepsinin yükü yine biz hekimlerde. Tahlilleri görüp, ilaç yazıp göndermek dışında bir şey yapamıyoruz. Hasta odaya girdikten sonra geri kalan 4 dakikada bunları nasıl yapalım?” diye konuştu.

Yanlış Tanı Riski Var

Doğru tanı ve tedavi için muayenenin önemine vurgu yapan hekim, “5 dakikada yalnızca tahlillere bakılarak yapılan bir muayene, yanlış tanı koyma ihtimalini artırır. Hastayı dinleyemiyor, muayene edemiyorsun. Hâlbuki kalksan baksan belki de karnında kitle var” ifadelerini kullandı.

AKP’nin Sağlıkta Dönüşüm Programı’na ilişkin “Sistem patladı” değerlendirmesini yapan hekim, sözlerini şöyle tamamladı: “Birinci basamak sağlık hizmetini kaldırdılar. Koruyucu sağlık hizmetlerine hiç önem vermez oldular. Hastanelerde yığılma oldu. Az hekimle çok iş yapmaya çalıştıkları bu sistem de patladı.”

Türk Tabipleri Birliği (TTB) II. Başkanı Doç. Dr. Ali İhsan Ökten, “Sağlık Bakanlığı’nın veya hastane başhekimlerinin meslektaşlarımızdan 5 dakikada bir hasta bakmalarını istemesi, hasta hakları ve hekim haklarının yanında insan haklarına da aykırı” dedi. Ökten, yaptığı açıklamada şunları kaydetti: “DSÖ, bir hekimin hasta başına ayırması gereken süreyi 20 dakika olarak belirlemiştir. Bu süre, standart bir hasta bakma süresidir. Bazı branşlar için bu süre daha uzun olabileceken bazı branşlar için daha kısa olabilir. Ancak 5 dakikada sağlıklı bir hasta muayenesi mümkün değil.”

Beş dakikada muayene dayatmasının özen eksikliğine ve tıbbi uygulama hatalarına yol açabileceği uyarısında bulunan Ökten, “Bu kadar kısa bir sürede hekimler tarafından etkili bir muayene, teşhis ve tedavi gerçekleştirilemez. Bu durum hasta açısından yanlış teşhis ve tedavi, hekim açısından ise malpraktis, şikâyet ve şiddete kadar gidebilen bir dizi olumsuzluk demek” ifadelerini kullandı.

Böyle Sistem Dünyada Yok

“Sağlıkta Dönüşüm Projesi ile hastalar müşteri, hastaneler ticarethane oldu” diyen Ökten, sözlerini şöyle sürdürdü:

“Hekim başına bu kadar fazla hasta düşmesinin nedeni, uygulanan yanlış sağlık politikaları. Bu, iktidarın çok övündüğü Sağlıkta Dönüşüm Projesi’nin bir sonucu. Bu sisteme hasta lazım. Bu yüzden koruyucu sağlık sisteminden uzaklaşıldı. Aile Hekimliği sistemine geçildi; ancak oy kaygısı ile bu sistemin esas unsuru olan basamak sistemine geçilmedi. Bir günde bir hasta aile hekimine, devlet hastanesine, özel hastaneye veya üniversite hastanesine başvurabiliyor. Dünyada böyle sağlıksız bir sistem yok. Sistem, insanları iyileştirmek yerine hastalandırmak üzerine kurulu.”

Pandemiyle birlikte koruyucu sağlık hizmetlerinin ne kadar önemli olduğunun bir kez daha ortaya çıktığını belirten TTB İkinci Başkanı Doç. Dr. Ali İhsan Ökten, “Ama buna rağmen hâlâ ders çıkarmış değiliz” dedi.

MUĞLA’DA ORMAN BIRAKMAYACAKLAR

Orman yangınlarının üzerinden henüz bir ay geçmeden Muğla’nın farklı ilçelerindeki ormanlık alanlarda 7 adet maden, otel ve RES projesine ‘ÇED Gerekli Değildir’ veya ‘ÇED Olumlu’ raporu verildiği ortaya çıktı.

Türkiye’de yaz aylarında çıkan ve günlerce söndürülemeyen orman yangınlarından en çok etkilenen kent Muğla oldu. Kentte 29 Temmuz’da başlayan yangınlar kısa sürede Marmaris, Bodrum, Milas, Yatağan, Menteşe, Köyceğiz, Fethiye, Seydikemer ve Kavaklıdere ilçelerine yayıldı; iki haftada toplam 66 bin 231 hektar ormanlık alan kül oldu. Bu yangınların üstünden daha 1 ay geçmeden kentteki birçok ormanlık alanın ranta açıldığı ortaya çıktı. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, farklı ilçelerdeki orman alanlarında 7 adet maden, otel ve RES projesine ‘ÇED Gerekli Değildir’ ve ‘ÇED Olumlu’ raporları verdi.

Yanan Ormanda Otel

Marmaris İçmeler Mahallesi Kızılkum mevkiinde, Sinpaş Gayrimenkul Yatırım tarafından orman alanında kalan bölgede 205 odalı otel ve bin 407 adet devre mülk (konut) yapılması için bakanlık, 13 Ağustos’ta ‘ÇED gerekli değildir’ kararı verdi. Proje, 163 bin 968 metrekarelik alanda yapılacak. Projenin iptali için dava açan Marmaris Kent Konseyi, şu açıklamayı yaptı:

“Proje konusu alan Marmaris Milli Park alanı içinde kalmaktadır. Ayrıca projede inşaatın kısıtlandığı kıyı-sahil şeridi kullanımı söz konusu olacaktır. Diğer taraftan proje alanı, geçtiğimiz günlerde meydana gelen yangından zarar gören orman sahası içinde kalmaktadır. Muğla yangınlarının en çok kayba yol açtığı Marmaris yangınlarının başlangıç yeri proje alanına yakındır.”

Bodrum Güvercinlik Mahallesi’nde ise doğa ve orman alanı içerisindeki Güllük Rüzgâr Enerji Santrali ve Enerji İletim Hattı projesi için bakanlık, 31 Ağustos’ta ÇED Olumlu kararı verdi. Yıldız Enerji Elektrik Üretim tarafından yapılacak projede 8 rüzgâr türbini kurulması ve yaklaşık 4,5 kilometre uzunluğunda enerji iletim hattı yapılması planlanıyor. Söz konusu proje için şirketin daha önce 13 tribün için aldığı ‘ÇED Gerekli Değildir’ kararına bölge halkı itiraz etmiş, bunun üzerine Muğla 1. İdare Mahkemesi geçen yıl kararı iptal etmişti. Ayrıca, proje alanına en yakın ‘1. ve 2. Derece Arkeolojik Sit Alanı’ 900 metre mesafede, en yakın ‘Doğal Sit Alanı’ ise 500 metre yakınlıkta bulunuyor.

Seydikemer Yok Olacak

Seydikemer’de orman alanına 3 farklı mermer ocağı projesi yapılacak. Ören Mahallesi’nde Kanal Mermer Maden tarafından yapılmak istenen mermer ocağıyla ilgili bakanlık, 13 Ağustos’ta ‘ÇED Gerekli Değildir’ kararı verdi. Ocak sahasında toplamda 270 bin ton üretim yapılması planlanıyor. Proje sahası ağaçsız orman alanlarından oluşuyor.

Çökek Mahallesi’nde ise Batı Ege Mermer tarafından yapılmak istenen ocak için bakanlık, 17 Ağustos’ta ‘ÇED Gerekli Değildir’ kararı verdi. Proje sahasının 13,61 hektarı, orman alanı içerisinde kalıyor. Proje dosyasında ayrıca; nakliye sırasında ocak sahasından mevcut orman yoluna izinleri alınarak yeni yol yapılacağı ve ana yola kadar mevcut orman yolunun kullanılacağı belirtiliyor.

Yine Çökek Mahallesi’nde Kanal Mermer Maden tarafından 24,72 hektar ormanlık alanda yapılacak mermer ocağı için de 1 Eylül’de ‘ÇED Gerekli Değildir’ kararı verildi. ÇED dosyasında, alanda yaklaşık 50 ağacın kesileceği belirtildi.

Ormanı Patlatacaklar

Kavaklıdere Derebağ Mahallesi'nde, Tekmar Mermer ve Maden İşletmeleri'nin 'mermer ocağı patlatma ilavesi ve pasa geri kazanım tesisi' projesi için 20 Ağustos'ta 'ÇED Gerekli Değildir' kararı çıktı. Proje kapsamında ayda 11 patlatma yapılması planlanıyor.

Menteşe'nin Çırpı Mahallesi'nde ise Omeks Madencilik tarafından orman ve tarım arazisi vasfındaki 24,31 hektarlık alanda mermer ocağı açılmak isteniyor. Bakanlık, bu proje için de 'ÇED Gerekli Değildir' kararı verdi. Proje kapsamında yıllık 540 bin ton kapasite ile mermer üretim faaliyeti gerçekleştirilecek.

Yanan ormanlık alanlardan daha fazlası ranta teslim

Yangınlar nedeniyle yitirdiğimiz ormanlık alanlardan daha fazlası, tüketim talebini karşılamak ve kalkınma adına gerçekleştirilen madencilik, enerji, üretim ve dağıtım faaliyetleri için kullanıma açılıyor. Orman Genel Müdürlüğü (OGM) verilerine göre, (2021 yılı hariç) son 9 yılda 87 bin hektar alan yanarken, 340 bin hektar alanın ormancılık dışı kullanımına izin verildi. Bu izinlerin yüzde 25'i madencilik, yüzde 37'si enerji ve yüzde 36'sı diğer alanları (toprak dolgu, ulaşım, haberleşme, turistik tesis vb.) kapsıyor. Hidroelektrik santraller (HES) ve kömürlü termik santraller gibi enerji yatırımları, orman alanlarını yok ederken, enerji nakil hatları yangına neden olan etkenler arasında ilk 3'te yer alıyor.

TEHLİKE ÇANLARI ÇALYOR

İklim krizinin etkileri günden güne derinleşiyor. Birleşmiş Milletler (BM) Dünya Meteoroloji Örgütü, koronavirüs salgınına rağmen dünya üzerindeki karbon emisyonunun azalmadığını açıkladı. BM küresel ısıtma hızının yavaşlamadığını duyurarak "Koronavirüs dolayısıyla geçen yıl yaşanan ekonomik gerileme karbon salınımında geçici bir duraksama yarattı. Fakat bu atmosfere salınan seragazi seviyelerini durduracak kadar büyük boyutta değildi" açıklamasını yaptı.

Azaltılması hedeflenen karbon salımı seviyelerinin azaltılmadığını açıklayan yetkililer, küresel ısıtma seviyelerinin 1.5 santigrat dereceye indirilmesini amaçlayan Paris Anlaşması'ndaki hedeflerin de ıskalanacağını duyurdu. BM Genel Sekreteri Antonio Guterres, "İklim hareketi için çok kritik bir yıl. Sonuçlar bizim hedefimizin ne kadar uzak olduğumuzu bizi uyararak gösteriyor" dedi. BM'nin raporunda raporunda, seragazi salımının 2020'de de 2021'in ilk yarısında da artış gösterdiği belirtilirken son 5 yıldaki küresel sıcaklığın da en yüksek seviyelere çıktığı aktarıldı. Raporda ayrıca Paris Anlaşması'nda hedeflenen noktaya ulaşma ihtimalinin yüzde 40'lara düştüğü de kaydedildi.

Önlem Alınmazsa Felaketler Artacak

Greenpeace Türkiye, karar alıcıları doğal afetler ile gündelik hayatta, evinde karşı karşıya kaldığı iklim krizi tehlikesine karşı hızla harekete geçmeye çağırıyor. "İklim krizi evimize adeta kapıyı çalarak değil kırarak, seller, yangınlar, şiddetli dolular, kuraklıkla girdi. Eğer hızla harekete geçilip, gerekli önlemler alınmazsa tüm bu felaketlerin sıklığının ve yoğunluğunun artması kaçınılmaz olacak" denilen açıklamada şu ifadeler yer aldı: "Tüm dünya hükümetleri Paris Anlaşması'nın taahhütlerini geç kalmadan yerine getirmekle yükümlüken henüz anlaşmayı onaylamayan Türkiye'nin ise bu yolda atması gereken çok adım var.

Dünyada iklim krizinden en çok etkilenecek bölgelerden olan Akdeniz Havzası'nda bulunan Türkiye'de karar alıcılar hızla şunları yerine getirmeli:

- Paris İklim Anlaşması vakit kaybetmeden onaylanıp yürürlüğe koymalı.
- Kömürden çıkış takvimini belirlemeli, yeni kömür yatırımları ve fosil gaz sahası arama çalışmalarını durdurmalı; enerji dönüşümünü öncelemeli.
- 2050'de karbon sıfır bir ülke kurgulayabilmek için şehirlerde emisyonun azaltımı ve iklim krizine adaptasyonu öncelleyen stratejik eylem planları kurgulamalı.
- Okyanus ve denizlerimizde koruma alanları oluşturmali.
- Doğal alanların ve biyoçeşitliliğin korunmasına öncelik vermeli.
- Küçük çiftçiye güçlendirilip, ekolojik tarımı desteklemeli.

PARİS ANLAŞMASI İÇİN NEYİ BEKLİYORSUNUZ?

Paris Anlaşmasını bir türlü TBMM'ye getirmeyen AKP, COP 26'da ne anlatacak çok merak ediyoruz. Kuraklığı mı, ormansızlaşmayı mı, selleri mi, dere yataklarındaki yapılaşmaları mı ? Korkarız ki millet bahçerini anlatıp, boş boş yüzlerine bakacaklar.

Paris Anlaşmasını Yürürlüğe Koymamak İçin Ayak Diretiyorlar

COP 26 olarak bilinen 26. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı 31 Ekim - 12 Kasım 2021 tarihleri arasında İskoçya'nın Glasgow şehrinde gerçekleştirilecek. AKP İktidarının iklim krizine karşı mücadelede sahici önlemler almadı, almıyor. Tüm dünyada iklim krizi ve bu krizin getirdiği etkiler gitgide artarken, konferansta iklim değişikliği ile mücadelede kat edilen yollar tartışmaya açılıyor. AKP iktidarına baktığımızda ise iklim krizi ile mücadele konusunda ortada ne kat edilen bir yol var ne de bir çaba. Ülkemizde pek çok felaket gerçekleşiyor, susuzluk, kuraklık giderek artıyor ama iktidar hala Paris İklim Anlaşmasını meclise getirmede. Geçtiğimiz yasama yılında da halkın yararına olmayan, sırf kendi kısıtlamalarına devam etmek için onlarca kanun AKP tarafından geçirildi. Yaşadığımız yüzlerce doğa tahribatı, yangın, sel felaketi, müsilaj sorunu ve daha nice iklim krizi ile mücadele etmeyen, Paris Anlaşmasını yürürlüğe koymamak için direnen zihniyetin ürünüdür.

Hedefleri Daha Çok Beton Daha Çok Rant

Anlaşma gereği herkesin, sera gazlarını azaltmak, yenilenebilir enerji üretimine hız vermek ve küresel ısınmayı 2°C'nin altına indirmekle yükümlü. Şimdi bu konferansta da ülkelerin attığı adımlar değerlendirilecek ve neler yapılması gerektiği tespit edilecek. Anlaşmanın yürürlüğe konmaması bir yana iktidar, tüm bu hedeflerin yanından bile geçemiyor. Varsa yoksa, beton dökme, orman yok etme, rant yaratma üzerine bir mantıkla iklim krizini daha da derinleştiriyorlar.

Boş Vaatleri Bırakıp Paris Anlaşmasını Meclise Getirsinler

Yükümlülüklerini yerine getirmeyen termik santrallerin çalışmasına göz yuman Bakan Murat Kurum, "millet bahçeleriyle ekolojik koridorlar inşa ediyoruz, plastik poşetlerle sıfır atık projesi gerçekleştirdik" gibi söylemleri iklim kriziyle mücadelede sahici ve samimi değil. Kömüre, fosil yakıtlara destek vererek ne sera gazını azaltabilir ne de iklim kriziyle mücadele ettiğinizi söyleyebilirsiniz. Diğer ülkeler adil dönüşümü, kömürden çıkışı, karbon vergilerini ve kredilerini tartışırken AKP hala kasıtlı olarak oluşturduğu suni planlarla havanda su dövüyor, kendi de dahil herkesi oyuyor. Bir an önce Paris Anlaşması meclise getirilmeli, iklim kriziyle mücadelede gerekli plan ve takvim oluşturulmalıdır.

ŞİDDET EN ÇOK HANE İÇİNDE

TKDF'ye geçen ay yapılan 496 şiddet başvurusunun yüzde 40'ını fiziksel şiddet vakası oluşturdu. Kadınlar en çok evli oldukları erkekler tarafından şiddet gördü.

İktidar, kadınları korumak yerine İstanbul Sözleşmesi'ni feshederken Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu (TKDF) Aile İçi Şiddet Acil Yardım Hattı'na geçen ay 496 şiddet başvurusu yapıldı.

Başvuruların 263'ü şiddetle, 107'si ev içi şiddetle ilgili olurken hattı arayan 117 kadın hukuki olarak bilgilendirildi. Şiddete maruz bırakılan 76 kişi karakola yönlendirildi.

TKDF tarafından yönetilen Aile İçi Şiddet Acil Yardım Hattı'na 1-31 Ağustos 2021 tarihleri arasında gelen çağrılar sonucu 171 vaka dosyası açıldı. Başvuruların 24'ü arama sığınma talebi, 6'sı acil müdahale gerektiren şiddet vakaları hakkında, 3'ü de komşular tarafından şiddet ihbarı şeklinde yapıldı.

Hatta gelen çağrıların kentlere göre sayısı ise şu şekilde:

- ◆ İstanbul: 68
- ◆ İzmir: 16
- ◆ Ankara: 12
- ◆ Aydın: 10
- ◆ Antalya: 8
- ◆ Diğer iller: 32

Öte yandan hattın hizmete girdiği 2007'den bu yana aile içi şiddet hattına gelen toplam çağrı sayısı, 1 Eylül itibarıyla 80 bin 153 oldu. Ağustos ayı içerisinde hatta gelen ihbarlarda belirtilen ev içi şiddet mağdurlarının yaşları, 9 ila 80 arasında değişiyor.

En Çok Şiddet Kadınlara Uygulandı

Gelen çağrılara göre ağustos ayında ev içi şiddete yüzde 94,3'le kadınlar maruz bırakıldı. Kadınlar dışında ev içi şiddete maruz bırakıldığı en fazla belirtilenler ise çocuklar. Ev içi şiddet mağduru olarak belirtilen erkeklerin oranı da yüzde 0,7 oldu. İhbar edilen şiddet vakalarının oranları şöyle:

- ◆ Fiziksel: Yüzde 40,45
- ◆ Psikolojik: Yüzde 34,83
- ◆ Sosyal: Yüzde 12,36
- ◆ Cinsel: Yüzde 6,74
- ◆ Ekonomik: Yüzde 5,62

Veriler, kadınların en çok en yakınlarındaki erkekler tarafından şiddete maruz bırakıldığını gösterdi. Kadınların evli olduğu erkekler, 'şiddet uygulayan' olarak belirtilenler içerisinde yüzde 65,3 oranla en geniş gruba oluşturdu. Bunu, yüzde 14,1 ile diğer aile üyeleri takip etti. Baba, ağabey, anne ve erkek çocuklar, 'şiddet uygulayan' olarak ihbarlarda belirtildi.

496
BİR AYDA YAPILAN ŞİDDET
BAŞVURUSU SAYISI

68
EN ÇOK BAŞVURU
İSTANBUL'DAN YAPILDI

% 40,45
EN ÇOK BAŞVURU
FİZİKSEL ŞİDDETTEN

80 bin
14 YILDA YAPILAN
TOPLAM BAŞVURU

CAHİLİYE DÖNEMİ!

'Günaydın' cahiliye dönemi adetiymiş

Lüks araç düşkünü Diyanet İşleri Başkanı Erbaş, basımı kamu kaynaklarıyla yapılan Ramazan Günlükleri adlı kitabında 'günaydın' ve 'tünaydın' diyerek selamlaşmayı cahiliye dönemindeki selamlaşmaya benzetti.

Dev bütçesi ve yaptığı hoyrat harcamaların yanı sıra AKP'nin siyasi figürü haline dönüşen Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş şimdi de "günaydın" ve "tünaydın" ifadelerini, "Cahiliye dönemi adeti" olarak nitelendirdi. Erbaş'ın, kamu kaynaklarıyla baskısı yapılan Ramazan Günlükleri isimli kitabında, "Cahiliye döneminde birinin evine vardıkları zaman mahremiyete saygı göstermez, 'Sabahınız hayat olsun' gibi sözler söylerlerdi. Bizde bazı kimselerin kullandığı, 'Günaydın, tünaydın' ifadelerine benzer ifadelerdi bunlar" yorumunda bulunduğu öğrenildi.

Diyanet Bütçesiyle Yazılarını Kitaplaştırdı

Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın, Ramazan ayı boyunca iktidara yakınlığıyla bilinen bir gazetede yazdığı yazılar, "Ramazan Günlükleri" adı altında kitaplaştırıldı. Kitabın basım masrafı ise Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 2019 yılı bütçesinden karşılandı. Nisan 2019'da ilk baskısını yapan kitapta dikkati çeken değerlendirmeler yer aldı.

Erbaş, kitabın, “Aranızda Selamı Yayınız” başlıklı bölümünde, günümüzdeki selamlaşma biçimleri ile eski dönemdeki selamlaşma biçimleri karşılaştırdı. Yazıda, cahiliye döneminde birinin evine girildiğinde mahremiyete saygı gösterilmediğini belirten Erbaş, cahiliye dönemindeki insanların, “Dünya ve ahiret saadetini temenni etmek olan selamı bilmediklerini” savundu. Cahiliye döneminde selamlaşmak amacıyla “Akşamınız hayat olsun” ve “Aydın olsun” gibi sözlerin kullanıldığını anlatan Erbaş, “Bu ifadeler, bizde bazı kimselerin kullandığı, ‘Günaydın’ ve ‘Tünaydın’ benzerdir” dedi.

Yazısının devamında, selam vermekle ilgili ayetlerin ardından Müslümanların artık dua etme amaçlı selamlaştığını belirten Erbaş, şunları kaydetti:

“İnsanın başkaları için dilediği dünya ve ahiret mutluluğunu kendi ailesinden esirgemesi doğru değil, hatta daha da önemlidir. Esasında ayete göre, (Alıntı yaptığı ayete atıf yaparak) evde kimse olmasa bile giren kimsenin kendi kendine selam vermesi gerekir. Bu durumda verilecek selamın tıpkı namazın tahhiyatında olduğu gibi, ‘Essalamü aleyha ve ala ibadillahissalihin’ şeklinde olması gerektiği belirtilmektedir.”

‘DAHA ADİL BİR DÜNYA’ DİYENLERİN ASIL ÖNCELİĞİ ‘DAHA ADİL BİR TÜRKİYE’ OLMALI

Cumhurbaşkanı Erdoğan daha adil bir dünya çağrısıyla kitap yazması anlamlı ancak ülkedeki haksızlık ve adaletsizliklere bakılmalı; 19 yıldır toplumu kamplaştırmak, ayırıştırmak için gayret sarf etmesi ciddi bir çelişki değil mi? O zaman “Önce kendi ülkende adil ve demokrasiye saygılı ol, demezler mi?”.

İktidar adaleti, ekonomisi, üniversiteleri dâhil tüm kurumları tel tel dökülen bir Türkiye yarattı. İletişim Başkanlığı ise BM Genel Kurulu öncesinde imaj ve propaganda amaçlı kampanya yürütmeye çalışıyor. 19-22 Eylül’de New York’ta yapılacak BM Genel Kurulu’na katılarak bir konuşma yapacağı açıklanan Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Erdoğan’ın, ‘Daha Adil Bir Dünya Mümkün’ adıyla çıkarttığı kitap, öncelikle iktidarın gündeminde neden daha adil bir ülke, daha adil bir yönetim, daha adil bir Türkiye olmadığı sorusunun sorulmasını gerektiriyor. Dünyaya, BM’ye ayar verme iddiasıyla, mazlum milletlerin hak ve çıkarlarını savunma peşine düşenlerin, önce aynanın karşısına geçip kendi yurttaşlarına adil olup olmadığını sorması şart. BM Güvenlik Konseyi’nde 5 ülkenin dünya adına karar vermesini eleştiren, ‘temsilde adalet’ talep eden, ‘demokratik, şeffaf ve hesap verebilir bir dünya düzeni’ çağrısı yapan Cumhurbaşkanı Erdoğan, kendi yönettiği ülkede şeffaflığı, demokrasiyi, Anayasayı, Meclisi ve yasaları umursamıyor. Yargı kararlarını yok sayıyor.

Devletin bütçesini, milletin vergilerini harcarken, ihaleleri adrese teslim dağıtırken ‘ticari sır’ diyerek şeffaflıktan, hesap vermekten kaçıyor. Dünyada ciddiye alınır mı? Ülkesinde 19 yılda üç kez Yargı Reformu Strateji Belgesi, İnsan Hakları Eylem Planı açıklayıp hâlâ tek adım atmayanların, daha adil bir dünya isteğinin samimi olduğuna kim inanır? ‘Dünya 5’ten büyük’ diyerek her ülkenin söz ve temsil hakkını savunacaksınız, diğer yandan ülkenin üniversitelerine rektör atarken, ne akademisyenlerin ne aylardır ayaktaki öğrencilerin söz haklarına, seslerine kulak tıkayıp keyfi atamaları sürdüreceksiniz.

Dünyada mazlum milletlerin BM ve BMGK’da oy hakkını savunurken, zenginliklerinin sömürülmesine karşı çıkarken, kendi ülkende seçmeni ve oyunu yok sayıp, seçilmiş belediye başkanlarının yerine kayyum atayacaksınız. Seçilmiş vekilleri hapse atacaksınız. AİHM ve Anayasa Mahkemesi’nin hak ihlali, tahliye yargı kararlarını hiçe sayacaksınız. Ülkenizin ormanlarını, derelerini, madenlerini, doğasını sonsuz sömürüye açıp, karşı çıkanlara da hain diyeceksiniz. Ülke kaynakları 3-5 müteahhite akıtılırken, eve ekmek götüremediğini söyleyen yurttaşın kafasına çay atacaksınız. Daha adil bir dünya için ‘çok kültürlülüğü ve çok kutupluluğu’ savunurken kendi yönettiğiniz ülkede tek sesliliği, tek adam otoritesini hâkim kılmak için medyayı, muhalefeti, fikir-düşünce ifade edenleri susturmak için cezaevine göndereceksiniz.

Daha adil bir dünya çağrısı yapan iktidarın kendi ülkesinde ve insanlarına karşı ne kadar adaletsiz olduğunu gösteren bu örnekleri çoğaltmak mümkün... İnsani, ekonomik, demokratik, şeffaflık, adalet, özgürlük vb. tüm endekslerde kendi ülkesini dibe vurduranların, BM’de ‘adil, demokratik, şeffaf, hesap verebilir bir dünya’ çağrısı yapması, inandırıcılıktan uzaktır. Gelirinin AFAD’a bağışlanacağı açıklanan kitap, kanımca iktidar müteahhitlerince binlerce adet satın alınacaktır. AK Parti örgütlerinin aşu olana bedava kitap kampanyası, kitabın devlet parası, iktidar baskısı ve parti imkânlarıyla pazarlanacağını göstermektedir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, keşke bu kitabı inanarak yazsaydı. Keşke adil, refah ve barış içinde, demokratik bir Türkiye için çabalasaydı!

BÖLGEDE YALNIZLAŞAN, İTİBAR KAYBEDEN ÜLKEMİZ!

RUSYA'NIN, SURIYE HAMLELERİ

Rusya, Afganistan'da Taliban'ın yönetime gelmesinin ardından Orta Asya ve Kafkasya'da radikal cihatçılığın ortaya çıkması ihtimaline karşı Suriye'yi Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü'ne (KGAÖ) üye olarak almak istiyor. KGAÖ üyesi Orta Asya ülkelerinin ordularının deneyim kazanmasını hedefleyen bu adım sonrasında KGAÖ üyesi ülkelerin birliklerinin Rusya ve Suriye ordusunun yanında, Suriye'de sahaya çıkması gündeme gelebilir!

Rusya Savunma Bakanlığı Askeri ve Siyasi İlişkiler Bölüm Başkanı Andrey Kartapolov yaptığı açıklamada Rusya ve bazı Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ile eski Sovyet Cumhuriyeti ülkeler arasındaki **Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü'ne** (KGAÖ) Suriye'nin üyeliğinin ciddi şekilde gündemde olduğunu dile getirdi.

Rusya, Belarus, Kazakistan, Tacikistan, Ermenistan, Kırgızistan arasında 2002 yılında kurulan KGAÖ, üye ülkelere yönelik saldırı ve savunma hallerinde ortaklaşa hareket edilmesini, karşılıklı destek ve yardımlaşmayı, çağrı halinde askeri birliklerin üye ülkelere gönderilmesini öngörüyor.

Tamamı eski Sovyetler Birliği'nden ayrılan ülkelere oluşan KGAÖ ülkeleri, sıklıkla ortak tatbikatlar yaparak askeri ve savunma iş birliğini güçlendirmeyi hedefliyorlar.

Taliban'ın 20 yıl sonra Afganistan'da yeniden yönetimi ele geçirmesiyle özellikle Orta Asya Türk Cumhuriyeti olan sınırdaş ülkeler ve Rusya'nın kaygıları arttı. Taliban daha Kabil'i ele geçirmeden Taliban yöneticilerini Moskova'ya davet eden Rusya, Afganistan'da radikalizme, IŞİD ve El Kaide gibi örgütlerin faaliyetine izin verilmeyeceği, sınır komşusu ülkelere saldırılara müsaade edilmeyeceği, Taliban rejimi ve diğer cihatçı ideolojilerin ihracına zemin yaratılmayacağı gibi konularda Taliban'dan taahhüt ve güvence almıştı.

Anlaşılan bu taahhütler Rusya için anlamlı ve yeterli olarak görülüyor ve olası bir cihatçı terörüne ve saldırısına karşı hazırlıklı olma ihtiyacı kendisini dayatıyor!

Rusya, Afganistan ile sınırı bulunan Tacikistan, Özbekistan, Türkmenistan gibi eski Sovyet Cumhuriyeti Orta Asya ülkelerinde cihatçı yapılanmaların, İslamcı radikalizmin ortaya çıkmasından endişeli.

Savaşmak üzere Kazakistan, Özbekistan, Kırgızistan, Dağıstan, Çeçenistan gibi eski Sovyet cumhuriyetleri ülkelerin çok sayıda vatandaşı Suriye'ye gelerek IŞİD saflarında ve diğer cihatçı örgütlerde yer aldı. Rusya bu kişilerin olası geri dönüşlerinin yaratabileceği tehdidi gözeterek 2015'te Suriye'de doğrudan sahaya inmeyi kararlaştırdı. Bu süre içinde Rusya ordusu IŞİD, El Nusra, Heyet Tahrir Şam (HTŞ) ve daha birçok örgüt karşı Suriye ordusuna destek vererek mücadelede yer aldı. Şimdi olası Afganistan ve Taliban tehdidine karşı, KGAÖ üyesi Orta Asya Cumhuriyetleri ve Müslüman nüfusa sahip eski Sovyet Cumhuriyetlerinin ordularının da cihatçılarla mücadelede sahada doğrudan deneyim kazanması görüşünün öne çıktığı kaydediliyor. Halen Suriye'de bu ülkelerin vatandaşı olan azımsanmayacak sayıda cihatçının İdlib'te bulunduğu, farklı cihatçı örgütlerin saflarında yer aldıkları göz önünde tutularak bu ülke birliklerinin de Suriye'de sahada cihatçılarla mücadele deneyimini doğrudan kazanmaları, mücadele yöntemlerini geliştirmeleri öngörülüyor.

Özellikle Tacikistan ve Özbekistan'daki üslerini takviye eden, bu ülkelerin ordularıyla KGAÖ kapsamında ortak askeri tatbikatlara hız veren RUSYA, Taliban'ın Afganistan'da yönetime gelmesiyle yükselen olası tehdit ve tehlikeye karşı, KGAÖ üyesi ülkeleri de organize etme, ordularını eğitime çabasına girişti. Yakın gelecekte Suriye'nin KGAÖ üyesi olması durumunda, Suriye sahasında, özellikle İdlib'e yönelik olası bir operasyonda KGAÖ ülkelerinin (**Kazakistan, Tacikistan, Kırgızistan**) ordu birliklerini Rusya ve Suriye ordusunun yanında görmek sürpriz sayılmamalıdır.

SEZAR YAPTIRIMLARI GEVŞEYEBİLİR!

ABD, Lübnan üzerinden Suriye Devlet Başkanı Esad ile diyalogu geliştirdi.

Lübnan'da hükümet krizi sona ererken, ülkenin elektrik ve doğalgaz ihtiyacının Mısır tarafından karşılanması, Mısır doğalgazı ve Ürdün elektriğinin Suriye üzerinden Lübnan'a ulaştırılmasına ABD'nin onay ve destek vermesi, ABD ile Şam yönetimi arasında resmi diyalog başlatılmasını gündeme getirdi. Suriye'de ortaya çıkan yeni süreçte Sezar Yasası yaptırımlarında esneme yanında çok ciddi yeni gelişmeler olabilir.

Doğu Akdeniz'den çıkarılan Mısır gazını Ortadoğu ve Avrupa'ya taşımak amacıyla hayata geçirilen en büyük projelerden birisi olan, ancak Suriye iç savaşı nedeniyle inşası kısmen kesintiye uğrayan **Arap Gazı Boru Hattı (AGB)** Suriye'de ve ABD-Suriye arasında yeni bağlantıların ana unsuru olmak üzere. Mısır ve Ürdün arasında ilk

olarak 2001 yılında planlanarak inşasına başlanan boru hattı, Sina Yarımadası'ndan Ürdün'ün Akabe limanına ulaşırken, 2003'te Mısır-İsrail anlaşmasıyla da karadan geçen 1200 kilometre uzunluğundaki hatta denizaltından yapılan 100 kilometrelik boru hattı bağlantısıyla İsrail'in Aşkelon limanına uzadı. Ürdün'ün doğalgaz ihtiyacını karşılamaya başlayan AGP hattı daha sonra yeni güzergâhlarla Suriye ve Lübnan'ı da kapsayacak şekilde genişletildi. Akabe kentinden başlayarak Ürdün'ün başkenti Amman üzerinden Ürdün-Güney Suriye sınırındaki Jabber şehrine ve oradan da Şam ve Humus'u geçerek Lübnan'ın kuzeyindeki Trablusşam'a varacak hattın inşası daha sonra ortaya çıkan Suriye-Lübnan anlaşmazlığı ve ardından Suriye iç savaşı nedeniyle kesintiye uğramıştı.

Şimdi ise ortaya çıkan son gelişmeler ve siyasi-diplomatik temaslarla Mısır gazının Suriye üzerinden Lübnan'a ulaştırılmasının en büyük destekçisi olarak ABD devreye girdi. Lübnan'da uzun süredir devam eden hükümet krizi, ağır ekonomik çöküş ve geçen yıl Beyrut Limanı'ndaki patlamayla ağırlaşan ekonomik-sosyal kriz tablosu ülkede elektrik ve akaryakıt sıkıntısını had safhaya getirdi.

Günde 20 saate varan elektrik kesintileri, akaryakıt karaborsası, Lübnan Merkez Bankası'nın rezervlerinin tükenmesinden ötürü petrol ithalatına kaynak bulunamaması elektrik santrallerinin üretimini de durdurdu.

Lübnan'da iktidarın güçlü ortağı Hizbullah bunun üzerine İran ile bağlantıya geçerek, Lübnan'a petrol gönderilmesi için anlaşmaya varıldığını açıkladı. Hizbullah lideri Hasan Nasrallah yaptığı açıklamada İran'dan 'hibe' petrol taşıyan tankerlerin yola çıktığını ve Suriye karasularına ulaştığını açıkladı.

İran'dan yola çıkan petrol tankerlerinin Lübnan'da Hizbullah etkinliğini ve halk desteğini daha da artıracaklarını öngören İsrail'in talebi üzerine ABD devreye girerek Lübnan'ın enerji sorununun çözümü için Hizbullah'ı ve İran'ın Lübnan'daki etkisini frenleyecek bir formül geliştirildi.

Bu çerçevede İran tankerleri Beyrut Limanı yerine Suriye'nin Akdeniz'deki limanlarına demirlerken, petrolün de buradan tankerlerle Suriye üzerinden Lübnan'a karayoluyla taşınması yanında Mısır doğalgazıyla Ürdün'de üretilecek elektriğin de Suriye üzerinden Lübnan'a nakledilmesi konusunda mutabakata varıldı.

Suriye, Ürdün, Mısır ve Lübnan arasında ABD'nin girişimiyle bir zirve toplantısı gerçekleştirilmesi kararlaştırılırken, Lübnan'dan bir heyette Suriye'nin Lübnan'a petrol ve doğalgaz sevkiyatına onay vermesi yönünde müzakereler yürütmek üzere Şam'a gitti.

Lübnan Cumhurbaşkanı Michel Aoun, Lübnan'ın Suriye üzerinden Mısır ve Ürdün'den elektrik enerjisi ve doğal gaz tedarik etmesine ABD'nin onay verdiğini ve yardımcı olmayı kabul ettiğini duyurdu.

Şam yönetimi de Lübnan'ın Mısır doğalgazı ve Ürdün elektriğinin Suriye topraklarından geçirilerek Lübnan'a ulaştırılması talebini kabul etti.

ABD'nin geçtiğimiz yıl haziran ayında uygulamaya koyduğu Sezar Yasası kapsamında, Suriye'ye uyguladığı yaptırımlar, Suriye üzerinden Lübnan'a yardım sağlanmasını engellediği için şimdi yaşanan bu son gelişme, ABD'nin Suriye yaptırımlarını Lübnan'a elektrik ve doğalgaz sağlanmasına endeksli olarak gevşetmesini gündeme getirdi. ABD, Lübnan'da İran'ın ve desteklediği Hizbullah'ın iktidarda güçlenmesini frenleyebilmek için İran petrolüne alternatif olarak Mısır doğalgazı ve Ürdün elektriği formülünü devreye sokunca, Suriye'yi de sürece dâhil etmek, zorunda kaldı. Lübnan ve Suriye'deki istikrarsızlığın bölgede İran'ın etkinliğinin artmasına zemin yarattığını İran'a uyguladığı ambargonun bu durumu değiştiremediğinin farkına vardı. Lübnan'ı İran etkisine terk etmek istemeyen ABD yönetimi ve İsrail, Suriye'nin bu organizasyona dâhil edilmesine kapı açtı.

ABD, bunun ardından dört ülke arasında **(Mısır, Suriye, Lübnan, Ürdün)** Ürdün'de gerçekleşecek Lübnan'a Enerji Zirvesi'ne onay verdiğini ve bulunacak çözümü desteklediğini duyurdu.

Önümüzdeki günlerde Amman'da gerçekleşecek zirvenin ardından ABD-Şam Yönetimi arasındaki diyalogun ve ikili temasların hızlanması, Sezar yaptırımlarının gevşetilmesi, ABD-Rusya iş birliğiyle Kuzey Suriye'de yeni süreçlerin yaşanması şaşırtıcı olmayacaktır.

ABD, Şam yönetimi ile diyalog kanallarını açarken, iktidarın hâlâ Gaziantep'te faaliyet gösteren **Suriye Muhafız ve Devrimci Güçler Ulusal Koalisyonu** (SMDK) ve SMDK'nın Suriye geçici Başbakanı seçtiği Abdurrahman Mustafa ile görüşmeler yapması, Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu'nun 'Suriye halkının meşru temsilcisi' diyerek resmi sosyal medya mesajları paylaşması dikkat çekicidir!

Suriye iç savaşında taraf olmanın, komşu bir ülkenin içişlerine müdahalede bulunmanın getirisi nedir?

Bu açıdan MİT Başkanı ile Suriye yönetimi İstihbarat Başkanının Bağdat'ta bir araya gelmeleri girişimini iktidarın Suriye'deki durumu yeniden değerlendirmeye başladığını göstermesi açısından olumlu bulduğumu belirtmek isterim.

Mısır ve Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ile normalleşme arayışları çerçevesinde yürütülen resmi müzakerelerin de ötesinde, zaman yitirmeden asıl atılması gereken **normalleşme adımının Suriye ile olması gerektiği** çok açıktır. Suriye ile başlatılacak böyle bir süreç Mısır, BAE, Irak ve daha birçok sorunlu alanda çok daha hızlı ilerleme ve düzelleme sağlayacaktır.

AFGANİSTAN'DA DÜŞ KIRIKLIĞI

Afganistan'da Taliban'ın açıkladığı geçici hükümet; kapsayıcı ve temsil niteliği geniş hükümet beklentilerini boşa çıkartarak, dünyada düş kırıklığı yarattı!

Afganistan'da 20 yıl sonra yeniden yönetime gelen Taliban'ın açıkladığı geçici hükümet, kapsayıcı ve temsil niteliği geniş hükümet beklentilerini boşa çıkartarak dünyada düş kırıklığı yarattı. Taliban'ın çizgisinde değişiklik olmadığı kanısını güçlendiren geçici kabinede, BM'nin ve ABD'nin terör listesi yanında FBI'nin arananlar listesinde bulunan isimlere yer verilmesi tepki çekti!

Taliban tarafından kurulan geçici hükümetin Bakanlar Kurulu açıklanırken, Taliban'ın radikal çizgisinde bir değişim olmayacağı kanısı güçlendi. ABD, kabinenin yapısının ve yer alan isimlerin kendilerini kaygılandırıldığını açıkladı. Taliban'ın 'kapsayıcı kabine' vaadine rağmen açıklanan hükümette kadınlar ve etnik azınlıkların temsil edilmemesi, doğrudan Amerikan askerlerine yönelik saldırılarda adı geçen, katliamlara karışan kişilerin bakanlık görevine getirilmesinin ABD'de rahatsızlık yarattığı kaydedildi.

Taliban hükümetinin **Başbakanı** Molla Muhammed Hasan Akhund, Birleşmiş Milletler'in kara listesinde yer alıyor.

İçişleri Bakanı Siraceddin Hakkani, ABD'nin ve BM'nin terör örgütleri listesinde yer alan Hakkani Hareketi'nin lideri. Pek çok katliamdan sorumlu tutulan ve Amerikan Federal Soruşturma Bürosu'nun (FBI) arananlar listesinde yer alan bir isim.

Taliban'ın ele geçirdiğini iddia ettiği Pençşir Vadisi'ndeki Kuzey İttifakı Direniş Hareketi, uluslararası topluma, Afganistan'ın yeni hükümetiyle diplomatik ilişki kurmama, hükümeti tanımama çağrısı yaptı.

ABD Dışişleri Bakanı Anthony Blinken, Taliban'ın kurduğu hükümetin uluslararası meşruiyet kazanmasını istiyorsa, öncelikle bunu hak etmesi gerektiğini belirterek, "Taliban hükümetinin kapsayıcılık testini geçemediği açıkça görülüyor. Açıklanan kabinede yer alan bazı isimler kaygı verici bir geçmişe sahip. Taliban, herhangi bir meşruiyet ya da destek istiyorsa öncelikle bunu kazanması gerek" dedi.

Taliban kabinesinin açıklanmasından sonra başkent Kabil ve bazı şehirlerde gruplar halinde protesto gösterileri düzenleyen Afgan kadınlar, çalışma hakkı ve hükümette kadınların da yer alması taleplerini gündeme getirirken, Taliban mensupları tarafından sert müdahaleyle karşılaştı.

Protestoları izleyen bazı gazetecilerin de gözaltına alınarak işkence gördüklerine ilişkin görüntüler uluslararası medyaya yansıdı.

Taliban Yüksek Lideri Mevlevi Haybatullah Akhonzade, hükümetin **Şeriat Hukukunu** uygulayacağını bildirdi.

Başbakanlık görevini üstlenen Molla Muhammed Hasan Akhund, 1996-2001 yılları arasındaki ilk Taliban yönetimi döneminde de hükümette Dışişleri Bakan Yardımcısı olarak görev almıştı. Taliban'ın askeri kanadından çok dini kanadında etkili olduğu belirtilen Akhund'un Taliban içindeki nispeten ılımlılar ile sertlik yanlıları arasında yaşandığı dile getirilen anlaşmazlık sonrası, 'üzerinde uzlaşılan isim' olarak Başbakanlığa getirildiği anlaşılıyor. İçişleri Bakanı Siraceddin Hakkani, Taliban'a sadakat yemini eden örgütlenmelerden birisi. Hakkani Örgütü, ABD'nin "yabancı terör örgütleri" listesinde yer alıyor, El Kaide ile de oldukça yakın olarak biliniyor. Afganistan hükümetindeki isimler arasında, Taliban'ın eski lideri Molla Ömer'in oğlu, Molla Yakup Savunma Bakanı olarak, ABD'nin ülkeden çekilişini düzenleyen Doha Anlaşması'nda önemli rolü olan Taliban'ın kurucularından, Molla Abdulgani Baradar Başbakan Yardımcısı göreviyle yer alıyor.

Taliban, kabinede kadın bakana yer vermediği gibi halen var olan Kadın Sorunları Bakanlığı'nın kapatıldığını ve lağvedildiğini açıkladı. Gerek açıklanan kabine üyelerinin isimleri ve geçmişleri gerekse Şeriat hukuku uygulanacağını ilan edilmesi, kadınlarla ilgili şartların belirleneceği yönündeki açıklamalar **Taliban yönetimindeki Afganistan'ın oldukça karanlık bir sürece gireceğinin somut işaretleri!**

İSLAMCI-İHVANCI'LAR BİRER BİRER GİDİYOR!

Fas'ta genel seçimleri liberal ve sol partiler kazanırken, 2011 yılından bu yana ülkeyi yöneten Adalet ve Kalkınma Partisi (PJD) seçim hezimetine uğradı!

Fas'ta 8 Eylül'de yapılan parlamento seçimleri, 2011 yılından bu yana iktidarda olan İslamcı-İhvancı çizgideki Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (PJD) ağır hezimete uğraması, milletvekili sayısının 125'ten 12'ye inmesiyle sonuçlandı. Fas parlamentosunda liberal ve sol partiler ağırlık kazandı.

Fas'ta genel seçimleri liberal ve sol partiler kazanırken, 2011 yılından bu yana iktidarın büyük ortağı olarak ülkeyi yöneten Adalet ve Kalkınma Partisi (PJD) hiç ummadığı bir seçim hezimetine uğradı. 2010'daki Arap Baharı eylemlerinden sonra yükselişe geçen siyasal İslamcı ve ağırlıkla da İhvancı partiler, iktidara geldikten sonra uyguladıkları dayatmacı politikalar yanında, özellikle rüşvet, yolsuzluk iddiaları, ekonomik sıkıntıların ağırlaşması sonucunda toplum desteğini kaybettiler.

Adalet ve Kalkınma Partisi-PJD seçimler öncesinde Mart ayında kendi lehine olacak şekilde seçim yasasında kapsamlı değişikliklere gitmesine rağmen seçimde hezimete uğrayan parti oldu. Fas seçimlerinde liberal çizgideki Milli Bağımsızlar Birliği (RNI) en fazla sandalye sayısına ulaşırken, yine liberal çizgideki Asalet ve Çağdaşlık Partisi (PAM) ise ikinci sırada çıktı.

2011 yılından bu yana kesintisiz şekilde iktidarda yer alan ve koalisyon hükümetlerinin büyük ortağı konumundaki Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (PJD) sandalye sayısı iktidar lehine değiştirilen seçim yasasına rağmen 125'ten 12'ye inerken, aynı zamanda partinin lideri Başbakan Sadettin Osmani, başkent Rabat'tan aday olmasına karşın milletvekili seçilemedi.

Seçimleri birinci parti olarak kazanan iktidardaki koalisyonun ortağı RNI Partisi'nin Lideri Aziz Akhannuş, Forbes'a göre 2 milyar doları aşan servetiyle Fas Kralı 6. Muhammed'den sonra ülkenin en zengin ikinci kişisi. Kabinede Tarım Bakanı olarak görev yapan Akhannuş, Kral Muhammed tarafından yeni hükümeti kurmakla görevlendirildi.

Arap Baharı sonrasında Fas Kralı 6. Muhammed, olası ayaklanmaların önüne geçmek için 2011 yılında tüm tarafların katılımıyla bazı anayasa değişikliklerini kabul ederek, kraliyet yetkilerinin bir bölümünü parlamentoya ve hükümete devretti. Buna rağmen oldukça geniş yetkileri muhafaza ediyor. Parlamenti feshetmek de dahil, hükümeti görevden alma, hükümet kararlarını veto etmek, ordunun başkomutanlığı, yargı konseyi başkanlığı vb. yetkilere sahip Fas kralının, seçimin galibi Akhannuş ile çok yakın olduğu biliniyor.

Seçimi kaybeden PJD, seçimlerde usulsüzlük yapıldığını iddia ederek başvuruda bulundu ancak İçişleri Bakanlığı seçimlerin normal koşullarda ve yasalara uygun şekilde yapıldığını duyurdu.

Sol, sosyalist ve sosyal demokrat çizgideki dört parti ise parlamentoda toplam 99 sandalye kazanmasına karşılık koalisyon ortağı olmaları ya da hükümete katılmalarının zor olduğu Fas Kralının monarşiye sadık liberal-muhafazakâr partilerden oluşacak bir koalisyon bir hükümetini tercih ettiği dile getiriliyor. Seçim sonuçlarının bir anlamda Fas Kralının istediği yönde olduğunu ve Siyasal İslamcı-İhvancıların seçimi kaybetmesinin Kraliyet nezdinde memnuniyet yarattı. Seçim hezimetini liderliği bırakan Osmani, PJD'yi 18 Eylül'de olağanüstü kongreye çağırdı. Hükümeti kurmakla görevlendirilen Akhannuş'un partisinin kadroları ve vekilleri ağırlıkla Fas'ın zengin iş insanları, üst düzey bürokrat, teknokrat ve akademisyenlerinden oluşuyor.

Fas seçimleriyle birlikte Müslüman Kardeşler-İhvan çizgisi Mısır'da Muhammed Mursi'nin darbeyle devrilmesi, geçtiğimiz ay Tunus'ta iktidar ortağı El Nahda'nın ve lideri Gannuş'i'nin Cumhurbaşkanı Kays Said tarafından görevden uzaklaştırılması ardından Arap ülkelerindeki, Kuzey Afrika ve Doğu Akdeniz'deki seçimle gelmiş son iktidarını da yine seçimle kaybetti.

Böylece Arap ülkelerinde Arap Baharı ile başlayan siyasi değişimin, Siyasal İslam veya ılımlı İslam modelinin son kalıntısı da ortadan kalktı.

Aslında Tunus'ta, Mısır'da, Libya'da 20-30 yıllık dikta yönetimlerini sonlandıran Arap Baharı ile umulan ABD'nin Büyük Ortadoğu Projesi ile ılımlı İslamcılarının iş başına gelmesiydi. Sonuç tam tersi oldu.

Muhafazakâr demokrat, ılımlı İslam, vb. şekilde kendilerini tanımlayarak iktidara gelen ya da iktidarın parçası olan siyasal partiler, sonrasında inanç siyasetini topluma dayatmaya, daha baskıcı olmaya yöneldiler. Arap Baharı isyanlarına yol açan yoksulluğa, adaletsizliklere çözüm üretmek yerine iktidarda kalabilmeye odaklanarak, güç zehirlenmesine uğradılar.

Demokrasiyi sindiremeyen, muhafazakâr demokrat gömleğiyle iktidara gelip, güçlenince gerçek yüzünü ve niyetini sergileyen, inanç istismarına yönelen baskıcı politikaları uygulamaya koyan bu partiler ve iktidarlarının sonlanması, yeni dengeleri de beraberinde getirecektir.

ÜLKEYE EN BÜYÜK SABOTAJ ERDOĞAN ŞAHSIM HÜKÜMETİ

Sağdan da Saysan Soldan da Saysan Rezervler Açık Veriyor

Hükümet brüt rezervler üzerinden yaptığı açıklamalara karşılık, Merkez Bankası net rezervlerinin nasıl hesaplanırsa hesaplanırsa ekside. Döviz kasası sağdan da saysanız, soldan da saysanız açık veriyor. Erdoğan bunu gizliyor. Çünkü ülke ekonomisine yapılan sabotajın şahı budur. Bunun baş sorumlusu, milletin 128 milyar dolarını buharlaştıran, Erdoğan ve damadıdır. Bugün Türkiye benzer ekonomilerden olumsuz ayrışıyor, en ufak bir küresel rüzgâr Türk ekonomisinde fırtınalar koparıyorsa, sebebi buharlaştırılan 128 milyar dolar, eksiye dönen rezervler ve ekonominin tahkimatsız kalmasıdır.

Herkesi kucaklayan bir Cumhurbaşkanı olmak yerine partisinin başında, taraflı Cumhurbaşkanı olmayı seçen Erdoğan milleti bölüp parçaladı. Ortağınızla beraber, memleketin bereketini kaçırdınız. Memleketin neşesini, geleceğini beraberce çaldınız. Milleti canından bezdirdiniz. Şimdi akıttığınız timsah gözyaşlarıyla, milletin sel olan gözyaşlarını örtüp saklayamazsınız. Sabotajı başka yerlerde aramayacaksınız, sabotajın dik alasını siz yaptınız. Bu ülkenin başına gelmiş geçmiş en büyük sabotaj, sizin Şahsım Hükümetinizdir. Sizin şahsım ucube vesayet rejiminizdir.

Eylül Ayı Dert Ayı

Partimizin gündeminde; milletin cebini, tenceresini boşaltan hayat pahalılığı, işten çıkarma yasağının sonlanmasıyla, vahameti daha da artan işsizlik tsunamisi, devletin kurumlarını çürüten yönetim anlayışı, kokusu arşı kaplayan artık yolsuzluklar, İdlib başta olmak üzere, yakın bölgemizde artan jeo-stratejik riskler, bu riskler karşısında savrulan dış politikamız ve tüm bu sorunları aşmak için yapılması gerekenler vardı. Eylül ayı, ailelerimiz için dert ayıdır. Okulların açılmasıyla beraber, kıyafet, kırtasiye harcamaları, ailelerin belini bükür. Evlatları üniversite kazanan veya üniversitede okuyan ailelerimizin, yurt sorunları, kira dertleri artar. Bir de üstüne mutfaktaki yangının harareti binerse, geçim derdi artık dayanılmaz olur. Bu yıl, fahiş kira artışları milletimizi bezdirdi. Partimize şikâyet telefonları yağıyor. Verilerde bunu doğruluyor. Kiralık ve satılık konut ilanlarının verildiği, bildik bir internet sitesinin hazırladığı endekse göre, son bir yılda, kiralara; İstanbul'da yüzde 51, Ankara'da yüzde 32, İzmir'de yüzde 31, Adana ve Antalya'da yüzde 50, Mersin'de yüzde 64. Kayseri'de yüzde 54. Konya'da yüzde 34 artmış.

Kira Artışları Enflasyonu Katlıyor

Özellikle büyük şehirlerimizdeki bu kira artışları, resmi enflasyon rakamını katlıyor. Pandemiye borçla aşmak için verilen krediler, konut piyasasında büyük bir balona neden oldu. Bu da kiralara yansıyor. Avrupa'da konut fiyatları en hızlı artan ülke Türkiye... Devlet yurtlarına başvuru tarihi dün akşam sonlandı. Üniversitelerin açılması bir hafta ertelenmişti gelecek hafta açılıyor. Şimdi bu yurtlara başvurudaki gecikme aileler ve öğrenciler için ciddi bir belirsizlik yarattı. Özel yurt kiralardaki artışlar, ev kiralalarını solladı. Peki, bu kiralarla bu yurt masraflarıyla millet çocuğunu nasıl okutacak? Diğer taraftan konut fiyatlarının gelmiş olduğu bu noktada gençlerimiz nasıl yuva kuracak? Ülkeyi 20 yıldır yöneten Erdoğan şahsım hükümetinin, buna bir çözümü var mı? Ne gezer...

Erdoğan Beceriksizliğin Tarihini Yazıyor

Onların gözünü rant bürümüş. Ülkenin tüm kaynaklarını, son 20 yılda, betona gömdüler. Erdoğan hala yandaş müteahhitleriyle, "Talan İstanbul" projesinin peşine takılmış rant devşirme peşinde. İstanbul'u yabancılara peşkeş çekmek için, vatandaşlık promosyonlu betonlaşma, katar katar sürüyor. Bu arada inşaat sektöründe, yandaş olmayan müteahhitler, "Tıkandık artık" diye feryat ediyor. İnşaat maliyetleri aldı başını gitti. Son bir yılda; inşaat demiri yüzde 75, hazır beton yüzde 97 zam gördü. Bütün bu zamların arkasında hükümetin iş bilmezliği, tedbirsizliği, pandemi sonrasında yaşananlara seyirci kalması var. En son çimentodaki olağanüstü zamlar, müteahhitlere; "Harç bitti, yapı paydos!" dedirtti. Müteahhitler 9 Eylül'den 24 Eylül'e kadar, iş bırakma eylemi başlattı. Böyle bir durumla ilk kez karşılaşyoruz. Erdoğan Şahsım Hükümeti, beceriksizliğin, kifayetsizliğin, tarihini yazıyor.

Millet Kışlık Konserve Yapamaz Hale Geldi

Sadece kira ve konut fiyatlarında değil, mutfaklarda da yangın büyük... Her şeyin bol olduğu yaz aylarındayız. Ama meyve, sebze fiyatlarına etiket yetiştirilemiyor. Ağustos ayında, geçen yıla göre, salatalık yüzde 128, kabak yüzde 87, şeftali yüzde 81, taze fasulye yüzde 68, tavuk eti yüzde 64, Ayçiçek yağı yüzde 61, margarin yüzde 54 zam görmüş. Millet Ayçiçek yağını biraz daha ucuza almak için, o market senin, bu market benim dolaşiyor. Pazar tezgâhlarının, market raflarının yanına yaklaşmak mümkün değil. Artık millet kışlık konservesini bile yapamaz hale geldi. Hükümet, milletin yazını kışa çevirdi, görünen o ki, mutfaklardaki yangın kışımızı da kara kışa çevirecek... Allah milletimizin yardımcısı olsun.

Sözünü Tutamadı, Gözyaşı Döküyor

Artık Erdoğan metal yorgunu... Söyleyecek sözü de, gidecek yolu da tükendi. Sözü ve yolu tüketenler, eski vaatlerine kulp takıp, yeniden milletin önüne getiriyorlar. Ama, ne diyorlar “Dünün güneşiyle, bugünün çamaşırı kurutulmaz.” Erdoğan’ın 11 yıl önce milletimize, milli gelirimizi 2 trilyon dolara, kişi başına geliri 25 bin dolara çıkarmayı vadettiğini milletimiz hatırlıyor. Bunun sonunda da Türkiye dünyada ilk 10 ekonomi arasına girecekti. Yine Erdoğan milletimize ihracatımızı 500 milyar dolara çıkaracağız, işsizlik oranını da yüzde 5’e düşüreceğiz diye söz verdi. Şimdi bu sözlerin hepsi yalan oldu. Bakın bunu ben söylemiyorum. Erdoğan’ın altına imza attığı şu resmi doküman söylüyor. Bu doküman Erdoğan Şahsım Hükümetlerinin, bize koca bir 10 yılı kaybettirdiğini ortaya koyuyor. Orta Vadeli Program bu. Milli gelir, ihracat ve kişi başına gelir hedefleri yarıya düşmüş. İşsizlik hedefi ise ikiye katlanmış. Demokratik bir ülkede, millete verdiği sözü tutmayan bir yönetici, o koltuğu bir dakika dahi işgal edemez. İstifa eder. Çeker evine gider. Peki, sözünü tutmayan Erdoğan ne yapar? Millet önünde gözyaşı döker. “Kumpas” der. “Dış güçler” der. “Sabotaj” der. Mağdura yatar. Erdoğan bu defa da bizi yanıltmadı. Önce, Kahramanmaraş’ta çıktı, “2023 hedeflerine ulaşmadan, son nefesimizi vermeyiz” dedi. Ardından, kendi sesinden okuduğu şiire meftun oldu, gözyaşları dökmeye başladı. Ertesi gün de, “2023 hedeflerine, maruz kalınan tüm sabotajlara rağmen, adım adım yaklaşıyoruz” deyiverdi. Güler misiniz, ağlar mısınız?

En Büyük Sabotaj Şahsım Hükümeti

Bakın biz buradan Erdoğan’a asıl sabotajın ne olduğunu bir söyleyiverelim. Bu ülkenin başına gelmiş geçmiş en büyük sabotaj, sizin Şahsım Hükümetinizdir. Sizin şahsım ucube vesayet rejiminizdir. 2013’ten bu yana kral olmak için, memlekette kural bırakmadınız. Herkesi kucaklayan bir Cumhurbaşkanı olmayı tercih etmediniz partinizin başında, taraflı Cumhurbaşkanı olmayı istediniz. Milleti bölüp, parçaladınız. Ortağınızla beraber, memleketin bereketini kaçırdınız. Memleketin neşesini, geleceğini beraberce çaldınız. Milleti canından bezdirdiniz. Şimdi akıttığınız timsah gözyaşlarıyla, milletin sel olan gözyaşlarını örtüp saklayamazsınız. Sabotaj başka yerlerde aramayacaksınız, sabotajın dik alasını siz yaptınız.

Çiftçiye Sabotaj Politikaları

Şimdi Erdoğan çıkmış; enflasyonu en kısa sürede kontrol altına alarak, raflardaki, tezgâhlardaki, etiketlerdeki, fahiş fiyat artışlarının, önüne geçmekten bahsediyor. Geçmiş olsun... Merkez Bankası’nın itibarını kibrinle yerle bir edeceksin. Milletin 128 milyar dolarını koltuk sevdana meze edeceksin. Çiftçiyi gümrük sopasıyla tarlasına yaklaşamaz hale getireceksin. Sonra da enflasyondan fahiş fiyatlardan şikâyet edeceksin. Allah aşkına, 20 yıldır bu ülkeyi kim yönetiyor? Siz kimi kime şikâyet ediyorsunuz? Mutfaklardaki yangın polisiye tedbirlerle düşmez. Bunu, daha önce damadınızla beraber denediniz. Soğan depolarına baskınlar yaptınız. Soğan üreticisini terörist ilan ettiniz. Fiyat etiketlerini göstermelik olarak denetlediniz. TÜİK anketörleri gelmeden hemen önce, marketlerin sahiplerine telefon açıp, etiket fiyatlarını düşürttünüz. Enflasyon rakamlarını makyajlayarak, enflasyon da düşer sandınız. Bu olmayınca, bu yetmeyince de, milleti kış gününde tanzim satış kuyruklarına soktunuz. Bir de sıkılmadan, bu kuyruklara “varlık kuyruğu” dediniz. Sonuç, sonuç ne oldu? Koskoca bir sıfır. İşte sabotajın daniskası budur.

Üretim Değil Rant Dediler

Son 20 yıldır bu ülkeyi Erdoğan hükümetleri yönetiyor. Çiftçinin tarlasından milletin sofrasına uzanan tedarik zincirini kısaltacak, ulaştırma masraflarını düşürecek hangi tedbiri aldılar? Ama bir şey yaptılar yandaş müteahhitlerini daha da zengin etmek için, sebze - meyve taşıyan kamyonları, TIR’ları, Üçüncü Köprü’ye yönlendirdiler. Buradan aldıkları fahiş geçiş ücretleriyle yandaşların cebini doldurdular. Bunun da faturasını mutfaktaki tencereye yüklediler. “Üretim değil, rant” dediler. Gıda güvenliğini artıran, iklim değişikliğini dikkate alan, Güvenilir bir Tarım Stratejisi oluşturamadılar. Konya Ovası ve GAP Projelerinde, sulama kanallarını tamamlamadılar. Onun yerine Talan İstanbul Projesinin kanalına, para bulmaya kalktılar. Buradan bir defa daha

tekrarlayalım. Talan İstanbul Projesi'ne para yatıranlar, bunun yapımını üstelenenler, bizim iktidarımızda ağır bir faturayla karşılaşılabilir.

Bizim Çiftçimizi Değil Elin Çiftçisini Abat Ettiler

20 yılda bizim çiftçilerimizi değil, elin çiftçisini abat ettiler. Kanunen hak ettiği desteği çiftçimize vermediler, çiftçilerimizi tarlasına küstürdüler. İthalatta sıfır gümrük silahıyla çiftçilerimizi sırtından vurdular. TÜİK'in rakamları ortada. 2003'ten bugüne 120 milyar 419 milyon dolar tutarında, tarım ithalatı yapmışlar. Kendi çiftçine kanunen taahhüt ettiği parayı ödeme ama elin çiftçisine milyarlarca dolar ver. En son buğday, çavdar, arpa, yulaf, mısır, nohut, mercimek gibi ürünlerde gümrük vergisini, yılsununa kadar sıfırladılar. Gübre, ilaç, yem, tohum, mazot fiyatlarının, tarlayı yakıp yıkmasını seyredeceksin, ondan sonrada sıfır gümrükle ithalatın önünü açacaksın çiftçinin mahsulünü para etmez hale getireceksin. Çiftçi şunu söylüyor, "Hayvanımı zaten besleyemiyorum ama artık kendimi de besleyemiyorum" diye feryat ediyor. Şimdi milli gelir, 2023 hedeflerinin yarısına bile ulaşamayınca, "Sabotaj yapıldı" diyorlar. Sabotaj mı arıyorsunuz. İşte çiftçimize reva gördükleriniz, üretime yapılan en büyük sabotajdır.

Merkez Bankası'nın İtibarını Yerle Bir Etti

Şimdi bu sabotajın failleri, Enflasyonu, Fiyat İstikrarı Komitesi'ne havale etmişler... Bakın arkadaşlar şunu açıkça ifade edeyim, bürokraside kuraldır: "Bir işin olmamasını istiyorsanız, komisyona havale edin!" derler. Bu ülkede fiyat istikrarını sağlamakla görevli kurum, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'dır. 1211 sayılı Kanununun 4. Maddesi, Merkez Bankası'na bu görevi vermektedir. Ve bu maddede: "Banka, fiyat istikrarını sağlamak için uygulayacağı para politikasını ve kullanacağı para politikası araçlarını, doğrudan kendi belirler" der. Peki, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası bunu yapabiliyor mu? Hayır! Bunu yapması mümkün değil. Peki her zaman olduğu gibi Erdoğan burada da yine kendi bildiğini okuyor. Merkez Bankasına talimatı veriyor, para politikasını da doğrudan Erdoğan belirlemiş oluyor. Erdoğan'ın Şahsım Rejiminde işler bu şekilde gidiyor. Bu ucube şahsım vesayet sisteminde her şeyin sorumlusu tek bir kişi. Ve o tek kişi de devletteki diğer kurumlarla beraber, Merkez Bankası'nın itibarını yerle bir ediyor.

Buna Oyun Devam Ederken Kural Değiştirmek Denir

Son üç yılda, dört Merkez Bankası Başkanı değişti. Meşhur sözdür; "Almanların tamamı belki Tanrıya inanmaz. Ama hepsi Bundesbank'a inanır." Bir Merkez Bankası'nın enflasyonla mücadelede, en önemli sermayesi itibarıdır. Bankaya duyulan güvendir. Ama Erdoğan bunu umursamıyor Merkez Bankası'na müdahale etmeye devam ediyor. Son başkanda korku içinde önce enflasyonun üzerinde faiz uygulamayı taahhüt etti. Şimdi enflasyon politika faizi aşınca, çareyi, enflasyonu bırakıp çekirdeğini takip etmekte buldu. Bu açıkçası oyun devam ederken kural değiştirmektir. Millet'in de, dünyanın da gözünde bu yapılan güveni bitirir. Güven duyulmayan bir Merkez Bankası, itibarı olmayan bir Merkez Bankası da, millet'in satın alma gücüne yapılan en büyük sabotajdır.

IMF'nin Himmetiyle Caka Satıyor

Erdoğan ve damadı bir olup, millet'in 128 milyar dolarını, koltuklarında kalmak uğruna buharlaştırdılar. "Bu paralar ne oldu?" diye, millet adına sordüğümüzda da gıkları çıkmadı. Astığımız afişleri toplatmaya, partililerimizi tutuklamaya kalktılar. Şimdi Uluslararası Para Fonu tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi bunlara da 6 milyar 300 milyon dolar hibe etti. Erdoğan'ın dili çözülmüverdi. Daha dün kadar IMF'ye etmedik laf bırakmıyordu. Şimdi IMF'nin himmetiyle caka satmaya başladı.

Merkez'in Varlığını Sahipleniyor, Borçlarını Millete Bırakıyor

Ama milletten gerçekleri gizlemekten de bir türlü vazgeçmedi. Bir bakkal, "Ben sadece veresiye defterimdeki alacaklardan, kasamdaki paradan sorumluyum. Mal aldığım tedarikçilere verdiğim borç senetleri, beni ilgilendirmez. Bankalardan aldığım krediler, yan komşumdan aldığım borçlar, beni hiç alakadar etmez" diyebilir mi? Elbette diyemez. Ama Erdoğan tam da bunu yapıyor. "Merkez Bankasının döviz varlıkları, brüt döviz rezervleri benim" diyor, sahipleniyor. Merkez Bankası'nın bunun karşılığında döviz borçlarını, alınan emanet dövizleri millet'in sırtına bırakıyor.

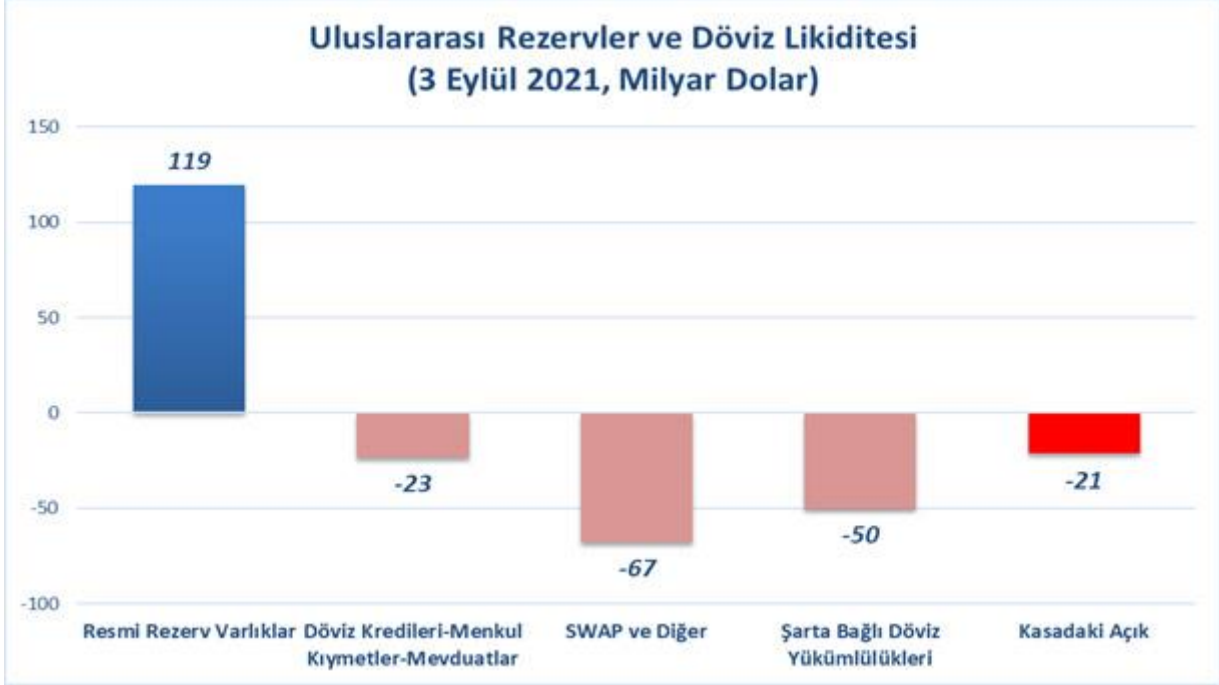
Sağdan Da Saysan Soldan Da Saysan Kasa Açık Veriyor

Şimdi milletimizin dikkatine üç ayrı grafik arz edeceğim. Bunların hepsinin kaynağı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası.

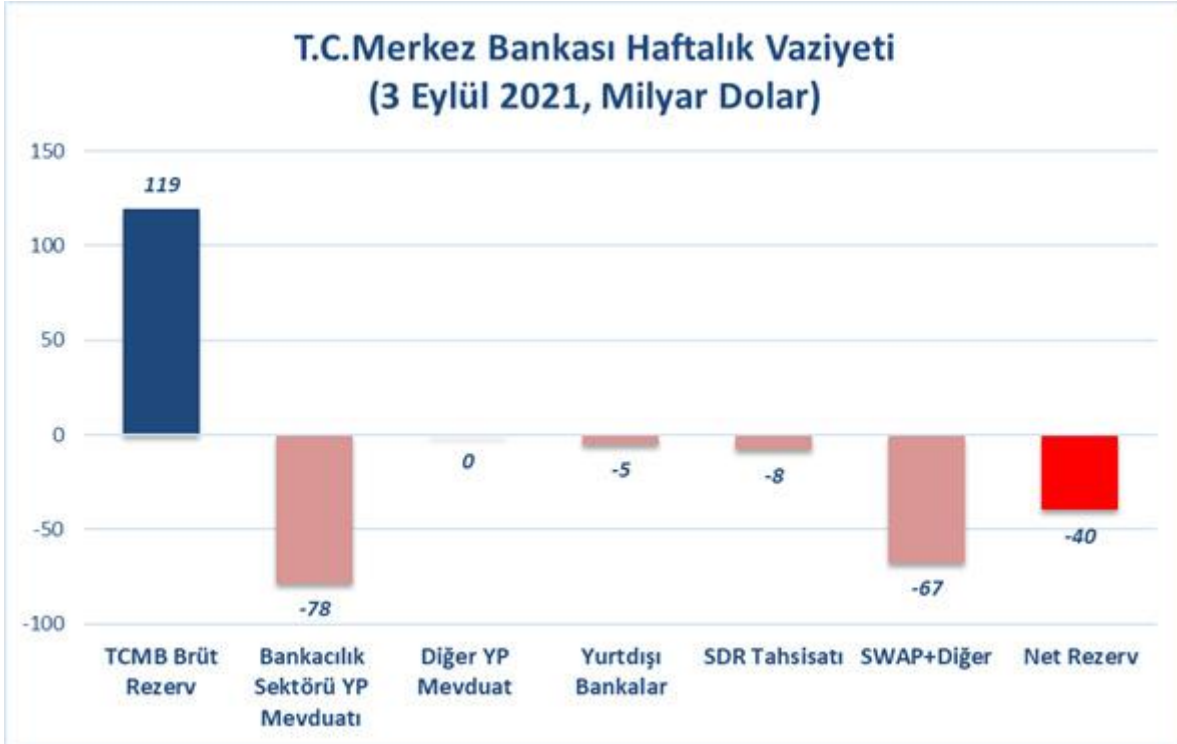
İlk grafik, bu TCMB tarafından IMF standartlarına göre hazırlanan, "Uluslararası Rezervler ve Döviz Likiditesi"

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

tablosundan üretildi. Bu tablo: Merkez Bankası'nın brüt döviz rezervlerinden vadesi bir yıldan daha az olan, döviz kredileri, döviz borçları, SWAP anlaşmalarıyla alınan emanet dövizler ve diğer koşullu döviz borçları düşüldüğünde kasada ne var onu gösteriyor. 3 Eylül 2021 itibarıyla; IMF'den alınan son 6 milyar 300 milyon dolarlık destekte dahil burada düşülmüyor, döviz kasasında 21 milyar dolar açık var açık. Yani kısa vadeli yükümlülüklerimizi karşılayamıyoruz.

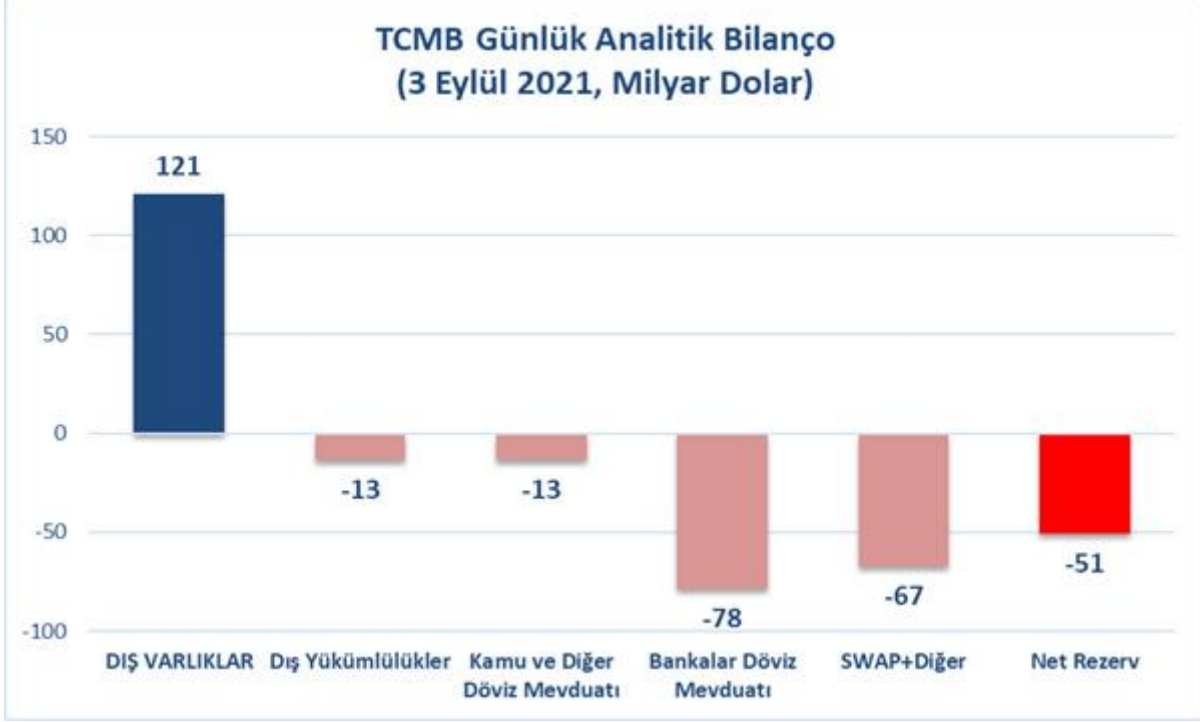

Bir diğer grafik; bu grafikte TCMB'nin Haftalık Vaziyetinden derlenen verileri esas alıyor. Bankanın döviz varlıklarıyla, döviz yükümlülüklerini karşılaştırıyor. Kasadaki 119 milyar dolarlık brüt döviz rezervinden, bankacılık sistemine olan döviz borcunu, IMF'den alınan özel çekme hakları tahsisatlarını ve SWAP'lardan oluşan, döviz yükümlülüklerini düşüğümüzde bu defa kasadaki açık 40 milyar dolar oluyor. Piyasaların takip ettiği gösterge de bu.

Son olarak, Merkez Bankası'nın günlük Analitik Bilançosundan da net rezervleri hesaplayabiliyoruz. Buna göre

TCMB'nin brüt döviz varlığından. Yurtdışına, kamuya, bankalara olan döviz borcunu ve SWAP'ları çıkarırsak, döviz kasasındaki açık 51 milyar doları buluyor. Yani neresinden bakarsanız bakın, TCMB kasasındaki döviz ve altınlar, döviz borcunu karşılamaya yetmiyor. Döviz kasası sağdan da saysanız, soldan da saysanız açık veriyor. Erdoğan bunu gizliyor neden? Çünkü ülke ekonomisine yapılan sabotajın şahı budur. Bunun baş sorumlusu kim? Milletin 128 milyar dolarını buharlaştıran, Erdoğan ve damadı. Bugün ülkemiz benzer ekonomilerden olumsuz ayrışıyorsa, en ufak bir küresel rüzgâr ülkemizde fırtınalar koparıyorsa, sebebi budur. Çünkü tahkimat yok.

Eğitimi İdeolojisine Meze Yaptı

Erdoğan Şahsım Rejiminde işsizlik tsunami oldu. Milleti eziyor. İşten çıkarma yasaklarının Temmuz'da sonlanmasıyla beraber, işsizlik yeniden vites yükseltti. Temmuz'da gerçek işsizlerimizin sayısı, 522 bin kişi arttı, 8 milyon 421 bin oldu. Oysa bundan 3 yıl önce, Erdoğan Şahsım Rejimi iş başı yaptığında, işsizlerin sayısı 5,5 milyon civarındaydı. Üç yılda, 2 milyon 863 bin yurttaşımız işsizler ordusuna eklendi. İşte bu, sabotajın tam da dik alasıdır. İşten çıkarma yasağının sonlanmasından, en çok sanayi sektörümüzün etkilendiği anlaşılıyor. Sanayide çalışan 287 bin işçimiz, Temmuz'da işinden olmuş. İnşaat sektöründe de 60 bin emekçimiz, işten ayrılmış. Bugün Temmuz ayı sanayi üretim verileri açıklandı. Bir önceki aya göre üretim, yüzde 4,2 daralmış. Sanayi üretimi Temmuz'da hız kesmiş. Tutarlı, güven veren bir ekonomik program uygulanmadığı için eğitim sistemiyle işgücü piyasasının ihtiyaçları buluşturulamadığı için işsizliği kalıcı bir şekilde düşüremiyoruz. Milletin çalışacağı işler çoğalamıyor. 20 yılda eğitimi milli olmaktan çıkardılar. Eğitimi kendi ideolojilerine meze yaptılar. İşte bu sabotajların en büyüğüdür. Sabotaj arıyorsanız sabotaj burada.

Eski Bakan Daha Ne Desin...

"Miri malı, balık kılçığıdır. Yutulmaz." Kim yutarsa boğazına takılır, kalır. Eski Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar, "8 yıldır boğazımda bir düğüm var, "Ne içersem bunu yutamıyorum. İçime sindiremiyorum" diyor. Eski Bakan, boğazındaki bu düğümün çözülmesi için, tarafsız bir savcı istiyor. "Yüce Divan'dan korkmuyorum" diyerek, aklanmak için, Yüce Divan'da yargılanmayı talep ediyor. Allah aşkına bu insan daha ne desin? Ama ne savcılar ne de TBMM, bu eski bakanın sesini duymuyor. AK Parti grubunun gıki çıkmıyor. Anlaşılan, "İşin ucu zülfü yâre dokunur" diye korkuyorlar.

SGK'da Müfettişleri Görevlendiren Başkanvekili Görevden Alındı

Bakanlığına dezenfektan satan Eski Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın aile şirketi hakkında yeni iddialar var. Dezenfektanlara ruhsat dışı kimyasal karıştırma mı dersiniz, nitelikli dolandırıcılık iddiaları mı dersiniz, her şey var. Diğer taraftan SGK'da büyük bir vurgun ortaya çıktı. 1 milyar lirayı bulduğu söyleniyor. İçişleri Bakanının kuzenine ait şirketin de, bu vurgunda rol aldığı iddia ediliyor. SGK'da üst düzey çok sayıda kamu görevlisi, görevinden alındı. Bunlardan biri de, bu soruşturmayı açmak için, kurumun bünyesindeki müfettişleri

görevlendiren SGK Başkanvekili. Bu Başkanvekilini neden görevden aldınız? Soruşturmayı açtı diye mi? Yoksa soruşturmaya müdahale etmek mi istiyorsunuz? Bu yolsuzluk soruşturmasını, milletvekili arkadaşlarımız yakın takibe aldılar.

Medikalçiler de Perişan

SGK yolsuzluk skandalıyla çalkalanırken, bakan yakınlarının fahiş fiyatlarla, bu kuruma mal sattığı iddia edilirken, dürüst, namuslu çalışan medikal şirketlerimiz perişan. Yıllardır devletten alacaklarını tahsil edemiyorlar. Medikal şirketleri de eyleme hazırlanıyor. Devlet milletine borç takar mı? Takmaz. Ama Erdoğan Şahsım Hükümeti yandaş müteahhitler dışında, kimseyi umursamıyor.

Hükümetin Hatalarının Bedelini Millet Ödüyor

Son olarak değerli basın mensupları, birkaç hafta önce İdlib'deki hassas duruma, milletimizin dikkatini çekmiştik. Ne yazık ki gelişmeler bizim kaygılarımızı haklı çıkardı. Üç askerimiz İdlib'de düzenlenen hain bir saldırıda şehit düştü. Yine yaralanan askerlerimiz var. Bu saldırıyı kim gerçekleştirdi? Suriye rejim güçleri mi? Yoksa İdlib'deki IŞİD ve El Kaide bağlantılı, bir takım radikal örgütler mi? Bu konuda nedense doğru düzgün bir açıklama yapılmıyor. İdlib yeniden ısınıyor. Önce Milli Savunma Bakanı Akar, Ruslara sorumluluklarını hatırlatıyor. Ardından Rus Dış İşleri Bakanı çıkıyor, "İdlib'de Suriyeli muhalifler ile teröristleri ayırma çalışmaları, hedeflenenden çok uzakta" diyor. İdlib'de ne yaşanıyor? Buradaki insanların ve burada olduğu bilinen bir takım radikal teröristlerin, Türkiye'ye akması, bizim için tam bir kâbus olur. Diğer taraftan İdlib ısırırken, Dışişleri Bakanı ABD'ye çiçek atıyor. "Pahalı olmasına rağmen Patriot alabiliriz" diyor. Sonra da Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar çıkıyor, "ABD Ortadoğu'da bulunacaksa bizimle iş birliği yapmalı. ABD, ABD gibi hareket etsin" diyor. ABD, ABD gibi hareket etmiyorsa, patriotları pahalı olmasına rağmen neden alıyoruz? Ne yapacağımıza artık karar verin, ne söyleyeceğinize bir karar verin. Yani dış politikadaki akılsızlıklarının, beceriksizliklerinin bedelini, milletimiz canıyla ve cüzdaniyle ödüyor. Dış politikanın merkezine milli menfaatlerimizi koymazsanız, şahsi menfaatleri korsanız, fatura hep böyle millete çıkar.

Rabia Gitti, Yeminleri Vatansız Kaldı

Bu arada, birkaç ay önce, Erdoğan'ın Rabia selamından vazgeçeceğini bu kürsüden ifade etmiştim. Haklı çıktık. Kahramanmaraş'ta Rabia gitmekle kalmadı. Yemin de vatansız kaldı. Erdoğan Birleşik Arap Emirlikleri'ne, para için el uzatınca, artık dil uzatmaz oldu. Dış politikadaki bu savrulma, milli menfaatlerimize sabotaj değildir de nedir? Erdoğan ülkemizin tüm taşıyıcı kolonlarına yapılan sabotajların, baş failidir. Bu sabotajları bitirmek, pahalılığı, yoksulluğu, işsizliği, eyyamcı dış politikayı, hayatlarımızdan çıkarabilmek için, Erdoğan Şahsım Rejimini ve çamur ittifakını ilk sandıkta göndermek şarttır. Milletimiz, bu ülkeye kimin sabotaj yaptığını, kimlerin kendisini hayatından bezdirdiğini, gerçek sabotajcıların kim olduğunu gördü. Milletimiz, bunların notunu verdi. "Artık sıtkım sıyrıldı" diyor. Sandığı dört gözle bekliyor. Sandık önüne geldiğinde de, bu kibir abidesini rahat rahat şiir okuyup, ağlasın diye evine, yandaşlarını da dizinin dibine gönderecek.